

ONDERWIJSVISITATIE

Audiovisuele technieken: fotografie

Een onderzoek naar de kwaliteit van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie aan de Vlaamse hogescholen

The logo for VLHORA, consisting of the letters 'V L H O R A' in white, bold, sans-serif font. The 'V' is on a light gray background, while the other letters are on a black background.

V L H O R A

V l a a m s e H o g e s c h o l e n r a a d

10 december 2012

De onderwijsvisitatie Audiovisuele technieken: fotografie

Ravensteingalerij 27, bus 3
1000 Brussel
tel.: 02 211 41 90
info@vlhora.be

Exemplaren van dit rapport kunnen tegen betaling verkregen worden
op het VLHORA-secretariaat.

Het rapport is ook elektronisch beschikbaar op
<http://www.vlhora.be> > evaluatieorgaan > publicaties > visitatierapporten > huidige ronde

Wettelijk depot: D/2012/8696/21

voorwoord

De visitatiecommissie brengt met dit rapport verslag uit over haar oordelen en de daaraan ten grondslag liggende motivering, conclusies en aanbevelingen die resulteren uit het onderzoek dat zij heeft verricht naar de onderwijskwaliteit van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie in Vlaanderen.

De visitatiecommissie heeft hierbij de visitatieprocedure *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, september 2008* gevolgd, waarbij zij niet enkel aanbevelingen en suggesties formuleert in het kader van de continue kwaliteitsverbetering van het hoger onderwijs, maar ook een oordeel geeft in het kader van de accreditatie van de opleiding.

De visitatie en dit rapport passen in de werkzaamheden van de hogescholen en van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) met betrekking tot de kwaliteitszorg van het hogescholenonderwijs, zoals bepaald in artikel 93 van decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs.

Met dit rapport wordt de bredere samenleving geïnformeerd over de wijze waarop de hogescholen en meer bepaald de betrokken opleiding omgaat met de kwaliteit van haar onderwijs. Toch is het rapport in de eerste plaats bedoeld voor de hogeschool die de opleiding aanbiedt. Op basis van de bevindingen van het rapport kan de hogeschool nu en in de nabije toekomst actie nemen om de kwaliteit van het onderwijs in de opleiding te handhaven en verder te verbeteren. De lezer moet er zich echter terdege bewust van zijn dat het rapport slechts een momentopname biedt van het onderwijs in de opleiding en dat de rapportering van de visitatiecommissie slechts één fase is in het proces van kwaliteitszorg.

De VLHORA dankt allen die meegewerkt hebben aan het welslagen van dit proces van zelfevaluatie en visitatie. De visitatie was niet mogelijk geweest zonder de inzet van al wie binnen de hogescholen betrokken was bij de voorbereiding en de uitvoering ervan. Tevens is de VLHORA dank verschuldigd aan de voorzitter, de leden en de secretaris van de visitatiecommissie voor de betrokkenheid en deskundige inzet waarmee zij hun opdracht hebben uitgevoerd.

Marc Vandewalle
secretaris-generaal

Bert Hoogewijs
voorzitter

inhoudsopgave

voorwoord.....	3
inhoudsopgave	5
deel 1.....	7
Hoofdstuk 1 De onderwijsvisitatie Audiovisuele technieken: fotografie	9
1.1 inleiding	9
1.2 de betrokken opleidingen	9
1.3 de visitatiecommissie	9
1.3.1 samenstelling	9
1.3.2 taakomschrijving.....	10
1.3.3 werkwijze.....	10
1.3.4 oordeelsvorming	12
1.4 indeling van het rapport.....	12
Hoofdstuk 2 Het domeinspecifiek referentiekader Audiovisuele technieken: fotografie	13
2.1 inleiding	13
2.2 domeinspecifieke competenties	13
2.2.1 gehanteerde input	13
2.2.2 domeinspecifieke competenties	13
2.3 besluit.....	15
Hoofdstuk 3 De opleidingen in vergelijkend perspectief	17
Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding	17
Facet 1.1 Niveau en oriëntatie	17
Facet 1.2 Domeinspecifieke eisen	17
Onderwerp 2 Programma.....	17
Facet 2.1 Relatie doelstelling en inhoud.....	17
Facet 2.2 Eisen professionele en academische gerichtheid	18
Facet 2.3 Samenhang	18
Facet 2.4 Studieomvang.....	19
Facet 2.5 Studielast.....	19
Facet 2.6 Afstemming vormgeving - inhoud	19
Facet 2.7 Beoordeling en toetsing	19
Facet 2.8 Masterproef.....	20
Facet 2.9 Toelatingsvoorwaarden	20
Onderwerp 3 Inzet van personeel	20
Facet 3.1 Kwaliteit personeel.....	20
Facet 3.2 Eisen professionele gerichtheid	21
Facet 3.3 Kwantiteit personeel	21
Onderwerp 4 Voorzieningen.....	21
Facet 4.1 Materiële voorzieningen.....	21
Facet 4.2 Studiebegeleiding	22
Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg	22
Facet 5.1 Evaluatie resultaten	22
Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering	22
Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld.....	22
Onderwerp 6 Resultaten	23
Facet 6.1 Gerealiseerd niveau.....	23

Facet 6.2	Onderwijsrendement.....	23
Hoofdstuk 4	Vergelijkende tabel kwaliteitsaspecten.....	25
deel 2.....		27
Hoofdstuk 1	Karel de Grote-Hogeschool.....	29
Hoofdstuk 2	LUCA School of Arts	63
bijlagen		99

algemeen deel

Hoofdstuk 1 De onderwijsvisitatie Audiovisuele technieken: fotografie

1.1 inleiding

In dit rapport brengt de visitatiecommissie verslag uit van haar bevindingen over de onderwijskwaliteit van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie, die zij in het voorjaar van 2012 in opdracht van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) heeft onderzocht.

Dit initiatief past in de werkzaamheden van de hogescholen en van de VLHORA met betrekking tot de kwaliteitszorg van het hogescholenonderwijs, zoals bepaald in artikel 93 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

1.2 de betrokken opleidingen

De opleiding Audiovisuele technieken: fotografie wordt door twee hogescholen aangeboden. De visitatiecommissie bezocht op:

- 22, 23 en 24 mei 2012 Karel de Grote-Hogeschool
- 18, 19 en 20 juni 2012 LUCA School of Arts

1.3 de visitatiecommissie

1.3.1 samenstelling

De visitatiecommissie werd samengesteld conform de procedure van de *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, september 2008*. Meer in het bijzonder werden de richtlijnen van de Erkenningscommissie Hoger Onderwijs met betrekking tot de onafhankelijkheid van de commissieleden opgevolgd. De visitatiecommissie werd samengesteld door het bestuursorgaan van de VLHORA in haar vergadering van 30 maart 2012.

De visitatiecommissie die de **Karel de Grote-Hogeschool** bezocht heeft:

Voorzitter en domeindeskundige:	Wim Daneels
Onderwijsdeskundige:	Oliver Holz
Domeindeskundige:	Karl Bruninx
Domeindeskundige:	Bob Van Mol
Student:	Naomi Banken

De visitatiecommissie die **LUCA School of Arts** bezocht heeft:

Voorzitter en domeindeskundige:	Wim Daneels
Onderwijsdeskundige:	Oliver Holz
Domeindeskundige:	Karl Bruninx
Domeindeskundige:	Bob Van Mol
Student:	Steve Massy

Voor een kort curriculum vitae van de commissieleden, zie bijlage 1.

Vanuit de VLHORA werden een projectbegeleider en een secretaris aangesteld. Voor de visitatie van de opleiding Audiovisuele technieken: fotografie waren dit:

Projectbegeleider:	Floris Lammens (tot 1 juni 2011) Klara De Wilde (vanaf 1 juni 2011)
Secretaris:	Thomas Jans

1.3.2 taakomschrijving

De commissie geeft op basis van het zelfevaluatie-rapport van de opleiding en de gesprekken ter plaatse:

- een oordeel over de onderwerpen en facetten uit het accreditatiekader van de NVAO;
- een integraal oordeel over de opleiding;
- suggesties om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering.

1.3.3 werkwijze

De visitatie van de opleiding Audiovisuele technieken: fotografie aan de hogescholen gebeurde conform de werkwijze zoals die is vastgelegd in de *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, september 2008*.

Voor de beschrijving van de werkwijze van de visitatiecommissie worden vier fasen onderscheiden.

- fase 1, de installatie van de commissie;
- fase 2, de voorbereiding;
- fase 3, het visitatiebezoek;
- fase 4, de schriftelijke rapportering.

Fase 1 De installatie van de visitatiecommissie

Op 21 maart 2012 werd de visitatiecommissie officieel geïnstalleerd.

De installatievergadering stond in het kader van een kennismaking, een gedetailleerde bespreking van het visitatieproces aan de hand van de *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, september 2008* en een toelichting van het ontwerp van domeinspecifieke referentiekader. Daarnaast werden een aantal praktische afspraken gemaakt, onder meer met betrekking tot het bezoekschema, de bezoekdagen en de te lezen eindwerken en/of stageverslagen.

Fase 2 De voorbereiding

De visitatiecommissie heeft een domeinspecifiek referentiekader voor de opleiding opgesteld en aan de opleidingen bezorgd.

Elk commissielid heeft het zelfevaluatie rapport en de bijlagen bestudeerd, de geselecteerde eindwerken gelezen en haar/zijn argumenten, vragen en voorlopig oordeel vastgelegd in een checklist, waarvan de secretaris een synthese heeft gemaakt. De synthese werd uitvoerig besproken en beargumenteerd door de commissieleden. Op basis van de bespreking en de door de commissieleden opgestuurde vragenlijsten, inventariseerde de secretaris kernpunten en prioriteiten voor de gesprekken en het materialenonderzoek bij de visitatie.

Fase 3 Het visitatiebezoek

De VLHORA heeft een bezoekschema ontwikkeld dat desgevallend aangepast werd aan de specifieke situatie van de opleiding. De bezoekschema's werden opgenomen als bijlage 4. Tijdens de visitatie werd gesproken met een representatieve vertegenwoordiging van alle geledingen die bij de opleiding betrokken zijn. Tijdens de visitatie werd bijkomend informatiemateriaal bestudeerd en werd een bezoek gebracht aan de instelling met het oog op de beoordeling van de accommodaties en de voorzieningen voor de studenten. Tijdens de visitatie werd voor de verdere bevraging gebruik gemaakt van de synthese van de checklist en de vragenlijsten.

Binnen het bezoekprogramma werden een aantal overlegmomenten voor de commissieleden voorzien om de bevindingen uit te wisselen en te komen tot gezamenlijke en meer definitieve (tussen)oordelen. Na de gesprekken met de vertegenwoordigers van de opleiding hebben de visitatieleden hun definitief (tussen)oordeel per facet en per onderwerp gegeven.

Op het einde van het visitatiebezoek heeft de voorzitter een korte mondelinge rapportering gegeven van de ervaringen en bevindingen van de visitatiecommissie, zonder expliciete en inhoudelijk waarderende oordelen uit te spreken.

Fase 4 De schriftelijke rapportering

De secretaris heeft in samenspraak met de voorzitter en de commissieleden, op basis van het zelfevaluatie rapport, de checklisten en de motiveringen een ontwerp opleidingsrapport opgesteld. Het ontwerp rapport geeft per onderwerp en per facet het oordeel en de motivering van de visitatiecommissie weer. Daarnaast werden - waar wenselijk en/of noodzakelijk - aandachtspunten en eventuele aanbevelingen voor verbetering geformuleerd.

Het ontwerp opleidingsrapport werd aan de hogescholen gezonden voor een reactie. De reactie van de opleiding op het ontwerp opleidingsrapport werd door de commissie in een slotvergadering besproken. De visitatiecommissie stelde ook een vergelijkend gedeelte op. Hierin worden de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de visitatie vergelijkenderwijs weergegeven. Tevens werden de oordelen per onderwerp, per facet en per hogeschool in een vergelijkende tabel weergegeven.

Het vergelijkende deel en de vergelijkende tabel werden samen met het antwoord van de visitatiecommissie op de reacties van de opleidingen en het definitieve opleidingsrapport aan de hogescholen toegezonden.

Het vergelijkende deel, de vergelijkende tabel, de definitieve opleidingsrapporten en de bijlagen worden samengebracht in het visitatierapport van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie.

1.3.4 oordeelsvorming

De commissie legt in een eerste fase een oordeel per facet vast. Daarna legt de commissie een oordeel per onderwerp vast op basis van de oordelen van de facetten die van het onderwerp deel uitmaken.

In de oordelen per onderwerp wordt steeds een overzicht gegeven van de oordelen per facet. In geval van een compensatie van facetten, wordt het oordeel op onderwerpniveau gevolgd door een motivering en aangevuld met de weging die de commissie hanteerde in de oordeelsvorming op onderwerpniveau. In de overige gevallen wordt voor de motivering van het oordeel op onderwerpniveau verwezen naar de argumentatie bij de facetten.

De oordelen per facet en per onderwerp hebben betrekking op alle locaties, afstudeerrichtingen en varianten. Daar waar er een onderscheid in het oordeel per afstudeerrichting en/of locatie en/of variant nodig is, wordt dit aangegeven in het rapport.

De commissie houdt in haar beoordeling rekening met accenten die de opleiding eventueel zelf legt, met het domeinspecifieke referentiekader en met de benchmarking ten opzichte van de gelijkaardige opleidingen in andere instellingen van hoger onderwijs.

Alle oordelen en wegingen volgen de beslisregels zoals geformuleerd in de *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, september 2008*. Op het niveau van de facetten volgen de oordelen een vierpuntschaal: “onvoldoende”, “voldoende”, “goed” en “excellent”. Op het niveau van de onderwerpen en op het niveau van de opleiding in haar geheel geeft de commissie een antwoord op de vraag of er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn. Hierbij kan het oordeel “voldoende” of “onvoldoende” luiden.

1.4 indeling van het rapport

Het rapport bestaat uit twee delen. In het eerste deel beschrijft de visitatiecommissie in hoofdstuk 2 het domeinspecifiek referentiekader op basis waarvan zij de gevisiteerde opleidingen heeft beoordeeld. In hoofdstuk 3 worden de belangrijkste conclusies en bevindingen van de commissie per facet vergelijkenderwijs weergegeven en tot slot worden in hoofdstuk 4 de toegekende scores in tabelvorm samengevat.

In het tweede deel van het rapport brengt de commissie verslag uit over de gevisiteerde opleidingen. Voor elke afzonderlijke hogeschool en dus voor elke afzonderlijk gevisiteerde opleiding kan u een deelrapport terugvinden. De deelrapporten bevatten de aanbevelingen die de commissie doet ten aanzien van elke afzonderlijke hogeschool en zijn gemakshalve geordend naar alfabetische volgorde van de benaming van de hogescholen.

Hoofdstuk 2 Het domeinspecifiek referentiekader Audiovisuele technieken: fotografie

2.1 inleiding

Voor iedere (groep van) opleiding(en) wordt een domeinspecifiek referentiekader ontwikkeld dat door de commissie gebruikt wordt bij de beoordeling van opleidingen. De visitatiecommissie is verantwoordelijk voor de opmaak van het domeinspecifiek referentiekader. De VLHORA als evaluatieorgaan geeft de procedure¹ aan voor de opstelling ervan.

Het referentiekader is niet bedoeld om een ideale opleiding te schetsen. Respect voor de eigenheid van een opleiding en voor de diversiteit binnen eenzelfde opleiding over de instellingen heen, veronderstelt immers dat in de eerste plaats wordt nagegaan of elke opleiding erin slaagt haar eigen doelstellingen te realiseren en dit zowel inhoudelijk als procesmatig. Dit belet niet dat wordt nagegaan of elke opleiding aan een aantal minimumeisen voldoet, die aan de betreffende opleiding worden gesteld vanuit het vakgebied en/of de relevante beroepspraktijk.

2.2 domeinspecifieke competenties

2.2.1 gehanteerde input

referentiekaders van de opleidingen op hogeschoolniveau

- Competentieprofiel 'Professionele bachelor Audiovisuele technieken: fotografie', Hogeschool Wetenschap & Kunst
- Domeinspecifiek referentiekader 'Audiovisuele techniek: fotografie', Karel de Grote-Hogeschool, Hogeschool Wetenschap & Kunst, en Associatie KU Leuven en Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen

wettelijke bronnen

- Structuurdecreet (2003)
- European Qualifications Framework (EQF)
- Vlaamse Kwalificatiestructuur (VKS)
- Accreditatiekader NVAO
- Dublin descriptor

brondocumenten onderschreven door werkveld

- Vlaamse Onderwijsraad (VLOR), Studie 69: Beroepsprofiel Fotograaf (1998)
- Vlaamse Onderwijsraad (VLOR), Studie 99: Opleidingsprofiel Fotografie (1998)

2.2.2 domeinspecifieke competenties

algemene en algemeen beroepsgerichte competenties

Inzake algemene competenties en algemeen beroepsgerichte competenties, verwijst de visitatiecommissie naar het Structuurdecreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

¹ De procedure voor het opstellen van het domeinspecifiek referentiekader is beschikbaar op de website van de VLHORA www.vlhora.be onder de rubriek visitatie & accreditatie.

i. De **algemene competenties** voor de afgestudeerde professionele bachelor in de Audiovisuele techniek: fotografie zijn in overeenstemming met de bepalingen in artikel 58 van het Structuurdecreet. Wat volgt is een meer specifieke uitwerking van deze competenties voor de opleidingen Audiovisuele techniek: fotografie:

- denk- en redeneervaardigheid;
- het vermogen tot verwerven en verwerken van informatie;
- het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken, creativiteit;
- het kunnen uitvoeren van eenvoudige taken;
- het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren;
- inzicht in het functioneren van de audiovisuele media.

ii. De **algemeen beroepsgerichte competenties** zijn tevens in overeenstemming met de bepalingen in artikel 58 van het Structuurdecreet. Wat volgt is een meer specifieke uitwerking van deze competenties voor de opleidingen Audiovisuele techniek: fotografie:

- teamgericht kunnen werken;
- assertiviteit;
- oplossingsgericht kunnen werken, in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën;
- het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk;
- het ontwikkelen van een brede culturele interesse.

beroepsspecifieke competenties

De commissie onderscheidt binnen het vakgebied Audiovisuele techniek: fotografie zeven competentiedomeinen. Binnen deze domeinen heeft zij een aantal kerncompetenties bepaald.

De bachelor (m/v) in audiovisuele technieken: fotografie kan volwaardig en zelfstandig functioneren op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar in het domein van de opleiding of de afstudeerrichting:

Ontwerp

- De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie treedt op als zelfstandige of assistent in het ontwikkelen of creëren van beelden voor alle toepassingen, het ontwerpen van audiovisuele producties of webdesign.
- Hij is in staat technische en/of commerciële dossiers samen te stellen.

Productie

- De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie kan een concept omzetten naar beeld(en) en kan in dialoog met de opdrachtgever de technische en commerciële aspecten van het beeldproductieproces beheren.
- Hij kan de beelden en de modellen regisseren in functie van het concept.

Postproductie

- De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie kan aan de hand van in de industrie gangbare software beelden corrigeren, bewerken en printklaar maken in dialoog met zijn opdrachtgever.

Installatie en onderhoud

- De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie kan analoge en digitale systemen installeren en in bedrijf stellen. Hij kan ze operationeel houden en de onderhoudsproblemen opvolgen en oplossen.

Technisch commerciële diensten

- De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie kan advies verlenen bij de aankoop en verkoop van technologische systemen en producten.

Training

- De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie kan training geven over alle beeldsystemen.

Aansluitende beeldsectoren

- De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie beschikt over competenties die hem in staat stellen om zich in aansluitende beeldsectoren (multimedia en/of grafische vormgeving) te professionaliseren.

2.3 besluit

De commissie heeft zich in het domeinspecifiek referentiekader beperkt tot het formuleren van een aantal algemene competenties met betrekking tot de opleiding. Zij wenst tijdens de bezoeken na te gaan op welke manier de doelstellingen worden geconcretiseerd in het programma. Zij zal verder nagaan op welke manier de opleidingen de student voorbereiden om te kunnen starten als zelfstandige fotograaf. Meer bepaald zal de commissie nagaan of de opleiding voldoende aandacht besteedt aan bedrijfsbeheer en aan de elementen die van belang zijn bij de opmaak van prijsoffertes.

Zij wil zich verder een beeld kunnen vormen van de manier waarop de opleidingen zich oriënteren naar de hedendaagse actualiteit/realiteit van het beroep en naar de huidige marktsituatie, en dit zowel met betrekking tot de opdrachtgevende, financierende als regelgevende partijen.

De verbondenheid van de opleidingen met hun vakgebied, hun actieve participatie in de buitenwereld en de manier waarop ze hun omgeving in de onderwijsinstelling binnenbrengen vormt tot slot voor de commissie eveneens een aandachtspunt.

Hoofdstuk 3 De opleidingen in vergelijkend perspectief

Woord vooraf

In dit hoofdstuk geeft de visitatiecommissie in vergelijkend perspectief een overzicht van haar bevindingen over de professioneel gerichte bacheloropleidingen Audiovisuele technieken: fotografie. De commissie besteedt bij de vergelijking vooral aandacht aan elementen die haar het meest in het oog gesprongen zijn of die zij belangrijk acht. Het is niet de bedoeling van de commissie om de individuele opleidingsrapporten in detail te herhalen.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Facet 1.1 Niveau en oriëntatie

Bij het opstellen van een competentiekader hebben de opleidingen overleg gepleegd en de commissie stelt vast dat beide opleidingen op dit vlak voldoen aan de decretale eisen omtrent de algemene en de algemeen beroepsgerichte competenties. De beroepsspecifieke competenties werden door beide opleidingen individueel uitgewerkt. De commissie waardeert in het bijzonder dat één van de opleidingen ook de nadruk legt op de zachte competenties.

Hoewel de competenties terug te vinden zijn in de studiegidsen van de opleidingen, zijn deze weinig bekend bij zowel studenten en werkveld. De opleidingen dienen hier volgens de commissie voldoende aandacht aan te besteden.

Facet 1.2 Domeinspecifieke eisen

Hoewel de twee opleidingen overleg hebben gepleegd om een gemeenschappelijk domeinspecifiek referentiekader op te stellen, hebben ze ieder toch een duidelijk eigen profiel dat studenten toelaat om een bewuste keuze te maken voor één van beide.

De ene opleiding kiest voor een polyvalente vorming, gericht op de meest gangbare domeinen binnen de zuivere fotografie (waarbij ook nog aandacht voor analoge fotografie), terwijl de andere zich duidelijk toespitst op digitale fotografie, aangevuld met multimedia, 3D en grafisch ontwerp.

De commissie waardeert dat één van de twee opleidingen haar profiel heeft vergeleken met gelijkaardige buitenlandse opleidingen.

Beide opleidingen worden bewust binnen het departement Industriële wetenschappen en technologie van hun hogeschool gehouden, wat echter niet betekent dat er geen aandacht is voor het creatieve aspect van fotografie.

Onderwerp 2 Programma

Facet 2.1 Relatie doelstelling en inhoud

Via een competentiematrix geven de twee opleidingen aan welke competenties binnen het programma verworven worden. De docenten krijgen zo een vorm van zelfcontrole, die in één van beide opleidingen zeker nog beter kan gebruikt worden.

Eén opleiding kiest voor een programma bestaande uit 3 onderdelen (algemene theorie, vakspecifieke theorie, praktijk), de andere voor één met 4 onderdelen (praktijk, algemene vorming, taal en communicatie, technische vorming).

De commissie is van oordeel dat bij de ene opleiding het niveau van het eerste jaar verhoogd kan worden ondanks de diverse instroom en de bijhorende niveauverschillen van startende studenten.

Ook de andere opleiding heeft deze diverse instroom en mag daarom niet uit het oog verliezen dat een zeker minimumniveau voor sommige opleidingsonderdelen, zoals Frans, gewaarborgd blijft.

De samenwerking met opleidingen uit andere studiegebieden en het organiseren van projectweken zijn sterke punten van één opleiding die zorgen voor disciplineoverschrijding.

De andere opleiding kiest voor een modulaire opbouw van het programma, waarbij de studenten een keuze kunnen maken uit een aantal fotografische deelgebieden waarin ze zich willen specialiseren. Daarnaast zijn er 3 disciplineoverschrijdende keuzemodules die de studenten de kans geven hun competenties uit te breiden.

Beide opleidingen zijn zeer actief op het gebied van internationalisering, hoewel er één meer werk zou kunnen maken van de structurele omkadering.

Facet 2.2 Eisen professionele gerichtheid

De professionele gerichtheid van het programma is in beide gevallen groot.

De opleidingen maken allebei gebruik van gastdocenten. De ene om de verschillende modules in te leiden, de andere om de extra-muros activiteiten te begeleiden en workshops te geven.

De realiteit van de beroepswereld leren de studenten van de ene opleiding kennen via dagopdrachten en opdrachten in samenwerking met externe partners, die van de andere doen dat tijdens de eerder vernoemde projectweken.

De verplichte stage is een belangrijk onderdeel in de professionele gerichtheid van de twee opleidingen. De kwaliteit van de stageplaatsen is hoog en de begeleiding ervan gebeurt nauwgezet. De studenten ervaren de stage als een belangrijke aanvulling.

Hoewel de ene opleiding nog steeds over een analoog labo beschikt, heeft de andere zich volledig gericht op digitale fotografie en wordt analoge fotografie enkel in theorie bekeken. De commissie heeft hier begrip voor, maar stelt die opleiding voor om toch nog een praktische kennismaking te voorzien door middel van een workshop. Het blijkt immers dat er zowel bij de studenten als het werkveld vraag is naar een praktische basiskennis.

Facet 2.3 Samenhang

Bij de ene opleiding valt de zogenaamde “horizontale programmatie” op waarbij de vaardigheden gefaseerd worden opgebouwd. De commissie waardeert daarbij ook de ontwikkeling in attitude en meer zelfstandigheid in het programma.

Bij de andere opleiding waardeert de commissie de recente wijzigingen van het programma in het eerste jaar die er door middel van een graduele opbouw voor zorgen dat de diverse instroom gelijk getrokken kan worden.

Waar de ateliers Multimedia en Grafisch ontwerp in het eerste jaar nog verplicht zijn, kunnen de studenten vanaf het tweede jaar kiezen tussen deze twee en het atelier 3D en zo een aantal disciplineoverschrijdende competenties ontwikkelen.

De commissie vindt dat het afstemmen van theorie- en praktijkonderdelen, zoals geoptimaliseerd door de ene opleiding, een voorbeeld voor de andere kan zijn.

Facet 2.4 Studieomvang

De opleiding voldoen beiden aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang van een professioneel gerichte bacheloropleiding.

Facet 2.5 Studielast

Beide opleidingen gebruiken een verschillend systeem om de studielast in kaart te brengen. Beide systemen geven enkel correlaties tussen de reële en de begrote studiedruk. De commissie vindt het belangrijk dat de opleidingen per onderdeel concrete cijfers over de studiedruk verzamelen.

Uit gesprekken met alumni en studenten blijkt dat in de ene opleiding de werkdruk verhoogd kan worden in het 2de en het 3de jaar, bij de andere in het 1ste jaar.

Facet 2.6 Afstemming vormgeving - inhoud

De commissie stelt vast dat beide opleidingen gebruik maken van een uitgebreid arsenaal aan werkvormen. Eén van de opleidingen kan een voorbeeld nemen aan de andere door de werkvormen uit te breiden met een projectweek en workshops.

Stage en eindwerk nemen een belangrijke plaats in beide opleidingen. Het eindwerk is de finale toetsing van de te bereiken competenties.

Hoewel de opleidingen hoge kwaliteitseisen stellen voor het eindwerk en de studenten uitgebreid begeleiden is de commissie van mening dat één van de opleidingen een hogere standaard voor de schriftelijke onderbouwing voorop zou mogen stellen.

De ene opleiding gebruikt het elektronisch leerplatform voornamelijk als informatieplatform en kan dit volgens de commissie meer interactief inzetten. De andere opleiding gebruikt het platform ook als aanvulling op het lesmateriaal.

Hoewel bij geen van beide opleidingen een vormelijke uniformiteit van het cursusmateriaal is, is het cursusmateriaal bij de ene opleiding inhoudelijk op niveau, bij de andere zijn er te grote niveauverschillen.

Facet 2.7 Beoordeling en toetsing

De studenten van de opleidingen worden goed geïnformeerd over de gehanteerde evaluatiemethoden, zowel via de docenten als het onderwijs- en examenreglement.

De commissie vindt de wekelijkse evaluatie en feedback van de praktijk in het eerste jaar, zoals deze wordt gebruikt door één van de opleidingen, positief omdat ze de studenten de kans geeft lancunes weg te werken.

Bij de andere opleiding valt het ATC-systeem in positieve zin op. Dit moet er voor zorgen dat de praktijkevaluatie overeenstemt met de onderwijsvisie. De studenten worden beoordeeld op Attitude, Techniek en Creativiteit, waarbij voor elk van de onderdelen een minimumnorm behaald moet worden.

Een ander interessant werkmiddel volgens de commissie is Naobe, een online tool ontworpen door één van de opleidingen, waardoor elke student door meerdere praktijkdocenten kan gevolgd en beoordeeld worden. De commissie raadt de opleiding aan het gebruik van dit instrument verder uit te breiden.

Wat betreft de evaluatie van de stage, wordt deze bij de ene opleiding gedaan via een formulier waarin de stageplaats de student beoordeelt in combinatie met een fotoreportage van de stageplek, een persoonlijk evaluatieformulier en een dagboek.

Bij de andere opleiding gebeurt de beoordeling door de stagecoördinator via een eerste evaluatie tijdens de 'terugkomdag', een evaluatieformulier dat ingevuld wordt tijdens een gesprek met de stagebegeleider en een geïllustreerd stageverslag.

De eindwerken worden bij één opleiding uitsluitend door een externe jury beoordeeld, wat de objectiviteit zeker ten goede komt. De studenten ervaren dit als een voorbereiding op het werkveld. Het portfolio wordt wel door de docenten beoordeeld.

Bij de andere opleiding gebeurt de evaluatie door een jury die voor de helft bestaat uit interne en voor de andere helft uit externe leden. De studenten worden bijgestaan door een externe promotor. De beoordeling van de scriptie gebeurt door de interne begeleiders.

Facet 2.8 Masterproef

Dit facet is niet van toepassing voor een professioneel gericht bacheloropleiding.

Facet 2.9 Toelatingsvoorwaarden

De opleidingen voldoen allebei aan de decretaal vastgelegde toelatingsvoorwaarden.

Beide opleidingen kennen een zeer brede instroom maar mogen jammer genoeg geen toelatingsproef organiseren, welke het niveau van het eerste jaar dankzij een gecorrigeerde instroom zeker ten goede zou komen.

De commissie beveelt aan om toch een vrijblijvende test en een motivatiegesprek of een voorbereidende week of cursus voor instromers te organiseren.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Facet 3.1 Kwaliteit personeel

De commissie heeft vastgesteld dat de kwaliteit van het personeel van beide opleidingen hoog is. Praktijkervaring en voeling met het werkveld wordt door beide opleidingen aanzien als een must voor potentiële docenten. Het personeel krijgt voldoende kansen om zowel intern als extern navormingen te volgen.

Beide opleidingen voorzien jaarlijkse functioneringsgesprekken met het personeel.

De hogeschool waaronder één opleiding valt, heeft verschillende projecten op poten gezet om de doelstellingen die zij zich stelt inzake personeelsbeleid ook concreet te realiseren.

Het valt de commissie op dat de personeelsleden, door het feit dat de opleidingen eerder kleinschalig zijn, een bijzonder hecht team vormen. Toch kan binnen één opleiding er meer aandacht zijn voor formeel overleg ten voordele van de didactische afstemming.

Facet 3.2 Eisen professionele gerichtheid

De commissie vindt het positief dat de meeste personeelsleden deeltijds actief blijven in het werkveld en dat beide opleidingen kiezen voor docenten met een ruime praktijkervaring.

Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van kwaliteitsvolle gastdocenten zodat de studenten op de hoogte blijven van de nieuwste ontwikkelingen binnen het vakgebied.

Facet 3.3 Kwantiteit personeel

Bij de ene opleiding is de student-docentratio eerder hoog tijdens het eerste semester van het eerste opleidingsjaar, bij de andere opleiding zou die in het algemeen lager mogen zijn. Beide opleidingen beschikken wel over genoeg personeelsleden om het programma te realiseren.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1 Materiële voorzieningen

De locatie van de twee opleidingen draagt bij tot het aangename karakter ervan, hoewel er bij één van de twee enige ongerustheid is in verband met een mogelijke verhuis naar een grotere campus binnen de hogeschool.

De ene opleiding heeft een bijzonder groot aanbod op gebied van technische faciliteiten, mede mogelijkheid dankzij de samenwerking met haar Franstalige zusterschool. Op gebied van informatica- en fotomateriaal is zij duidelijk superieur aan de andere, enkel de studioruimte is in de ogen van de commissie een beetje te krap.

De andere opleiding kiest er bewust voor om de studenten zelf een laptop en digitale camera te laten aanschaffen, wat ook duidelijk wordt gecommuniceerd aan potentiële studenten. Op deze manier kan de opleiding investeren in een hoogwaardig digitaal labo. De commissie is van mening dat er ook geïnvesteerd zou moeten worden in digitaal middenformaat en technische camera, zodat de studenten een bredere materialenkennis kunnen ontwikkelen. Het videomateriaal dat de opleiding in het kader van de lessen multimedia gebruikt, is verouderd en de commissie is van mening dat de opleiding zich beter zou toespitsen op het filmen met digitale reflextoestellen.

De ene opleiding heeft een uitgebreide uitleendienst met fotomateriaal voor alle studenten, daar waar dat bij de andere eerder gebruikt wordt door de laatstejaarsstudenten in het kader van hun eindwerk.

Een uitgebreide bibliotheek/mediatheek maakt deel uit van het vernieuwde studentencentrum van de ene opleiding. De andere heeft een kleine collectie met voornamelijk tijdschriften, maar werkt samen met het

Fotomuseum, waar een bijzonder uitgebreide collectie beschikbaar is. De studenten zijn er echter onvoldoende van op de hoogte dat ze hiervan gratis gebruik kunnen maken net als van de bibliotheken binnen de associatie.

Facet 4.2 Studiebegeleiding

De kandidaat-studenten worden uitgebreid geïnformeerd via allerlei kanalen.

Daar waar de ene opleiding kan rekenen op de uitgebreide faciliteiten die de hogeschool heeft opgericht inzake studiebegeleiding en ombudswerking is dat bij de andere momenteel nog binnen het departement geregeld. De dienst studentvoorzieningen van deze laatste zou volgens de commissie beter geïntegreerd kunnen worden in een overkoepelende Stuvo-dienst van de hogeschool zoals dat bij de andere opleiding het geval is. De studenten krijgen een begeleiding op maat.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1 Evaluatie resultaten

De hogeschool waar één van de opleidingen onder valt heeft gekozen om te werken aan de hand van een PDCA-cyclus. De studenten worden bij het kwaliteitsbeleid betrokken door middel van WOPST-enquêtes en zij merken dat er wel degelijk rekening gehouden wordt met hun input. De studenten gaven aan dat ze een erg nauw contact hebben met de opleidingscoördinator, de ombuds en de docenten waardoor kleine problemen snel opgelost kunnen worden.

De andere opleiding gaf duidelijk aan dat er voor een verdere professionalisering van haar kwaliteitszorg nood is aan ondersteuning door de hogeschool. Deze is daar recent mee gestart. De commissie is daarnaast positief over de vierjaarlijkse visitatie door alumni en werkveld in deze opleiding en stelt voor dat deze verder uitgebreid wordt.

Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering

De commissie merkt dat beide opleidingen de nodige maatregelen ter verbetering doorvoeren via een actieplan of streefdoelen. Zij kon ook vaststellen dat er rekening is gehouden met de aanbevelingen van de vorige visitatie.

Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De commissie stelt vast dat de betrokkenheid van de studenten en docenten van beide opleidingen bij de kwaliteitszorg groot is.

De ene opleiding tracht contact te houden met de alumni via de website en LinkedIn, de andere zou hier duidelijk meer werk van moeten maken.

Eén opleiding maakt gebruik van een werkveldcommissie om eventuele veranderingen aan het opleidingsprogramma door te voeren, de andere organiseert een vierjaarlijkse visitatie.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1 Gerealiseerd niveau

De commissie stelt vast dat de kwaliteit van de afgestudeerden van beide opleidingen hoog is. Dit wordt bewezen door de eindwerken die de commissie gezien heeft.

Bij de afgestudeerden van de ene opleiding worden de technische competenties erg gewaardeerd, bij de afgestudeerden van de andere opleiding de ruime inzetbaarheid die zij danken aan de disciplineoverschrijdende vorming in bijvoorbeeld grafisch ontwerp en multimedia. Meer aandacht voor specifiek bedrijfsbeheer is noodzakelijk in beide opleidingen omdat fotografen zeer vaak als zelfstandige aan de slag gaan.

Beide opleiding kunnen mooie resultaten voorleggen op het gebied van internationalisering en één voldoet nu al aan de Bolognacriteria 2020 in het kader van internationale ervaringen van de studenten.

Facet 6.2 Onderwijsrendement

De commissie oordeelt dat gezien de hoge en diverse instroom het rendement van de opleidingen logisch is. Uit exit-gesprekken blijkt dat de meeste studenten uitvallen tengevolge een verkeerde studiekeuze.

Hoofdstuk 4 Vergelijkende tabel kwaliteitsaspecten

De oordelen van de commissie op de zes onderwerpen en de daarbij horende facetten wordt in een vergelijkende tabel weergegeven. De commissieleden hebben per facet een score op een vierpuntschaal (onvoldoende, voldoende, goed, excellent) en per onderwerp een score op een tweepuntschaal (onvoldoende, voldoende) weergegeven.

De toekenning van het oordeel slaat op het geheel van het facet en het onderwerp en is onderbouwd met argumenten. De oordelen moeten gelezen worden in samenhang met de tekst in de deelrapporten per instelling. Deze tabellen dienen dan ook met de nodige omzichtigheid te worden benaderd.

Verklaring van de scores op facetniveau

E	Excellent: de opleiding realiseert voor het facet een niveau waardoor de ze zowel in Vlaanderen als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren.
G	Goed: het niveau van de opleiding stijgt voor het facet boven de basiskwaliteit uit.
V	Voldoende: de opleiding beantwoordt voor dit facet aan de basisstandaard of basisnorm voor respectievelijk een professionele bachelor, academische bachelor of master.
O	Onvoldoende: de opleiding presteert voor het facet beneden de gestelde verwachting en er is voor dit punt beleidsaandacht is.
n.v.t.	Het facet is voor beoordeling van de opleiding niet van toepassing .
oké	Wordt vermeld bij het facet studieomvang indien de opleiding voldoet aan de decretale eisen omtrent de studieomvang.

Verklaring van de scores op onderwerpniveau

V	Voldoende: de visitatiecommissie geeft hiermee aan dat de opleiding op onderwerpniveau voldoet aan de basiskwaliteit.
O	Onvoldoende: de visitatiecommissie geeft hiermee aan dat de opleiding op onderwerpniveau niet voldoet aan de basiskwaliteit.

Verklaring van de gebruikte afkortingen in de tabel en opsomming van de gevisiteerde afstudeerrichtingen, locaties en eventuele varianten zoals brugopleiding, anderstalige opleiding, ...

KdG Karel de Grote-Hogeschool

- professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

LUCA LUCA School of Arts (voorheen Hogeschool voor Wetenschap & Kunst)

- professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

AVT: fotografie	KdG	LUCA
Onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding	voldoende	voldoende
Facet 1.1: Niveau en oriëntatie	goed	goed
Facet 1.2: Domeinspecifieke eisen	voldoende	voldoende
Onderwerp 2: Programma	voldoende	voldoende
Facet 2.1: Relatie doelstelling en inhoud	voldoende	voldoende
Facet 2.2: Eisen professionele gerichtheid	goed	goed
Facet 2.3: Samenhang	goed	goed
Facet 2.4: Studieomvang	oké	oké
Facet 2.5 Studietijd	voldoende	voldoende
Facet 2.6: Afstemming vormgeving en inhoud	voldoende	voldoende
Facet 2.7: Beoordeling en toetsing	goed	goed
Facet 2.8: Masterproef	n.v.t.	n.v.t.
Facet 2.9: Toelatingsvoorwaarden	voldoende	voldoende
Onderwerp 3: Inzet van personeel	voldoende	voldoende
Facet 3.1: Kwaliteit personeel	goed	goed
Facet 3.2: Eisen professionele gerichtheid	goed	goed
Facet 3.3: Kwantiteit personeel	goed	voldoende
Onderwerp 4: Voorzieningen	voldoende	voldoende
Facet 4.1: Materiële voorzieningen	voldoende	goed
Facet 4.2: Studiebegeleiding	goed	goed
Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg	voldoende	voldoende
Facet 5.1: Evaluatie resultaten	goed	voldoende
Facet 5.2: Maatregelen tot verbetering	goed	goed
Facet 5.3: Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	voldoende	voldoende
Onderwerp 6: Resultaten	voldoende	voldoende
Facet 6.1: Gerealiseerd niveau	goed	goed
Facet 6.2: Onderwijsrendement	voldoende	voldoende

opleidingsrapporten

Hoofdstuk 1 Karel de Grote-Hogeschool

Algemene toelichting bij de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie aan de Karel de Grote-Hogeschool

De huidige professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie gaat terug tot een avondopleiding Fotografie die tijdens de Tweede Wereldoorlog gedoceerd werd aan het toenmalig instituut Technische Scholen Londenstraat. Deze opleiding ging uit van de voorloper van het huidige bedrijf Agfa-Gevaert. Een tweejarige cyclus Fotografie werd aangeboden vanaf 1965 en werd eind jaren '70 uitgebreid tot een driejarige opleiding. De opleiding behoorde vanaf dan ook tot het hoger onderwijs. Door de fusie van de hogescholen in 1995 kwam de opleiding terecht in het departement Industriële Wetenschappen en Technologie van de Karel de Grote-Hogeschool.

Het departement Industriële wetenschappen en technologie telt in totaal negen opleidingen, verdeeld over vier academisch gerichte bachelor- en masteropleidingen en vijf professioneel gerichte bacheloropleidingen.

De hogeschool biedt naast dit departement onderwijs aan in vijf andere studiegebieden: Audiovisuele en Beeldende kunst, Gezondheidszorg, Handelswetenschappen en bedrijfskunde, Lerarenopleiding en Sociaal-agogisch werk.

De hogeschool maakt deel uit van de associatie van Universiteit en Hogescholen in Antwerpen.

In de professionele opleidingen van het departement zitten er zo'n 1000 studenten, waarvan een 160 in de opleiding Fotografie. In de academische opleidingen zitten een 500-tal studenten. De hogeschool telt ongeveer 10.000 studenten.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Facet 1.1 Niveau en oriëntatie van de professioneel gerichte bachelor

Beoordelingscriteria:

De opleidingsdoelstellingen zijn er op gericht de student te brengen tot:

- het beheersen van algemene competenties als denk- en redeneervaardigheid, het verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren;
- het beheersen van algemene beroepsgerichte competenties als teamgericht kunnen werken, oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën, en het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk;
- het beheersen van beroepsspecifieke competenties op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar.

Het oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie vindt het positief dat de opleidingen Fotografie van de Karel de Grote-Hogeschool en de Hogeschool voor Wetenschap en Kunst overlegd hebben om een gemeenschappelijk domeinspecifiek referentiekader op te stellen. Hiervoor werd uitgegaan van de decretale eisen en een aantal VLOR-beroepsprofielen die door de twee opleidingen geüpdated werden. Het gemeenschappelijke domeinspecifiek referentiekader heeft naast aandacht voor algemene en algemeen-beroepsgerichte elementen aandacht voor een aantal domeinspecifieke eisen die van belang zijn voor een afgestudeerde professionele fotograaf.

Algemene competenties:

Denk- en redeneervaardigheid, het vermogen tot verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige taken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren. Inzicht in het functioneren van de audiovisuele media.

Beroepsspecifieke competenties:

De bachelor (m/v) in audiovisuele technieken: fotografie kan volwaardig en zelfstandig functioneren op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar in het domein van de opleiding of de afstudeerrichting:

- ontwerp: De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie treedt op als zelfstandige of assistent in het ontwikkelen of creëren van beelden voor alle toepassingen, het ontwerpen van audiovisuele producties of webdesign. De bachelor (m/v) in Audiovisuele technieken: fotografie is in staat technische en/of commerciële dossiers samen te stellen;
- productie: De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie kan een concept omzetten naar beeld(en) en kan in dialoog met de opdrachtgever de technische en commerciële aspecten van het beeldproductie-proces beheren. Hij kan de beelden en de modellen regisseren in functie van het concept;
- postproductie: De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie kan aan de hand van in de industrie gangbare software beelden corrigeren, bewerken en printklaar maken in dialoog met zijn opdrachtgever;
- installatie en onderhoud: De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie kan analoge en digitale systemen installeren en in bedrijf stellen. Hij kan ze operationeel houden en de onderhoudsproblemen opvolgen en oplossen;

- technisch commerciële diensten: De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie kan advies verlenen bij de aankoop en verkoop van technologische systemen en producten;
- training: De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie kan training geven over alle beeldsystemen;
- aansluitende beeldsectoren: De bachelor (m/v) in de Audiovisuele technieken: fotografie beschikt over competenties die hem in staat stellen om zich in aansluitende beeldsectoren (multimedia en/of grafische vormgeving) te professionaliseren.

De opleiding heeft dit gemeenschappelijke kader aangevuld met vier opleidingsdoelen die rekening houden met de missie van de hogeschool, de onderwijsvisie, de input van het werkveld en de decretale eisen. De doelen zijn verder uitgewerkt in verschillende competenties.

De opleidingsdoelen zijn:

- De professionele bachelor in de Fotografie beschikt over de nodige technologische kennis om professioneel beeldmateriaal te realiseren in verschillende vakgebieden.
 - kan probleemoplossend denken en uitvoeren;
 - kan de verworven kennis en vaardigheden oordeelkundig aanwenden;
 - beheerst de theorie uit het vakgebied;
 - heeft een ruime technische kennis van het vakgebied;
 - heeft gedegen inzicht bij het oordeelkundig toepassen van beeldbewerkingsoftware;
 - beheerst de praktijk van het vakgebied.
- De professionele bachelor in de Fotografie is competent om zelfstandig of in teamverband te werken en dit zowel in nationale als internationale context.
 - kan het functioneren van zichzelf en van anderen kritisch evalueren;
 - is in staat zijn werk te plannen en te organiseren;
 - kan een timing respecteren;
 - bezit de nodige kritische reflectie.
- De professionele bachelor in de Fotografie is zich bewust van het actuele karakter van zijn beroep.
 - is bekwaam technische informatie te hanteren;
 - is op de hoogte van de mogelijkheden tot permanente vorming binnen het vakgebied;
 - kent de methode/principe om een toestel/softwarepakket te installeren;
 - is vertrouwd met de nieuwe technologieën in zijn specialisatie;
 - is bekwaam om de omvang van een opdracht in te schatten en op deze basis een realistische prijs te berekenen.
- De professionele bachelor in de Fotografie is creatief en communicatief.
 - is in staat zijn eigen realisaties en ideeën te verantwoorden en te verdedigen;
 - kan mondeling en schriftelijk formuleren, presenteren, communiceren;
 - kan een oefening oplossen waarbij verschillende delen van de leerstof moeten gecombineerd worden;
 - is voldoende creatief en flexibel.

Om ervoor te zorgen dat de algemene en algemeen-beroepsgerichte competenties uit het decreet effectief aan bod komen, worden deze door de opleiding via een kruistabel gelinkt aan de competenties van de opleiding. De commissie stelt vast dat de opleiding over een competentiekader beschikt dat voldoet aan de decretale eisen in verband met de algemene en de algemeen-beroepsgerichte competenties en waarbij de domeinspecifieke competenties verder uitgewerkt zijn. Binnen dit kader waardeert de commissie in het bijzonder de nadruk die de opleiding legt op de zachte competenties. Met de input van een commissie van afgestudeerden en het werkveld werd rekening gehouden om een aantal competenties te formuleren die de commerciële kant van het beroep sterker benadrukken.

De competenties kunnen per opleidingsonderdeel teruggevonden worden in de studiegids. De commissie heeft tijdens de gesprekken vastgesteld dat de bekendheid van competenties bij studenten en werkveld echter te beperkt is. De opleiding dient hier een oplossing voor te zoeken.

De opleiding heeft in de competenties ook aandacht voor de internationale dimensie. Ze stelt dat “De professionele bachelor in de Fotografie is competent om zelfstandig of in teamverband te werken en dit zowel in nationale als internationale context”.

Aanbevelingen ter verbetering:

De opleiding dient ervoor te zorgen dat de bekendheid van de competenties bij studenten en werkveld vergroot wordt.

Facet 1.2 Domeinspecifieke eisen

Beoordelingscriteria:

- De doelstellingen van de opleiding (uitgedrukt in eindkwalificaties van de student) sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en het relevante beroepenveld gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk of kunstpraktijk). Ze zijn, ingeval van gereguleerde beroepen, in overeenstemming met de reglementering of regelgeving ter zake.
- Voor professioneel gerichte bacheloropleidingen zijn de eindkwalificaties getoetst bij het relevante beroepenveld.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie stelt vast dat de opleiding gekozen heeft voor een duidelijke profilering met een focus op digitale fotografie. Dit komt in het kader tot uiting bij de competenties die resulteren onder “De bachelor is zich bewust van het actuele karakter van zijn beroep”. De opleiding heeft deze keuze gemaakt in samenspraak met het werkveld. De directie gaf in de gesprekken met de commissie aan dat ze in overleg met de overheid beslist heeft om de opleiding binnen het departement IWT te houden. Met deze keuze wil ze de technische kant binnen het profiel van de opleiding blijven benadrukken, die mogelijk verloren zou gaan bij een overgang naar het studiegebied Kunsten. De integratie van de academische opleidingen in de universiteit heeft de directie van de hogeschool en het departement de kans gegeven om de identiteit van de professionele IWT-opleidingen te omschrijven als kwaliteitsvolle technische opleidingen. Het is volgens hen een expliciete keuze om niet voor kwantiteit te gaan.

Dat de opleiding naast het functioneel-technische aspect in haar profilering ook het creatieve aspect wenst te benadrukken, vindt de commissie positief. Het is hierbij de bedoeling dat studenten een eigen visie ontwikkelen.

De commissie drukt tot slot haar waardering uit voor de keuzemogelijkheden die de studenten in het programma hebben en die de eigen discipline overschrijden, zoals Grafisch ontwerp en multimedia (zie facet 2.1). Deze zorgen ervoor dat het profiel van de afgestudeerden verbreed wordt waardoor ze ruimere kansen krijgen op de arbeidsmarkt.

De commissie vindt het belangrijk dat de opleiding haar competentieprofiel regelmatig samen met de verschillende betrokkenen (zie facet 5.3) en internationaal zou evalueren. Een internationale benchmarking was op het ogenblik van het visitatiebezoek beperkt tot een aantal preferentiële partners waar de opleiding mee samenwerkt.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan om de domeinspecifieke eisen regelmatig samen met de verschillende betrokkenen en internationaal te evalueren.

Oordeel over onderwerp 1, doelstellingen van de opleiding: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 1.1, niveau en oriëntatie:	goed
facet 1.2, domeinspecifieke eisen:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 2 Programma

Facet 2.1 Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Beoordelingscriteria:

- Het programma is een adequate concretisering van de eindkwalificaties van de opleiding qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.
- De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.
- De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Via een competentiematrix concretiseert de opleiding de competenties in het programma. Het valt de commissie positief op dat het programma duidelijk aangepast is aan de digitale focus van de doelstellingen zoals vermeld in facet 1.2. Het docentenkorps moet er volgens de commissie wel op letten dat alle competenties door de opleidingsonderdelen gedekt worden. De studenten gaven in de gesprekken met de commissie aan dat ze de studiefiches ontvangen met de te bereiken competenties. Sommige docenten bespreken volgens hen ook deze fiches aan het begin van een opleidingsonderdeel.

Het competentiekader zorgde niet alleen voor een concretisering van de digitale eisen in het programma, dit gebeurde ook voor de commerciële en zachte competenties. Deze concretisering heeft onder meer betrekking op de creatie van de opleidingsonderdelen Stage en Bedrijfsbeheer.

Om de stijgende moeilijkheidsgraad en het vereiste niveau van een bepaalde competentie op correcte wijze en gelijkmatig aan de student aan te bieden, formuleert de opleiding binnen de competentiematrix drie competentieniveaus: beginnend, gevorderd en deskundig.

Het programma wordt opgebouwd volgens een modulair periodesysteem, waarbinnen de studenten een aantal keuzemogelijkheden hebben. Inhoudelijk worden de opleidingsonderdelen opgedeeld in drie groepen: algemeen theoretisch, vakspecifieke theorie en praktisch.

Binnen de eerste twee groepen bevinden zich naast een aantal domeinspecifieke opleidingsonderdelen een aantal disciplineoverschrijdende onderdelen, zoals bijvoorbeeld psychologie en filosofie. De studenten toonden zich in de gesprekken over het algemeen positief over deze opleidingsonderdelen die volgens hen bijdragen aan het creatieve aspect van de opleiding.

Ook het onderdeel Frans wordt als verrijkend ervaren. Enkele studenten menen dat een onderdeel Engels ook in het programma zou kunnen opgenomen worden. De opleiding gaf in de gesprekken aan dat hiervoor bij de oud-studenten echter weinig behoefte blijkt te bestaan. Toch denkt de opleiding hier aan, zeker als de instroom vanuit Nederland verder zou toenemen. Deze instroom heeft immers weinig baat bij een onderdeel Frans in relatie tot hun latere werkveld in Nederland. De commissie stelt vast dat de opleiding een diverse instroom heeft uit België en Nederland. De opleiding moet er echter voor zorgen dat het niveau van de basiskennis Frans op peil blijft. De studenten merken in de gesprekken op dat binnen het opleidingsonderdeel Frans rekening gehouden wordt met het verschillend instroomniveau van de studenten. Over het algemeen zijn er weinig studenten met een goed niveau Frans in de opleiding. De commissie kreeg uit de gesprekken de indruk dat studenten met enige inspanning makkelijk kunnen slagen. Volgens de afgestudeerden zou het niveau van Frans toch verhoogd moeten worden, aangezien het belang dat zij hiervan ervaren in het werkveld.

De opleiding moet volgens de commissie blijvende aandacht besteden aan een hoog minimumniveau voor de algemeen theoretische opleidingsonderdelen. Ze stelde in het gesprek met de afgestudeerden en bij inzage van het cursusmateriaal vast dat er inhoudelijk wel redelijk wat verschil is in het niveau van verschillende opleidingsonderdelen. De diverse instroom mag er niet toe leiden dat het niveau van bepaalde opleidingsonderdelen omlaag getrokken wordt. De commissie vraagt de opleiding erop toe te zien dat de inhoud van elke cursus aan een vastgelegd hoog minimumniveau voldoet zodat deze verschillen tot een minimum beperkt worden.

Binnen de praktische opleidingsonderdelen hebben de studenten in het tweede en derde opleidingsjaar de keuze tussen een aantal fotografische deelgebieden (modules) waarmee zij zich kunnen specialiseren. Concreet kiezen de studenten zes uit acht thema's. Daarnaast zijn in het programma drie disciplineoverschrijdende keuzemodules opgenomen voor het tweede en derde opleidingsjaar: een atelier Multimedia, een atelier Grafisch ontwerp en een atelier 3D. Sinds de publicatie van het zelfevaluatie-rapport in 2009 breidde de opleiding het programma uit met een nieuw keuzetraject: 3D. Dit traject werd opgesteld naar aanleiding van de ervaring van een aantal studenten op hun stageplaatsen. De commissie is positief over de structurele opbouw van de opleiding volgens een modulair periodesysteem, waarmee de studenten de kans krijgen om hun interessegebieden te ontdekken.

De studenten toonden zich in de gesprekken met de commissie positief over de zes keuzeonderdelen en de mogelijkheid om de eigen interesses te ontdekken. Bovendien kunnen ze in elk van deze hun eigen stijl ontwikkelen. De studenten toonden zich ook positief over de mogelijkheid om hun competenties uit te breiden met de drie keuzeateliers. Onder de studenten ontstond tijdens de gesprekken met de commissie een discussie over het belang van het atelier 3D en het aanbod Photoshop. Er bleek geen overeenstemming over de noodzaak van de 3D-module, maar de studenten waren het min of meer eens dat Photoshop doorlopend gegeven zou moeten worden doorheen de drie opleidingsjaren en dat er daarvoor ook tijd is. Wel beseffen ze dat het onmogelijk is om alle facetten van een dergelijk programma te doorgronden. De opleiding is zich bewust van het feit dat de studenten meer Photoshop zouden willen, maar beseft ook dat het ruime programma niet volledig in de opleiding kan toegelicht worden. Ze legt dan ook het belang op het bijbrengen van een attitude om zichzelf bij te scholen. Het werkveld benadrukt nog in het gesprek met de commissie het belang van het interdisciplinaire aspect en dat deze opleiding zich nog meer naar andere disciplines kan openstellen.

Voor alle vormen van herziening en innovatie gebruikt het departement het PDCA-principe. Dit gebeurt dus ook voor curriculumherziening- en innovatie. In de planfase worden zoveel mogelijk actoren betrokken: het werkveld, de studenten, de alumni, de vakgenoten, de docenten en de Vlhora. De input van de studenten gebeurt onder meer aan de hand van de WOPST-enquêtes. Werkveld en alumni hebben de voorbije jaren input gehad via de werkveldcommissie (zie onderwerp 5).

De commissie stelt vast dat de opleiding zeer actief is op het gebied van internationalisering. Naast een aantal buitenlandse studiereizen, die steeds aan opdrachten gekoppeld worden en waarvoor de studenten een financiële vergoeding kunnen krijgen, hebben de studenten verschillende mogelijkheden om een structurele uitwisseling aan te gaan. Naast de klassieke Erasmusuitwisseling, waarvoor samen gewerkt wordt met een aantal preferentiële partners, kunnen de studenten een beurs krijgen voor een buitenlandse stage of een UOS-uitwisseling of kunnen ze ervoor kiezen zonder beurs naar het buitenland te trekken, waarbij ze wel dezelfde begeleiding vanuit de opleiding krijgen. Deze internationale uitwisseling vindt steeds plaats in de laatste twee periodes van het derde opleidingsjaar. De bedoeling is dan ook dat de studenten zowel hun stage als eindwerk in het buitenland realiseren. Een UOS- of Erasmusuitwisseling kan voor de opleiding ook een stage vervangen aangezien dezelfde zachte competenties via een stage of een uitwisseling gerealiseerd worden. Uitzonderlijk kunnen studenten ook tijdens de eerste twee periodes naar het buitenland gaan. Inkomende studenten volgen binnen de opleiding voornamelijk de praktische opleidingsonderdelen. De commissie heeft hierbij als aandachtspunt dat de structurele omkadering in het kader van de internationalisering verder uitgebouwd kan worden.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan om alle competenties door de opleidingsonderdelen te dekken.

De opleiding moet scherp blijven toezien op een hoog minimumniveau voor de algemeen theoretische opleidingsonderdelen, ondanks de diverse instroom die ze kent.

De opleiding moet ervoor zorgen dat het niveau van de basiskennis Frans op peil blijft.

Facet 2.2 Eisen professionele gerichtheid van het programma

Beoordelingscriteria:

- Kennisontwikkeling door studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroeps- of kunstpraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk, de kunstpraktijk en/of (toegepast) onderzoek.
- Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied/de discipline.
- Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroeps- of artistieke vaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie waardeert dat de studenten op verschillende manieren de mogelijkheid krijgen om kennis te maken met de realiteit van het werkveld.

Zo nodigt de opleiding gastsprekers uit om de modules in te leiden. Uit de gesprekken met de opleiding blijkt dat dit steeds beter lukt, dankzij een verbetering van het netwerk van de opleiding, en de gastsprekers blijken hierover ook enthousiast te zijn. Op dit moment is de opleiding er nog niet in geslaagd om dit bij elke module toe te passen.

Om de studenten in contact te brengen met de realiteit van het beroepsveld heeft de opleiding ook een aantal opdrachten in het programma opgenomen. Zo moeten de studenten in de praktijkonderdelen regelmatig een dagopdracht uitvoeren. Daarnaast werd er in bepaalde opdrachten onder meer samengewerkt met De Nieuwe Antwerpenaar, Flanders Classics en Uitgeverij Lannoo. In het academiejaar 2011-2012 was er ook een samenwerking met Child Focus. De opleiding hecht er belang aan geen concurrentie te vormen voor het werkveld. Daarom werkt ze voornamelijk voor externe organisaties die over weinig middelen beschikken, zoals Child Focus, waarvoor door de studenten een kalender ontworpen werd. Ook worden studenten ingeschakeld om foto's te nemen voor de PR-dienst van de hogeschool. De commissie stelt vast dat er in de opleiding projecten in de richting van maatschappelijke dienstverlening zijn en vraagt deze verder te ontwikkelen.

De opleiding organiseert jaarlijks ook een aantal bedrijfsbezoeken zodat de studenten kennis kunnen maken met de werkvloer. Volgens de commissie kan de opleiding nog meer aandacht hebben voor bedrijfsbezoeken om de materiaalkennis van de studenten te vergroten en het werkveld te leren kennen. De opleiding kende een aantal jaren geleden ook een samenwerking met het Fotomuseum in Antwerpen. Een echte samenwerking bleek ten tijde van het visitatiebezoek niet (meer) te bestaan. De studenten hebben er enkel een rondleiding gekregen.

De echte toets met de realiteit gebeurt volgens de opleiding in de stage, die sinds enkele jaren verplicht is. De commissie vindt dit positief. De studenten gaven in de gesprekken aan de stage als zeer positief te ervaren. Deze gaf hen een zeer realistisch beeld van de situatie in het werkveld en van een zelfstandige fotograaf. Ook de begeleiding bij de stages door de opleiding wordt door de studenten als positief ervaren. De studenten gaven aan

dat ze goed geïnformeerd worden over het proces en dat de begeleider tijdens de stage steeds op bezoek komt op de stageplaats. De kwaliteit van de stageplaatsen is volgens de commissie erg hoog. De bijhorende stageverslagen worden door de commissie gewaardeerd. De studenten zoeken zelf een stageplaats, die moet goedgekeurd worden door de opleiding. Eventueel kan de opleiding ook zelf een plek voorstellen. De stage wordt begeleid door een interne promotor en een promotor van de stageplaats. De stage duurt ongeveer acht weken en geldt voor negen studiepunten.

In relatie tot de aansluiting van de opleiding bij recente ontwikkelingen in de beroepspraktijk heeft de commissie nog een aantal kleine opmerkingen. De opleiding heeft ervoor gekozen om geen analoge fotografie meer aan te bieden als praktijkonderdeel. De studenten krijgen hierover wel theoretisch onderricht. Deze keuze is volgens de opleiding ingegeven door de situatie in het werkveld waar analoge fotografie amper nog een plaats heeft. Ondanks de focus op digitale fotografie kon de commissie in de gesprekken vaststellen dat er zowel bij de studenten als het werkveld vraag is naar een praktische basiskennis van analoge fotografie. De commissie stelt voor dit te organiseren, bijvoorbeeld in de vorm van een workshop. Docenten zijn dit idee genegen als het bij een workshop blijft en analoge fotografie niet structureel opgenomen wordt in het programma. De commissie is positief over de opname van nieuwe ontwikkelingen, zoals 3D, en het feit dat de studenten over een grondige kennis van kleinbeeld digitaal beschikken.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie moedigt de opleiding aan om de initiatieven rond maatschappelijke dienstverlening verder te ontwikkelen en nog meer bedrijfsbezoeken te organiseren om de materiaalkennis van de studenten te vergroten en het werkveld te leren kennen.

De commissie stelt voor om een praktische basiskennis analoge fotografie te voorzien.

Facet 2.3 Samenhang van het programma

Beoordelingscriterium:

- Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend opleidingsprogramma.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Een opleidingsjaar is ingedeeld in vier periodes van acht weken. De eerste zes weken worden gewijd aan lessen, de laatste twee aan monitoraat en evaluatie. De periodes zijn opgebouwd uit verschillende modules (in het eerste jaar zwart-wit en kleur, vanaf het tweede jaar de acht deelgebieden).

Recent wijzigde de opleiding de inhoud van deze periodes in het eerste jaar om een betere opbouw in het programma te voorzien. De eerste twee periodes staan voor de praktijkonderdelen in het teken van het 'leren kijken' en het gebruik van camera en licht. Hierdoor worden de studenten beter voorbereid op het werken in de studio dat vanaf de derde periode plaatsvindt. De opleiding heeft bij deze wijziging ook beslist om de eerste drie periodes aan zwart-witfotografie te besteden om hen een betere basis te geven. In periode vier volgt een inleiding op kleurenfotografie, dat in de volgende twee jaren verder wordt uitgediept in verschillende keuzemodules (zie facet 2.1). De commissie is positief over het systeem waarbij de competenties in het eerste jaar gradueel opgebouwd worden volgens wekelijkse opdrachten. Hiermee tracht de opleiding ook het niveau van de diverse instroom gelijk te trekken (zie facet 2.9).

In het eerste opleidingsjaar volgen de studenten verplicht de ateliers Multimedia en Grafisch ontwerp. Vanaf het tweede jaar kunnen zij uit deze twee en het atelier 3D kiezen en zo een aantal disciplineoverschrijdende competenties ontwikkelen.

Het periodesysteem en de keuzemogelijkheden vanaf het tweede opleidingsjaar zorgen ervoor dat het programma een grote samenhang kent met een duidelijke opbouw van competenties. De commissie is positief over deze opbouw en waardeert de keuzemogelijkheden, zowel wat betreft de keuze tussen de acht modules, pers, architectuur, portret, concept, publiciteit, sociale, food en mode, als de keuze voor de ateliers Multimedia, Grafisch ontwerp en 3D.

Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de zowel tweede- als derdejaarsstudenten uit dezelfde acht modules kunnen kiezen en dus aan dezelfde opdrachten werken. De commissie stelde in de gesprekken met de studenten vast dat dit niet betekent dat er over de twee jaren heen wordt samengewerkt. De meeste opdrachten zijn immers individueel, op bijvoorbeeld een paar dagopdrachten na. Ook binnen het eigen jaar wordt dus niet samengewerkt. De commissie meent dat haar suggestie om meer workshops in de opleiding aan te bieden (zie facet 2.6) zou kunnen helpen om de studenten meer in groep te leren werken. De samenwerking tussen studenten moet volgens de commissie immers gestimuleerd worden.

De commissie heeft in de gesprekken vastgesteld dat niet alle specifiek theoretische lessen geïntegreerd zijn met praktijkopdrachten. Om de samenhang van het programma verder te vergroten moet de opleiding voor een nog betere integratie zorgen.

Aanbevelingen ter verbetering:

De theoretisch-technische lessen kunnen nog beter geïntegreerd worden met praktijkopdrachten.

Samenwerking tussen de studenten zou gestimuleerd moeten worden.

Facet 2.4 Studietoestand

Beoordelingscriterium:

- De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de studietoestand, bachelor: tenminste 180 studiepunten

Oordeel van de visitatiecommissie: oké

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De professioneel gerichte bacheloropleiding bestaat uit 3 studiejaar van elk 60 studiepunten. In totaal wordt dus een opleidingsprogramma georganiseerd van 180 studiepunten. De opleiding voldoet hiermee aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studietoestand van een professioneel gerichte bachelor.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 2.5 Studielast

Beoordelingscriteria:

- De werkelijke studietijd wordt getoetst en sluit aan bij de normen vastgesteld krachtens decreet.
- Het programma is studeerbaar doordat factoren, die betrekking hebben op dat programma en die de studievoortgang belemmeren zoveel mogelijk worden weggenomen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Volgens de commissie is de opleiding studeerbaar. Ze kon vaststellen dat de studietijd in de WOPST-enquête wordt gemeten. In deze studentenenquête wordt gepeild naar de studiedruk. De studenten antwoorden per opleidingsonderdeel op een schaal van helemaal eens tot helemaal oneens over de overeenkomst tussen begrote en reële studietijd. Concrete cijfers over de verhouding tussen begrote en reële studietijd zijn niet beschikbaar. De opleiding vangt dit recent op met focusgesprekken.

Uit de gesprekken met alumni en studenten kon de commissie opmaken dat de werkdruk in het tweede en derde jaar verhoogd zou kunnen worden. De opleiding heeft volgens haar dan ook de ruimte in het programma om de aanbevelingen van de commissie uit te werken.

De commissie stelde in de gesprekken vast dat de opleiding, naast de invoering van het periodesysteem, nog een aantal andere studiebevorderende maatregelen heeft genomen.

Tijdens het eerste jaar werken de studenten elke week een nieuwe opdracht af. De twee praktijkbegeleiders kunnen zo de studenten van het eerste jaar nauw opvolgen en bijsturen. De studenten worden ook onderverdeeld in vier groepen voor de praktijkonderdelen omdat dit een intensievere begeleiding toelaat.

Tijdens de zevende week van elke blok kunnen de studenten tijdens extra printdagen gebruik maken van het printlokaal. Zo probeert de opleiding de bottleneck op te vangen die telkens aan het einde van een blok ontstaat door het printen uit te stellen. Veel studenten maken gebruik van deze mogelijkheid, maar beseffen dat er in de andere weken van de blok voldoende tijd is om van de printfaciliteiten gebruik te maken. Tijdens de zevende week kunnen de studenten ook gebruik maken van monitoraatsessies.

De commissie onderschrijft het belang dat de opleiding hecht aan het gradueel leren omgaan met deadlines. Daarom start de opleiding in het eerste jaar met kleine, wekelijkse projecten en worden deze in de latere opleidingsjaren uitgebreid.

Aanbevelingen ter verbetering:

De opleiding zou in het tweede en derde jaar de werkdruk kunnen verhogen.

De commissie vraagt om cijfers over de effectieve studiebelasting te verzamelen.

Facet 2.6 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Beoordelingscriteria:

- Het didactisch concept is in lijn met de doelstellingen.
- De werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie verneemt dat de opleiding zowel vanuit departement als hogeschool beschikt over informatie en opleiding rond werkvormen. Hierbij staan functionaliteit en interactiviteit voorop. De opleiding wenst de nadruk te leggen op activerende werkvormen, zeker voor wat betreft de ontwikkeling van zachte competenties. Zo wordt bijvoorbeeld in het onderdeel Religie, zingeving en levensbeschouwing door de studenten zelf in groepen presentaties gegeven en betrekken ze de andere studenten hierbij die de presentaties ook beoordelen. De commissie meent dat de werkvormen verder afgestemd moeten worden op interactiviteit zodat de studenten een duidelijkere evolutie kunnen maken van begeleid naar zelfgestuurd leren.

De meest gebruikte werkvormen in de opleiding zijn hoorcollege, opdrachten en practicum. De opleiding past volgens de commissie reeds een brede waaier aan werkvormen toe maar kan deze nog uitbreiden met bijvoorbeeld projectweek en workshops. Voor bijvoorbeeld workshops is er volgens de afgestudeerden zeker nog plaats in de modules.

Uit de gesprekken blijkt dat de studenten goed op de hoogte zijn van de opdrachten die ze krijgen in de modules. Ze zijn ook positief over het feit dat hierbij gastsprekers uitgenodigd worden. De commissie merkt op dat het hier vooral om technische lezingen gaat. De studenten vinden de suggestie van de commissie positief om deze gastsprekers ook een praktische workshop te laten begeleiden. Volgens de docenten is er echter geen budget om de gastdocenten in te schakelen voor effectieve workshops.

Als werkvorm nemen stage en eindwerk een bijzondere plaats in door het belang van de ontwikkeling en de finale toetsing van de te bereiken competenties. De opleiding heeft voor beiden een draaiboek opgesteld waarbij het proces en de doelstellingen aandacht krijgen. De commissie vindt de draaiboeken voor stage en eindwerk een sterk punt van de opleiding. Het eindwerk staat op 15 studiepunten en wordt uitgevoerd tijdens de laatste periode van het derde jaar. Met de scriptie wordt reeds eerder in het jaar gestart. De studenten toonden zich in de gesprekken positief over het verloop van het eindwerk dat zij aan het einde van hun studie maken: ze worden goed geïnformeerd over het proces (onder meer via een draaiboek), hebben verschillende feedbackmomenten, laten hun eindwerk ook begeleiden door een promotor uit het werkveld en krijgen een redelijk grote vrijheid. De studenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun planning. In het draaiboek staan de verschillende contactmomenten en deadlines. Naast de begeleiding door twee interne docenten, zoeken de studenten een externe promotor om het eindwerk te begeleiden. De interne docenten staan ook in voor de begeleiding bij de scriptie die bij het eindwerk hoort. Onderwerp en genre van het eindwerk zijn vrij te kiezen.

De commissie heeft vastgesteld dat er een advies bestaat vanuit de hogeschool rond het cursusmateriaal voor de theoretische opleidingsonderdelen, maar dat de docenten zelf hiervoor verantwoordelijk zijn. Er wordt door de opleiding niet samen gezeten om de cursussen inhoudelijk af te stemmen of om een gemeenschappelijke vorm te ontwikkelen. Het elektronisch leerplatform wordt intensief gebruikt als aanvulling op het lesmateriaal en als communicatiekanaal, zowel door de opleiding als de departements- en hogeschooldiensten.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt om de werkvormen meer af te stemmen op interactiviteit.

De opleiding kan de werkvormen nog uitbreiden met projectweek, workshops.

Facet 2.7 Beoordeling en toetsing

Beoordelingscriterium:

- Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat en voor studenten inzichtelijk getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Voor evaluatiemethodes voorzien hogeschool en departement informatie en opleidingsdagen. De commissie is positief over de navormingen rond nieuwe evaluatiemethoden en de toepassing ervan.

Uit de gesprekken blijkt dat de studenten goed op de hoogte zijn van de evaluatiemethodes, zowel voor de praktijk- als de theorieonderdelen. Zij merken ook op dat op basis van de opmerkingen uit de studentenenquête een aantal evaluatiemethodes werden aangepast. Voor de beoordeling van de praktijk beschikken de docenten over een evaluatiedocument met evaluatiecriteria aan de hand waarvan ze ook feedback kunnen geven. De commissie is positief over de opdrachten en examenvragen die ze kon inkijken.

De commissie verneemt dat een aantal opleidingsonderdelen, zoals Frans En Religie, zingeving en levensbeschouwing worden geëvalueerd aan de hand van permanente evaluatie. Het merendeel van de opleidingsonderdelen wordt echter tweemaal per academiejaar geëvalueerd tijdens de examenperiode. De praktijkgerichte modules rond Fotografie worden minimaal één keer per periode geëvalueerd. In het eerste opleidingsjaar gebeurt deze evaluatie wekelijks. Deze wekelijkse individuele evaluatie en feedback in het eerste jaar is volgens de commissie positief en geeft de studenten de kans om op een gelijk niveau te komen. Naast de wekelijkse opdrachten, die door de betrokken docent geëvalueerd worden en meetellen voor de helft van het puntentotaal, werken de studenten ook aan een periodegebonden opdracht die door een jury van minimum drie docenten beoordeeld wordt. In het tweede en derde opleidingsjaar krijgen de studenten voor elk thematisch deelgebied dat zij in die periode volgen vier tot zes opdrachten. Deze worden beoordeeld door een jury van praktijkdocenten.

Groepsbesprekingen van opdrachten vinden enkel plaats in het eerste jaar, zo verneemt de commissie. De docenten zijn tijdens de praktijkopdrachten volgens de studenten steeds beschikbaar voor feedback. De studenten beseffen dat ze zelf initiatief hiervoor moeten nemen, maar hebben de indruk dat de docenten nog meer proactief zouden kunnen zijn in de begeleiding van het eerste jaar. De docenten merken op dat ze een evenwicht proberen te zoeken tussen begeleiden en zelfsturing. Toch blijken de docenten zeker in het eerste jaar in een aantal situaties proactief op te treden om zo de studenten een duwtje in de rug te geven. De opleiding gaat dan ook uit van een onderwijsvisie die vertrekt van sturing in het eerste jaar tot zelfsturing in het laatste jaar. Dat betekent dat in het tweede en derde opleidingsjaar het initiatief van de student om zelf feedback te vragen steeds belangrijker wordt. De commissie stelt in de gesprekken vast dat 95 startende studenten redelijk veel is om in het eerste jaar een adequate begeleiding te voorzien in de praktijkonderdelen. De docenten merken op dat zeker een vierde reeds na Nieuwjaar is afgevallen en dat begeleiding dan veel werkbaarder wordt. Ook daarom heeft de opleiding ook beslist om pas later op het jaar te beginnen met oefeningen in de studio (zie facet 2.3).

De commissie merkte in de gesprekken met de docenten op dat de toetsing van zachte competenties op dit moment nog redelijk indirect is, onder meer via het respecteren van deadlines en het belang van zelfstandig werken en het zelfstandig op zoek gaan naar feedback over de kwaliteit van het werk. Volgens de docenten is hierover gesproken tijdens de laatste departementsdag en zoekt men naar manieren van beoordelen. De commissie beveelt aan om de evaluatie van zachte competenties verder te systematiseren.

De studenten kunnen alle bepalingen rond evaluaties terugvinden in het onderwijs- en examenreglement. De opleiding heeft hier een departementale aanvulling op die onder meer bepaald dat studenten niet gedelibereerd kunnen worden voor het atelierwerk. De evaluatievormen zijn opgenomen in de studiegids. De docenten staan zelf in voor de invulling van de evaluatie van hun opleidingsonderdeel. Toch zou de opleiding hier volgens de commissie een actievere rol in kunnen spelen en er blijvend over moeten waken dat de verhouding tussen verschillende evaluatievormen in evenwicht blijft. De kwaliteit van de evaluaties wordt door de opleiding in de eerste plaats getoetst via de WOPST-enquêtes bij de studenten. Daarnaast beschikt de hogeschool over een digitaal toetsplatform Questionmark Perception waarmee de kwaliteit van toetsen verbeterd kan worden. Indien de studenten klachten hebben over de beoordeling, kunnen zij terecht bij de ombuds van het departement.

De evaluatie van de stage is opgenomen in het draaiboek. Op het einde van de stage ontvangt de opleiding een beoordeling van de student via een evaluatieformulier van de stageplaats die voor 70% van het puntentotaal telt. De overige 30% staat op een fotoreportage van de stageplek, het persoonlijke evaluatieformulier en een dagboek.

Voor de evaluatie van de eindwerken richt de opleiding een eindejaarstentoonstelling in (in het academiejaar 2011-2012 in het Designcentrum Winkelhaak in Antwerpen). De eindwerken worden er voor een jury van drie interne en drie externe juryleden verdedigd. De externe promotor wordt uitgenodigd, maar maakt geen deel uit van de jury. Hij/zij kan de juryleden wel extra uitleg verschaffen. 75% van de beoordeling van het eindwerk wordt door de jury gegeven. De overige 25% staat op de scriptie die door de interne begeleiders beoordeeld wordt. De commissie vindt de mix tussen interne en externe juryleden bij de beoordeling van de eindwerken positief.

Studenten die hun eindwerk in het buitenland maken, krijgen 70% van hun puntentotaal in het buitenland. Dat cijfer wordt in samenspraak tussen de plaatselijke promotor en een promotor uit de opleiding vastgelegd. De overige 30% staan op een presentatie die de studenten moeten geven bij terugkomst.

Aanbevelingen ter verbetering:

De beoordeling van zachte competenties en attitudes dient gesystematiseerd te worden.

De opleiding moet erover waken dat de verhouding tussen verschillende evaluatievormen in evenwicht blijft, bijvoorbeeld door deze te koppelen aan de competentiematrix.

Facet 2.8 Masterproef

Dit facet is niet van toepassing voor een professioneel gerichte bacheloropleiding.

Facet 2.9 Toelatingsvoorwaarden

Beoordelingscriteria:

Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten bachelor:

- diploma secundair onderwijs, diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie of een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese richtlijn of een andere internationale overeenkomst als gelijkwaardig wordt erkend;
- door het instellingsbestuur bepaalde voorwaarden voor personen die niet aan bovengenoemde voorwaarden voldoen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding hanteert volgens de commissie de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden voor de bacheloropleiding. De commissie stelt vast dat de opleiding geen toelatingsproef mag organiseren en dat ze hiervoor nog geen alternatief gevonden heeft. De opleiding beperkt het aantal studenten dat zich kan inschrijven voor het eerste traject tot 95. Een hoger aantal studenten bleek in het verleden niet werkbaar te zijn. Deze studenten worden om de werkbaarheid te vergroten in het eerste traject verdeeld in drie groepen.

De directie van de hogeschool beseft dat ze niet de mogelijkheid heeft om toelatingsproeven te organiseren nu beslist is dat de opleiding binnen het studiegebied IWT zal blijven. Dit betekent voor de opleiding dat zij nog steeds de eerst ingeschreven studenten zal toelaten tot het maximum van 95 studenten bereikt is. De commissie verneemt dat de hogeschool het voorbije academiejaar begonnen is met de ontwikkeling van oriënteringsproeven. Deze moeten de opleidingen de mogelijkheid bieden om toch in zekere mate een kwaliteitsvolle instroom te waarborgen.

De opleiding zelf gaf aan de commissie mee dat ze gebruik zou maken van een toelatingsproef indien dit mogelijk was. Ook de docenten blijken uit de gesprekken voorstander van een toelatingsproef, voornamelijk in de vorm van een motivatietest, om ook studenten zonder ervaring maar met een goede motivatie een kans te geven. Een motivatietest zou volgens de studenten alvast zinvol zijn aangezien een derde van de eerstejaarsstudenten reeds na kerstmis afvalt.

Heel wat studenten die zich aan de opleiding inschrijven hebben reeds een eerdere opleiding (gedeeltelijke) opleiding gevolgd. Sommigen combineren de opleiding met een job. De studenten die met de commissie spraken, kozen voornamelijk voor de opleiding omwille van een persoonlijke interesse in fotografie. De keuze voor een professioneel gerichte bacheloropleiding in plaats van een academische kunstopleiding Fotografie gebeurde op basis van het grotere belang dat aan techniek gehecht wordt in de professionele bachelor. Daarnaast speelt voor veel studenten ook de locatie Antwerpen een rol in de keuze voor de Karel de Grote-Hogeschool.

Iets meer dan 40% van de instromende studenten heeft een TSO-opleiding in het middelbaar gevolgd. Het aantal ASO-studenten is de laatste jaren gedaald tot zo'n 20%, het aantal KSO-studenten gestegen tot een 20% en het aantal BSO-studenten ligt tussen 10 à 15%. De slaagkansen van ASO- en TSO-studenten liggen rond 50% met iets hogere slaagkansen voor de ASO-studenten. BSO-studenten hebben maar een slaagpercentage van 25%. De slaagpercentages van KSO zijn erg wisselvallig en liggen tussen 38 en 70%.

De commissie stelt vast dat de opleiding een brede instroom uit het secundair heeft, waar de opleiding rekening mee houdt. Ze probeert de studenten tijdens het eerste semester op eenzelfde niveau te brengen. De commissie stelde in de gesprekken vast dat sommige studenten zonder vooropleiding fotografie in het begin moeite hebben om mee te kunnen met de opdrachten. De studenten zien wel theorie over de werking van camera's maar die zijn volgens hen niet altijd gecombineerd met een praktische oefening. Na een paar maanden is dit probleem volgens hen wel ingehaald. Ook de praktijkdocenten merken de (algemene) niveauverschillen op tussen studenten in het

eerste jaar. Deze verschillen vallen volgens hen pas weg vanaf de tweede en derde module. De studenten waarderen de suggestie van de commissie dat instromers zonder vooropleiding in de fotografie een voorbereidende week of cursus aangeboden zouden krijgen, waardoor ze sneller een basis kunnen ontwikkelen.

De procedure rond EVC is geregeld op associatieniveau. Voor EVK gelden de regels van de hogeschool. Voor deze studenten wordt een programma op maat opgesteld.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie stelt voor te onderzoeken hoe de opleiding ervoor kan zorgen dat instromers zonder vooropleiding in de fotografie sneller een basis zouden kunnen ontwikkelen aan het begin van de opleiding bijvoorbeeld via een voorbereidende week of cursus.

Oordeel over onderwerp 2, programma: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 2.1, relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma:	voldoende
facet 2.2, eisen academische gerichtheid van het programma:	goed
facet 2.3, samenhang van het programma:	goed
facet 2.4, studieomvang:	oké
facet 2.5, studielast:	voldoende
facet 2.6, afstemming tussen vormgeving en inhoud:	voldoende
facet 2.7, beoordeling en toetsing:	goed
facet 2.8, masterproef:	n.v.t.
facet 2.9, toelatingsvoorwaarden:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 3 Inzet van het personeel

Facet 3.1 Kwaliteit van het personeel

Beoordelingscriterium:

- Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie stelt vast dat het personeelsbeleid van de hogeschool vertrekt vanuit de missie en strategie van de organisatie en een ontwikkelingsgericht beleid is. De voornaamste pijlers van het beleid zijn: waarden en competenties, leiderschap en ontwikkeling. Als concrete doelstellingen stelt de hogeschool:

- een optimale match realiseren tussen de organisatiedoelstellingen en de competenties van de medewerkers;
- investeren in de ontwikkeling van de medewerkers, in functie van de organisatiedoelstellingen maar evenzeer in het belang van elke individuele medewerker;
- investeren in het welbevinden van medewerkers.

De commissie nam kennis van de verschillende projecten die de hogeschool voor de realisatie van deze doelstellingen heeft opgericht.

Het NAZCA-project is een project gericht op het implementeren van het competentie management. Alle functies van de hogeschool worden ondergebracht in logische clusters, benoemd in termen van competenties en resultaatgebieden. Als leidraad bij het bespreken, beoordelen en ontwikkelen van competenties wordt gewerkt aan een competentiewoordenboek. Het project Olympia is gericht op de professionalisering van de personeelevaluatiecyclus. Het MAGNEET-project optimaliseert het proces van werving en selectie. Via het FRIS-project wordt een ontwikkelingstraject voor leidinggevenden aangeboden.

Overleg over personeelszaken tussen directie en personeelsleden vindt plaats in het Hogeschool-onderhandelingscomité en tussen departement en personeelsleden in het Departementaal Onderhandelingscomité.

De aanwervingen en benoemingen worden geregeld aan de hand van procedures van de hogeschool. De commissie verneemt dat het departement bij aanwerving de voorkeur geeft aan mensen met didactische kwaliteiten en biedt didactische vorming aan via het Expertisecentrum Hoger Onderwijs voor nieuwe medewerkers. De opleiding stelt als prioriteit ook werkervaring voorop.

Het onthaal van nieuwe personeelsleden gebeurt zowel op het niveau van de hogeschool als het departement. De hogeschool brengt nieuwe docenten driemaal per jaar samen. In het departement krijgen de docenten alle praktische informatie.

De commissie verneemt dat de dienst Personeelsadministratie van de hogeschool de benoemingsdossiers voorbereidt en een rangschikking opstelt volgens dienstanciënniteit. De hogeschool heeft ervoor gekozen om het decretaal bepaalde maximum van 72% maximaal in te vullen. Bevorderingen worden door het departement geregeld. De beoordeling van de dossiers gebeurt door een jury. De mogelijkheden tot bevordering zijn beperkt.

De taakstelling van de personeelsleden gebeurt door het departementshoofd op advies van het opleidingshoofd. Deze taakstelling bestaat uit de didactische opdracht, maatschappelijke dienstverlening en onderzoek, onderwijs-

en organisatieondersteunende taken en persoonlijke vorming. De taakfiche wordt opgesteld aan de hand van de opdrachten die er zijn, waarbij de docent de kans krijgt om eventuele aanpassingen te maken.

De commissie is erg positief over de kwaliteit van het personeel. Het personeel van de opleiding zorgt ervoor dat de vereiste competenties verworven worden. De opleidingscoördinator stuurt zijn team constructief en collegiaal aan.

De commissie stelt vast dat de docenten de mogelijkheid hebben om intern en extern navormingen te volgen. Deze kunnen zowel vanuit hogeschool en departement als vanuit de docent voorgesteld worden. Zo zijn er bijvoorbeeld de jaarlijks departementsdagen waarbij steeds rond een didactisch thema opleiding voorzien wordt en specifieke sessies vanuit de hogeschool. De docenten krijgen bijna altijd een positief antwoord op het mogen volgen van externe opleidingen. Hiervoor blijkt wel geen procedure te bestaan. Er bleken in de gesprekken ook niet veel docenten een didactische vorming gevolgd te hebben.

Het ATP volgt regelmatig opleidingen en kan zelf ook opleidingen voorstellen.

De commissie stelt vast dat functionerings- en evaluatiegesprekken regelmatig georganiseerd worden. Functioneringsgesprekken vinden jaarlijks plaats en worden afgenomen door het opleidingshoofd. In deze gesprekken komen ook de resultaten van de WOPST-enquêtes aan bod en het volgende gesprek getoetst hoe de docent is omgegaan met de resultaten. Bij nieuwe docenten wordt er steeds meteen een WOPST-enquête afgenomen. De nieuwe docenten hebben immers graag meteen feedback. Van het gesprek wordt een verslag opgemaakt. Evaluatiegesprekken vinden plaats om de vijf jaar en voor nieuwe personeelsleden of na benoemingen of bevorderingen na maximum drie jaar. Het opleidingshoofd kreeg vorming over het voeren van deze gesprekken via het eerder vermelde FRIS-project.

Door de aanwezigheid op de campus Linkeroever, waar enkel deze opleiding gehuisvest is, vormen de personeelsleden een hecht team. Om binnnen het departement op de hoogte te blijven van wat er op deze campus en op de andere campus in Hoboken plaatsvindt, heeft het departement een elektronische informatiekrant opgericht.

Zoals uit een aantal eerdere facetten blijkt, liggen een aantal inhoudelijke aspecten van opleidingsonderdelen bij de individuele verantwoordelijkheid van de docent. De opleiding heeft wel een opleidingsvergadering waaraan de docenten deelnemen en ze de kans krijgen om te spreken over bijvoorbeeld het programma, verbetertrajecten en internationalisering. De commissie vraagt daarom meer aandacht om binnen regelmatige, formele teamvergaderingen zoals de opleidingsvergadering de inhoudelijke en didactische aspecten op elkaar af te stemmen.

Aanbevelingen ter verbetering:

De opleiding kan meer regelmatige, formele teamvergaderingen houden om de inhoudelijke en didactische aspecten beter op elkaar af te stemmen.

Facet 3.2 Eisen professionele gerichtheid

Beoordelingscriterium:

- het onderwijs wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroeps- of kunstpraktijk.
- bij de daartoe in aanmerking komende opleidingen dient daarenboven voldoende personeel te beschikken over kennis en inzicht in de desbetreffende beroeps- of kunstpraktijk.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Wat de professionele gerichtheid van de personeelsleden in de opleiding betreft stelt de commissie positief vast dat de opleiding doelgericht docenten aanwerft die deeltijds actief blijven in het werkveld. Dankzij de pensionering van een aantal voltijdse docenten kon de opleiding nieuwe deeltijdse docenten aantrekken die ook in het werkveld actief zijn. Deze inbreng van ervaring uit het werkveld was ook een aanbeveling van de vorige visitatiecommissie en wordt heel erg gewaardeerd door de studenten. Ook de regelmatige inbreng van gastdocenten is positief. Bovendien meent de commissie dat de kwaliteit van deze gastdocenten groot is. De lezingen van de gastdocenten zorgen ervoor dat de nieuwste ontwikkelingen in het werkveld hun weg vinden naar de studenten. De aanbeveling van de commissie om deze gastdocenten niet enkel een lezing te laten geven (zie facet 2.6) kan de professionele gerichtheid van de opleiding nog verder vergroten. Ook de contacten die de docenten hebben in het buitenland worden door de commissie erg gewaardeerd.

De docenten houden hun vakspecifieke competenties op peil door in het werkveld actief te blijven en nemen daarnaast ook deel aan seminars en vormingssessies.

De commissie stelt vast dat er in de opleiding geen PWO-projecten plaatsvinden. De hogeschool merkte in de gesprekken op dat deze voornamelijk geconcentreerd zijn binnen een aantal opleidingen en tracht nu in alle departementen onderzoeksideeën te stimuleren en te verspreiden over meerdere opleidingen. Bepaalde opleidingen binnen het departement hebben reeds veel onderzoekservaring. De commissie vraagt om projecten van toegepast en praktijkgericht onderzoek op te starten.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan werk te maken van toegepast en praktijkgericht onderzoek.

Facet 3.3 Kwantiteit personeel

Beoordelingscriterium:

- Er wordt voldoende personeel ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie stelt vast dat ondanks de beperkte kwantiteit de opleiding goed georganiseerd is en beschikt over een gedreven en een gediversifieerd team. De commissie vond geen exacte cijfers van het aantal VTE docenten

maar uit de beschikbare documenten leidt de commissie af dat de student-docentratio ten tijde van het visitatiebezoek 18,9 per VTE docent bedraagt.

Ten tijde van de publicatie van het zelfevaluatie-rapport beschikte de opleiding over 15 docenten waarvan er 7 voltijds aan de slag waren. Ten tijde van het visitatiebezoek is één van deze voltijdse personeelsleden door een aantal deeltijdsen vervangen.

Door het beleid van de opleiding om deeltijdse docenten aan te trekken die in het werkveld staan is het merendeel van de personeelsleden jonger dan 40 jaar. Daarnaast zijn enkele docenten in de categorie 40-49 en 50-59 jaar. Er zijn iets meer mannen dan vrouwen actief in de opleiding.

De commissie merkt wel op dat in het eerste semester van het eerste opleidingsjaar de student-docentratio erg hoog is. In feite beschikt de opleiding pas vanaf het tweede semester van het eerste opleidingsjaar over een gunstige ratio.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Oordeel over onderwerp 3, inzet van het personeel: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 3.1, kwaliteit personeel:	goed
facet 3.2, eisen professionele gerichtheid:	goed
facet 3.3, kwantiteit personeel:	goed

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1 Materiële voorzieningen

Beoordelingscriterium:

- De huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie is positief over het aangename klimaat waarin de opleiding gehuisvest is. Deze komt de sfeer tussen opleiding, docenten en studenten ten goede. De commissie las in het zelfevaluatie-rapport dat er onder de personeelsleden van de opleiding heel wat onzekerheid bestaat over een mogelijke verhuis van de campus. Ze stelde in de gesprekken vast dat de hogeschool op dit moment plannen heeft om het aantal locaties van 13 terug te brengen tot minstens drie. Een nieuwe campus in het zuiden van Antwerpen zal een heel aantal campussen verenigen. Het plan dat de campus Linkeroever naar de campus Hoboken zou verhuizen, is volgens de directie zeer voorbarig. Zij ziet minstens tot 2016 geen plaats vrijkomen op deze campus en de campus Linkeroever zal bijna zeker tot dan blijven bestaan.

De campus beschikt over volgende lokalen:

- een refter met beperkte bibliotheek;
- een docentenlokaal;
- een fotostudio van 160m² en drie van 80m²;
- een videolokaal met twee montagecellen;
- een lokaal voor grafisch ontwerp;
- een printlokaal;
- twee leslokalen.

De commissie is positief over de studioruimtes.

Een aantal theorieonderdelen van het eerste jaar worden gegeven in de campus Hoboken. De campus Linkeroever beschikt immers niet over grote lokalen om het volledige eerste jaar te huisvesten. Voor andere opleidingsonderdelen in het eerste jaar worden de studenten opgesplitst in drie groepen. De studenten hebben geen probleem met de verplaatsing naar Hoboken. De lessen zijn zo gespreid dat zij er een enkele dag per week moeten zijn.

De opleiding beschikt over een investeringsbudget van ongeveer 15.000 euro. Voor grotere investeringen kan de opleiding een extra budget van de hogeschool krijgen. Omdat het budget niet toereikend is om materiaal te voorzien voor alle studenten, wordt van hen verwacht zelf een camera en laptop aan te schaffen. De opleiding communiceert duidelijk op voorhand welke materiële vereisten gesteld worden aan de studenten. De ICT-middelen worden voorzien vanuit de hogeschool. De commissie stelde in de gesprekken met de studenten vast dat zij het geen probleem vinden om een eigen foto-toestel en laptop te moeten hebben. Het materiaal van de school zelf wordt voornamelijk ontleend in het kader van eindwerken. De studenten worden hiervan ook op de hoogte gebracht tijdens de infodagen en nemen dus een weloverwogen keuze. De opleiding meent niet dat dit een drempel vormt voor de studenten. De instroom is sinds de invoering van deze maatregel immers enkel gestegen.

De commissie stelt vast dat de opleiding tussen de publicatie van het zelfevaluatie-rapport en het visitatiebezoek investeerde in de aankoop van nieuw studiomateriaal en nieuwe printers. Zo heeft de opleiding een aantal

investeringen gedaan in een lokaal met nieuwe schermen en printers om zo de digitalisering verder door te voeren. Dit was een aanbeveling van de vorige visitatiecommissie. Deze faciliteiten zijn volgens de studenten voldoende om het eigen werk te realiseren.

Naast de printfaciliteiten beschikt de opleiding over een aantal fototoestellen en fototoebehoren voor het studiowerk, videomateriaal voor het atelier multimedia en een aantal computers voor de lessen grafisch ontwerp.

De commissie vindt dat de opleiding een erg beperkt aanbod heeft aan materiaal in verband met technische camera. Uit de gesprekken met de studenten blijkt dat er maar een aantal studio-opdrachten uitgevoerd worden met technische camera. Bovendien zijn de meeste studenten niet erg enthousiast om met de technische camera te werken omdat ze vinden dat ze te weinig theoretische achtergrond hierover hebben en dus moeite zullen hebben om de camera te bedienen. De commissie vraagt de school te investeren in digitaal middenformaat en technische camera zodat de studenten een bredere materiaalkennis kunnen ontwikkelen en gemotiveerd worden om hiermee te werken.

Volgens de commissie is het videomateriaal dat gebruikt wordt tijdens de lessen multimedia verouderd en werkt het niet altijd goed. De commissie vraagt de opleiding hier een inspanning te leveren. De commissie raadt aan om de multimedialessen toe te spitsen op het gebruik van digitale spiegelreflexcamera's.

De opleiding beschikt zelf maar over een kleine collectie met voornamelijk tijdschriften maar werkt samen met het Fotomuseum, waar een uitgebreide collectie beschikbaar is. De meeste studenten uit het eerste en tweede jaar waarmee de commissie sprak, blijken niet op de hoogte te zijn van de samenwerking die de opleiding heeft met het Fotomuseum. Volgens de docenten is de samenwerking de laatste jaren misgelopen en gaan de lessen fotogeschiedenis ook niet meer door in het museum. De opleiding hoopt deze samenwerking weer recht te trekken. De commissie begrijpt dat het literatuurbestand heel beperkt is, maar de opleiding moet duidelijk naar de studenten communiceren dat de bibliotheken in het fotomuseum en de associatie gratis gebruikt kunnen worden en moet dit stimuleren.

In de ontspanningruimte die de opleiding voorziet voor de studenten is ook een tentoonstelling aanwezig met het werk van de studenten. De tentoonstelling van het eerste jaar wisselt elke week, die van tweede en derde jaar worden per module veranderd. Voor de studenten is de tentoonstelling een extra motivatie.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt aandacht voor de bekendheid bij de studenten van andere bibliotheken en vraagt de opleiding het gebruik ervan te stimuleren.

De commissie vraagt de school te investeren in digitaal middenformaat en technische camera.

De commissie raadt aan de multimedialessen toe te spitsen op het gebruik van digitale spiegelreflexcamera's.

Facet 4.2 Studiebegeleiding

Beoordelingscriteria:

- De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten zijn adequaat met het oog op de studievoortgang.
- De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie vindt dat de kandidaat-studenten adequaat en op verschillende manieren geïnformeerd worden over de opleiding:

- een infobrochure;
- SID-ins;
- de website;
- drie infomomenten;
- de eindwerkentoonstelling.

Bij de start van het academiejaar worden de studenten op de campus onthaald waarbij ze toelichting krijgen over de werking van de opleiding en de ondersteunende diensten. De commissie vernam dat de student voor informatie tijdens de opleiding terecht kan in de studiegids, bij de docenten, bij het opleidingshoofd, bij het adjunct-departementshoofd en bij de departementaal verantwoordelijke studentenzaken.

Op commissie stelt vast dat op het niveau van hogeschool, departement en opleiding op het gebied van studiebegeleiding ruim aan de decretale normen voldaan wordt. De commissie waardeert de begeleiding en de doorstroming van informatie ten zeerste. De studenten zijn goed op de hoogte van de begeleidingsmogelijkheden en zijn hier ook zeer positief over.

De studiebegeleiding en de ombudswerking werden opgericht vanuit de hogeschool. De dienst studentenvoorziening van de hogeschool staat in voor studiefinanciering, sport en spel, cultuur, mobiliteit en psychosociale ondersteuning.

De eerstelijnsbegeleiding gaat uit van de individuele lesgevers zelf. Naast de begeleiding in de lessen, organiseert de opleiding in elke zevende week van een periode in het eerste opleidingsjaar monitoraatsessies voor de praktische opleidingsonderdelen. Op aanvraag kunnen er ook monitoraatsessies georganiseerd worden voor de theoretische onderdelen. Deze week wordt ook gebruikt om opdrachten in te halen of extra printmomenten aan te vragen.

Na elke examenperiode zijn er feedbackmomenten met de docenten mogelijk. De commissie waardeert dat die voor de eerstejaars steeds gepland zijn, voor de ander studenten gebeuren deze op afspraak. Positief is ook dat na het eerste semester van het eerste traject studenten kunnen deelnemen aan een Lemo-test die peilt naar de slaagkansen in de opleiding. Wel blijkt dat weinig studenten rekening houden met de uitslag van deze test en een mogelijke aanbeveling tot heroriëntering.

De opleiding organiseert exit-gesprekken met de studenten die zich uitschrijven. Daarbij gaat de opleiding enerzijds op zoek naar de elementen die meespelen in de beslissing van de student en wil zij anderzijds de student helpen om zich te heroriënteren.

Studenten komen met specifieke problemen bij de tweedelijnsbegeleiding terecht: het opleidingshoofd en de departementale verantwoordelijke studentenzaken. Het opleidingshoofd is ook verantwoordelijk voor het opstellen van individuele trajecten. De departementale begeleider is een namiddag per week aanwezig op de campus of op afspraak. Uit de gesprekken blijkt dat studenten met heel uiteenlopende problemen bij haar terecht komen en zij kan hen eventueel naar gespecialiseerde diensten doorverwijzen. Studenten die niet over de nodige financiële middelen beschikken om eigen materiaal aan te schaffen, worden doorverwezen naar bij studentenvoorzieningen van de hogeschool. Deze dienst springt de studenten financieel bij. De commissie is positief over deze mogelijkheid die iedereen de kans geeft om aan deze opleiding te studeren. De dienst studentenvoorzieningen organiseert ook sessies rond studieproblemen zoals faalangst. Daarnaast zijn er verschillende studenten met een bijzonder statuut: functiebeperkingen, sociaal statuut en combinatie werk en opleiding. De departementale begeleider houdt de docenten op de hoogte van de extra maatregelen die voor hen worden voorzien.

De departementale begeleider is tevens ombuds voor de opleiding. De commissie verneemt dat de ombudszaken voor de opleiding Fotografie vooral betrekking hebben op de praktijkbeoordeling, waar geen tweede zitting voor wordt georganiseerd. Studenten kunnen met hun klacht ook verder laten behandelen door het hoofd studentenzaken van de hogeschool.

De studentenadministratie van het departement zit op de campus in Hoboken. Contact met de studentendiensten gebeurt voornamelijk digitaal en tijdens de dag dat de studenten les hebben op deze campus. Om de digitale communicatie tussen student en administratie te vereenvoudigen richtte de hogeschool een webapplicatie op – E-studentservice – dat gekoppeld is aan Bamaflex. De commissie apprecieert dat via dit platform de student alle documenten kan bekijken en opvolgen. Vanaf het academiejaar 2012-2013 zal het systeem ook ingezet worden voor de opstelling van de studietrajecten.

In de begeleiding van inkomende, buitenlandse studenten is er volgens de commissie aandacht voor opvang en integratie in het kader van de hogeschool. Er zijn informatiebrochures, een Erasmus Student Network voor opvang en integratie en een beleid rond huisvesting. Daarnaast wordt een Global Village georganiseerd met de buitenlandse studenten waarop de studenten worden uitgenodigd die zelf interesse hebben om naar het buitenland te gaan. De geïnteresseerde studenten kunnen ook een aantal infoavonden volgen en informatie terugvinden op het elektronisch leerplatform. In de begeleiding van de buitenlandse studenten tracht de opleiding tweewekelijks contact te houden om onder meer de voortgang van het eindwerk te volgen.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Oordeel over onderwerp 4, voorzieningen: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 4.1, materiële voorzieningen:	voldoende
facet 4.2, studiebegeleiding:	goed

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1 Evaluatie resultaten

Beoordelingscriterium:

- De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

In haar strategisch plan 2004-2008 besliste de hogeschool om de kwaliteitszorg te verbeteren. Het streefdoel was om de kwaliteitszorg meer gestructureerd en procesmatig aan te pakken met een eenvoudig, gemakkelijk hanteerbaar systeem. Hiervoor werd gekozen om te werken aan de hand van de PDCA-cyclus. Met dit systeem is de administratieve last erg beperkt en is er tegelijk een duidelijk opvolg- en monitoringsysteem. De opleiding heeft ervoor gekozen om de PDCA's visueel voor te stellen aan de hand van affiches. De hogeschool en het departement werken strategische doelstellingen uit aan de hand van balanced scorecards. Het kwaliteitszorgsysteem van de hogeschool wordt volgens de commissie op adequate manier vertaald naar de opleiding en het departement.

De commissie verneemt dat de PDCA's in de opleidingsvergadering worden opgestart onder meer door input van docenten en het werkveld en door de resultaten van de verschillende metingen. De opleiding wordt in haar kwaliteitszorg ondersteunt door twee departementale kwaliteitszorgcoördinatoren. Zij zorgen voor doorstroming van informatie vanuit de dienst kwaliteitszorg van de hogeschool, de opvolging van de enquêtes en voor de organisatorische opvolging van de verbeterprojecten.

De commissie nam kennis van de belangrijkste metingen die in de opleiding worden georganiseerd:

- een hogeschoolbrede studententevredenheidsenquête;
- een hogeschoolbrede personeelstevredenheidsenquête;
- de periodieke bevraging van opleidingsonderdelen via de WOPST-enquêtes.

De studenten worden structureel bij de kwaliteitszorg in de opleiding betrokken via de WOPST-enquêtes. Tweemaal per jaar worden de studenten bevragd over een aantal opleidingsonderdelen over onder meer studietijd, evaluatie en de kwaliteit van de cursussen. De resultaten van die enquêtes worden in focusgesprekken met de studenten besproken om voor een betere verwerking en interpretatie van de meetresultaten te zorgen. De commissie waardeert deze kwalitatieve analyse via de focusgesprekken. De commissie vindt het positief dat de resultaten hiervan naar de studenten teruggekoppeld worden. De commissie vraagt om de consequente communicatie van de resultaten van metingen en focusgesprekken zeker verder te zetten. De specifieke resultaten uit de WOPST-enquêtes over het functioneren van een docent worden enkel aan de docent en het opleidingshoofd bezorgd. De studenten merken in de gesprekken op dat er rekening gehouden wordt met de verbeterpunten die zij aanhalen in de enquêtes en de gesprekken. De studenten gaven bovendien aan dat ze een erg nauw contact hebben met de opleidingscoördinator, de ombuds en de docenten waardoor kleine problemen snel opgelost kunnen worden.

De commissie stelt vast dat vanuit de hogeschool deels regels worden opgelegd over de bevestigingen die de opleiding dient te organiseren. De enquêtes over de algemene studententevredenheid en Werk en Welbevinden worden om de drie jaar georganiseerd. De opleiding kan zelf een planning opstellen voor WOPST-bevestigingen, maar moet alle opleidingsonderdelen geëvalueerd hebben in een cyclus van vier jaar. In het academiejaar 2009-2010 werd een hogeschoolbrede enquête afgenomen bij de studenten. In 2010-2011 vond deze plaats bij de docenten.

Om de respons van de studenten hoog te houden worden de bevragingen klassikaal afgenomen op een bepaald tijdstip, zo verneemt de commissie. Ten tijde van het visitatiebezoek gebeurde dit met papieren enquêtes die ingescand worden en waarvan de open vragen worden overgetypt. Om dit proces vlotter te laten verlopen zullen de bevragingen in de toekomst digitaal afgenomen worden. De gemiddelde respons bedraagt meer dan 50%, wat de commissie behoorlijk vindt. De respons op de personeelsenquête bleek in het verleden zeer laag te zijn. Ondertussen is de bereidheid bij de personeelsleden om dit in te vullen volgens de opleiding veel groter.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie moedigt de opleiding aan om de consequente communicatie van de resultaten van metingen en focusgesprekken verder te zetten.

Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering

Beoordelingscriterium:

- De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie stelt vast dat de redelijk eenvoudige manier van werken via de PDCA's en de opdeling van verantwoordelijkheden ervoor heeft gezorgd dat kwaliteitszorg leeft in de hele opleiding en dat docenten er erg bij betrokken zijn. De verbetertrajecten van de opleiding worden opgestart vanuit de opleidingsvergadering. Daarbij wordt een PDCA-cyclus in een vereenvoudigde schemavorm opgenomen en worden verschillende stappen toegewezen aan verschillende verantwoordelijkheden. De administratie van deze trajecten wordt zo beperkt mogelijk gehouden. Door deze aanpak is er zijn de verbetertrajecten eenvoudig realiseerbaar en is er binnen de opleiding een grote bereidheid om ze te realiseren. De commissie waardeert ook dat de opleiding ook de informele opmerkingen van studenten ter harte neemt en dat deze tot verbeteringen leiden.

De commissie waardeert dat de deelnemende studenten tijdens de focusgesprekken feedback krijgen over de verbetertrajecten die gebeurd zijn naar aanleiding van eerdere resultaten. Deze informatie wordt door de opleiding ook aan de andere studenten gecommuniceerd via het elektronisch leerplatform.

De commissie nam kennis van een aantal streefdoelen die door de opleiding de voorbije jaren werden gerealiseerd:

- het invoeren van de WOPST-enquêtes;
- het overschakelen naar volledig digitale fotografie;
- het invoeren van het modulair periodesysteem;
- het voeren van een systematisch personeelsbeleid.

De commissie stelt vast dat de opleiding ook rekening gehouden heeft met de aanbevelingen van de laatste visitatie. Een aantal maatregelen die door de opleiding genomen werden op basis van de aanbevelingen zijn:

- een reeds gedeeltelijke integratie van de vakspecifieke theorie en de praktijk;
- de aanpak van de taalvakken;
- het invoeren van een module conceptfotografie, als één van de deelgebieden waartussen de studenten kunnen kiezen, om creativiteit te stimuleren;
- het invoeren van een stage;

- het invoeren van een portfolio;
- het gebruik van beoordelingscriteria in de praktijkonderdelen;
- het aantrekken van deeltijdse docenten die nog in het werkveld actief zijn;
- de informele kwaliteitszorgprocessen zijn geformaliseerd.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Beoordelingscriterium:

- Bij de interne kwaliteitszorg zijn medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie stelt vast dat de betrokkenheid van studenten en docenten bij de kwaliteitszorg groot is.

De studenten worden formeel betrokken via de bevragingen en de focusgesprekken en kunnen ook informeel bij docenten en opleidingshoofd terecht. Daarnaast zijn ze vertegenwoordigd in verschillende raden: de departementale raad, de departementale studentenraad en de academische raad

Ook het personeel wordt formeel vertegenwoordigd in verschillende organen van de instelling: de academische raad (ook studenten), het hogeschool onderhandelingscomité, het departementale onderhandelingscomité, de departementale raad en de opleidingsvergadering. Daarnaast wordt er driejaarlijks een personeelstevredenheid-enquête afgenomen.

Het werkveld is volgens de commissie op verschillende manieren betrokken. Een werkveldcommissie werd door de opleiding bijeen geroepen in 2005-2006 voor input voor veranderingen aan het opleidingsprogramma. In het academiejaar 2008-2009 stelde de opleiding een nieuwe werkveldcommissie samen. De rapportering die de commissie hiervan kon inkijken, was echter zeer beperkt. De mensen uit het werkveld die met de commissie spraken, zijn nooit door de opleiding uitgenodigd om structureel over het programma en de doelstellingen te overleggen. Ze zijn wel bereid om hiervan deel uit te maken. Een jaarlijks gestructureerd overleg met het werkveld, bijvoorbeeld in verband met de vernieuwing van het curriculum, lijkt de commissie opportuun. Het werkveld heeft op verschillende manieren wel onrechtstreeks input bij de kwaliteitszorg via de stages, als gastsprekers en door het feit dat de docenten zelf actief zijn in het werkveld.

Er is volgens de commissie nog geen alumniwerking ontwikkeld. Wel werd er in 2009 een alumnibevraging georganiseerd en worden de alumni steeds uitgenodigd voor de eindejaarstentoonstelling Loco. De opleiding is zich bewust van het belang van de betrokkenheid van de alumni, maar de commissie beveelt aan om hier op korte termijn werk van te maken, eventueel met hulp van de hogeschool. Op hogeschoolniveau wordt er immers gezocht naar een manier om de alumni meer formeel bij de opleidingen te betrekken. De bedoeling is om een werking vanuit de hogeschool op te starten in het academiejaar 2012-2013 die gevoed wordt vanuit de opleidingen.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt een jaarlijks gestructureerd overleg en samenwerking met het werkveld.

De commissie vraagt werk te maken van een alumniwerking.

Oordeel over onderwerp 5, interne kwaliteitszorg: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 5.1, evaluatie resultaten:	goed
facet 5.2, maatregelen tot verbetering:	goed
facet 5.3, betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1 Gerealiseerd niveau

Beoordelingscriterium:

- De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde competenties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie is positief over de kwaliteit van de afgestudeerden. Dit blijkt uit de eindwerken van de studenten die de commissie heeft bekeken en de publicaties en prijzen die studenten in de wacht weten te slepen. Bovendien gaven het werkveld en de alumni in de gesprekken met de commissie aan dat afgestudeerden de gepaste bagage hebben om in het werkveld te stappen. Het werkveld is positief over de technische kwaliteiten van de afgestudeerden die ook redelijk snel inzetbaar. Ook de mensen uit het werkveld die veel omgaan met zelfstandige fotografen merken dat afgestudeerden van deze opleiding voldoende technische bagage hebben om als fotograaf te kunnen functioneren. Wel zou er volgens het werkveld nog iets meer aandacht kunnen gaan naar het ontwikkelen van de creativiteit zonder daarbij het belang van de techniek uit het oog te verliezen. De alumni die met de commissie spraken toonden zich in het algemeen tevreden over de gevolgde opleiding. De commissie stelde in het gesprek met het werkveld ook vast dat afgestudeerden ruim inzetbaar zijn, dankzij de disciplineoverschrijdende vorming in bijvoorbeeld grafisch ontwerp en multimedia.

Als voorbereiding op hun instap moeten de studenten op het einde van hun laatste jaar een website ontwerpen met hun portfolio en volgen zij een stage. De studenten weten dat zij na het afstuderen voornamelijk in een zelfstandige functie terecht zullen komen en worden hierover ook geïnformeerd door de opleiding. De studenten die de commissie gesproken heeft, zijn echter niet erg enthousiast over de opleidingsonderdelen Marketing en Bedrijfsbeheer. Zij menen dat de inhoud van deze lessen de studenten niet goed voorbereidt op de instap in het werkveld als fotograaf. De afgestudeerden bevestigen dat de inhoud van het onderdeel en de informatie die ze gekregen hebben van de opleiding inderdaad niet is afgestemd op de praktijk van een zelfstandig fotograaf. De opleiding tracht dit wel te remediëren via een aantal ervaringen die meegegeven worden in seminars. Het viel de commissie overigens op dat de opleiding voor deze onderdelen slechts het competentieniveau 1 hanteert.

De opleiding beseft ook dat er meer werk gemaakt kan worden van het toepassen van bedrijfsbeheer op de specifieke situatie. Ze is het eens met de opmerking van de commissie dat prijszetting grotere aandacht kan krijgen, omdat dit op het moment nog maar beperkt gebeurt. De nadruk in het onderdeel bedrijfsbeheer ligt nu voornamelijk op een basis boekhouding en het belang van het kostenplaatje op lange termijn. De opleiding moet volgens de commissie dan ook voldoende aandacht besteden aan de praktische kant van bedrijfsbeheer voor fotografen zoals prijszetting, archivering en het opstarten van een eigen zaak. Ook rondetafelgesprekken met pas afgestudeerden kunnen interessant zijn voor de studenten.

De afgestudeerden die met de commissie spraken, zijn in verschillende functies terecht gekomen. Sommigen werken als zelfstandig fotograaf, sommigen als fotograaf in loondienst en één afgestudeerde werkt als grafisch ontwerper. De bevraging bij de alumni in 2009 gaf een te beperkte respons om een eenduidig beeld te geven van de tewerkstelling van de afgestudeerden.

De opleiding onderhoudt volgens de commissie heel wat internationale contacten. In het kader van de realisatie van internationale ervaringen van de studenten voldoet ze nu al aan de Bolognacriteria 2020.

De vier mogelijkheden tot mobiliteit maken dat ongeveer een derde van de studenten via deze mogelijkheden een ervaring in het buitenland opdoet. Zowat 1/3 van de studenten realiseert dan ook het eindwerk in het buitenland. Het aantal inkomende studenten is beperkt tot 1 à 2 per jaar. De afgestudeerden die met de commissie spraken hebben verschillende internationale ervaringen opgedaan via UOS-beurzen, het maken van het eindwerk in het buitenland en studiereizen. Inkomende docentenmobiliteit is op dit moment binnen de opleiding onbestaande. Uitgaande docentenmobiliteit in het kader van Erasmus betreft jaarlijks 1 docent. Volgens de opleiding wordt dat gecompenseerd doordat heel wat docenten deeltijds actief zijn in de opleiding en in het kader van hun beroepsactiviteiten internationale ervaringen en contacten opdoen.

Aanbevelingen ter verbetering:

De opleiding moet voldoende aandacht besteden aan de praktische kant van bedrijfsbeheer voor fotografen zoals prijszetting, archivering en het opstarten van een eigen zaak.

De opleiding dient meer werk te maken van docentenuitwisselingen.

Facet 6.2 Onderwijsrendement

Beoordelingscriteria:

- Voor het onderwijsrendement zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met relevante andere opleidingen.
- Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Vlaanderen heeft geen traditie in het verzamelen van slaagcijfers per studiegebied en/of opleiding over de jaren heen. Uit ervaring blijkt dat de globale slaagcijfers voor generatiestudenten op Vlaams niveau tussen de 45 en de 50% liggen. Noch de evolutie over de jaren heen, noch de situatie per opleiding of studiegebied wordt opgevolgd. Daardoor kan de opleiding geen streefcijfers formuleren in vergelijking met relevante andere opleidingen.

Het rendement van de opleiding is volgens de commissie logisch gezien de hoge instroom. De hoge drop-out heeft volgens de docenten veelal te maken met een verkeerde studiekeuze. De commissie stelt wel vast dat de studieduur redelijk lang is. De hoge drop-out en studieduur kunnen volgens de commissie verbeterd worden als de opleiding de aanbevelingen van de commissie ter harte neemt.

Uit de slaagpercentages van de generatiestudenten blijkt dat het gemiddeld aantal studiepunten dat effectief omgezet wordt in een credit tussen 40 à 50% ligt. Voor zij-instromers ligt dit iets hoger tussen 50 en 60%. Bij de opgenomen studiepunten tussen 60 en 180 liggen de percentages tussen 70 en 80%. Het merendeel van de studenten behaalt alle opgenomen studiepunten tussen 120 en 180.

71% van de studenten behaalt het diploma na een traject van drie jaar. 20% van de studenten doet er vier jaar over. Deze laatste groep omvat ook studenten die de opleiding combineren met deeltijds werk. Uit de exit-gesprekken blijkt dat de meeste studenten uitvallen wegens een verkeerde studiekeuze.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Oordeel over onderwerp 6, resultaten: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 6.1, gerealiseerd niveau:	goed
facet 6.2, onderwijsrendement:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Globaal oordeel

De visitatiecommissie baseerde haar oordeel en motivering op de volgende bronnen:

- het zelfevaluatie-rapport van de opleiding en de bijhorende bijlagen, de gevoerde gesprekken met de betrokkenen,
- de documenten ter inzage tijdens het bezoek,
- de opgevraagde documenten,
- de reactie van de opleiding op het opleidingsrapport.

Op basis van de oordelen over:

onderwerp 1, niveau en oriëntatie:	voldoende
onderwerp 2, programma:	voldoende
onderwerp 3, personeel:	voldoende
onderwerp 4, voorzieningen:	voldoende
onderwerp 5, interne kwaliteitszorg:	voldoende
onderwerp 6, resultaten:	voldoende

is de commissie van mening dat er voldoende generieke kwaliteitswaarborgen in de opleiding aanwezig zijn.

Overzichtstabel van de oordelen

	score facet	score onderwerp
Onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding		voldoende
Facet 1.1: Niveau en oriëntatie	goed	
Facet 1.2: Domeinspecifieke eisen	voldoende	
Onderwerp 2: Programma		voldoende
Facet 2.1: Relatie doelstelling en inhoud	voldoende	
Facet 2.2: Eisen professionele gerichtheid	goed	
Facet 2.3: Samenhang	goed	
Facet 2.4: Studieomvang	oké	
Facet 2.5: Studietijd	voldoende	
Facet 2.6: Afstemming vormgeving en inhoud	voldoende	
Facet 2.7: Beoordeling en toetsing	goed	
Facet 2.8: Masterproef	n.v.t.	
Facet 2.9: Toelatingsvoorwaarden	voldoende	
Onderwerp 3: Inzet van personeel		voldoende
Facet 3.1: Kwaliteit personeel	goed	
Facet 3.2: Eisen professionele gerichtheid	goed	
Facet 3.3: Kwantiteit personeel	goed	
Onderwerp 4: Voorzieningen		voldoende
Facet 4.1: Materiële voorzieningen	voldoende	
Facet 4.2: Studiebegeleiding	goed	
Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg		voldoende
Facet 5.1: Evaluatie resultaten	goed	
Facet 5.2: Maatregelen tot verbetering	goed	
Facet 5.3: Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	voldoende	
Onderwerp 6: Resultaten		voldoende
Facet 6.1: Gerealiseerd niveau	goed	
Facet 6.2: Onderwijsrendement	voldoende	

De oordelen zijn van toepassing voor:

KdG Karel de Grote-Hogeschool

- professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

Hoofdstuk 2 LUCA School of Arts

Algemene toelichting bij de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie aan LUCA School of Arts

De professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie maakt deel uit van het departement Narafi, dat sinds 2008 een departement is aan LUCA School of Arts (voorheen Hogeschool voor Wetenschap & Kunst). In 1995 was Narafi één van de fusiepartners van deze hogeschool en het maakte tot 2008 deel uit van het departement Technologie. Narafi werd in 1939 opgericht als eerste filmschool van België - 'het Nationaal Radio en Filmtechnisch instituut' - en bood doorheen haar geschiedenis graduaatsopleidingen cinematografie, fotografie, elektronica en technisch ingenieur aan. Vandaag bestaat het departement nog uit twee opleidingen: de professioneel gerichte bacheloropleidingen Audiovisuele technieken: fotografie en Audiovisuele technieken: film, tv en video.

LUCA School of Arts bestaat uit vier departementen - het departement Architectuur, het departement Beeldende Kunst, het departement Muziek, Podiumkunsten en Onderwijs en het departement Narafi - en uit Sint-Lukas Brussel, dat tijdelijk gelijkgesteld wordt met een departement. De opleidingen zijn verspreid over vijf campussen: campus Lemmensinstituut in Leuven, campus Narafi in Vorst, campus Sint-Lucas in Gent en campus Sint-Lucas en campus Sint-Lukas in Schaarbeek.

De hogeschool hervormde recent haar structuren naar een meer centraal gestuurde hogeschool. De beleidsraden van de departementen werden vervangen door een centrale raad van bestuur die de hele hogeschool aanstuurt. De dagelijkse werking van de hogeschool wordt georganiseerd binnen het directiecomité dat bestaat uit alle departementshoofden en de algemeen directeur. Samen met deze hervorming trad de Hogeschool Sint-Lukas Brussel toe tot de Hogeschool voor Wetenschap en Kunst. De hogeschool biedt daarmee architectuur-opleidingen, kunstopleidingen en kunstgerelateerde opleidingen aan en wordt door het integratiedecreet van de Vlaamse regering (11 december 2011) beschouwd als een School of Arts.

De hogeschool richtte een Adviescomité voor het Hoger Professioneel Onderwijs op die als missie formuleerde om een systematische samenwerking tussen de professionele opleidingen op lange termijn te realiseren in verschillende gebieden zoals onderzoek, externe profilering, internationalisering en onderwijsontwikkeling. De opleiding Fotografie maakt deel uit van dit Adviescomité.

LUCA School of Arts maakt deel uit van de Associatie KU Leuven. De hogeschool heeft gemiddeld 4500 studenten, de opleiding ongeveer 120.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Facet 1.1 Niveau en oriëntatie van de professioneel gerichte bachelor

Beoordelingscriteria:

De opleidingsdoelstellingen zijn er op gericht de student te brengen tot:

- het beheersen van algemene competenties als denk- en redeneervaardigheid, het verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren;
- het beheersen van algemene beroepsgerichte competenties als teamgericht kunnen werken, oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën, en het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk;
- het beheersen van beroepsspecifieke competenties op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar.

Het oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding heeft bij het opstellen van een competentiekader overleg gepleegd met de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie aan de Karel de Grote-Hogeschool. De commissie stelt vast dat de opleiding in haar competentiekader rekening houdt met de eisen die gesteld worden in het decreet. De opleiding heeft algemene en algemeen beroepsgerichte competenties overgenomen uit het decreet en een aantal beroepsspecifieke competenties toegevoegd. De beroepsspecifieke competenties werden opgemaakt op basis van het eindverslag van de werkgroep BAMA-profielen van de associatie KULeuven en op basis van het VLOR-beroepsprofiel fotografie dat in 1998 opgesteld werd en volgens de opleiding mits enkele accentverschuivingen nog steeds representatief is voor het werkveld. Het competentiekader bestaat uit:

Algemene competenties:

- denk- en redeneervaardigheid;
- het vermogen tot kritische reflectie;
- het vermogen tot projectmatig werken;
- het vermogen tot verwerven en verwerken van informatie;
- creativiteit;
- een ingesteldheid tot levenslang leren;
- het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken;
- het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken.

Algemene beroepsgerichte competenties:

- teamgericht kunnen werken;
- assertiviteit;
- het ontwikkelen van een brede culturele interesse;
- oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën;
- het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangt met de beroepspraktijk.

Beroepsspecifieke competenties:

- ontwerp: De bachelor in de Audiovisuele technieken: fotografie treedt op als zelfstandige of assistent in het ontwikkelen of creëren van beelden voor alle toepassingen, het ontwerpen van audiovisuele producties of webdesign. De bachelor in Audiovisuele technieken: fotografie is in staat technische en/of commerciële dossiers samen te stellen;
- productie: De bachelor in de Audiovisuele technieken: fotografie kan een concept omzetten naar beeld(en) en kan in dialoog met de opdrachtgever de technische en commerciële aspecten van het beeldproductieproces beheren. Hij kan de beelden en de modellen regisseren in functie van het concept;
- installatie en onderhoud: De bachelor in de Audiovisuele technieken: fotografie kan analoge en digitale systemen installeren en in bedrijf stellen. Hij kan ze operationeel houden en de onderhoudsproblemen opvolgen en oplossen;
- technisch commerciële diensten: De bachelor in de Audiovisuele technieken: fotografie kan advies verlenen bij de aankoop en verkoop van technologische systemen en producten;
- training: De bachelor in de Audiovisuele technieken: fotografie kan training geven over alle beeldsystemen.

De opleiding heeft in tegenstelling tot de opleiding van de Karel de Grote-Hogeschool er niet voor gekozen om postproductie expliciet op te nemen in dit kader. De commissie kon uit de gesprekken met de opleiding vaststellen dat aan deze competenties wel gewerkt wordt via de competentie productie.

Het profiel en de doelstellingen van de opleiding worden aan (kandidaat-)studenten bekend gemaakt via de website, de SID-inbeurzen en via info- en opendeurdagen. De commissie heeft in de gesprekken wel vastgesteld dat de meeste studenten niet op de hoogte zijn van de competenties die door de opleiding geformuleerd zijn. Sommige studenten weten wel dat de competenties teruggevonden kunnen worden in de studiegids. De docenten gaven in de gesprekken met de commissie aan dat er in andere termen naar de studenten gecommuniceerd wordt zodat zij op de hoogte zijn van de verwachtingen per opleidingsonderdeel.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan om de competenties en doelstellingen voor alle betrokkenen transparant te maken.

Facet 1.2 Domeinspecifieke eisen

Beoordelingscriteria:

- De doelstellingen van de opleiding (uitgedrukt in eindkwalificaties van de student) sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en het relevante beroepenveld gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk of kunstpraktijk). Ze zijn, ingeval van gereguleerde beroepen, in overeenstemming met de reglementering of regelgeving ter zake.
- Voor professioneel gerichte bacheloropleidingen zijn de eindkwalificaties getoetst bij het relevante beroepenveld.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding zal in de toekomst als kunstgerelateerde opleiding deel gaan uitmaken van de School of Arts die binnen de associatie wordt opgericht. Vanuit de directie van de hogeschool wordt in de gesprekken met de commissie opgemerkt dat dit de opleiding de kans geeft om een positieve profilering op te stellen tegenover de academische bacheloropleiding Fotografie. De hogeschool heeft er echter niet voor gekozen om de opleiding te

laten overgaan naar het studiegebied Kunsten. De opleiding zou hiermee immers in financiële concurrentie komen met de kunstopleidingen en zou haar profiel meer naar de kunsten moeten oriënteren.

De commissie meent dat de doelstellingen van de opleiding aansluiten bij de wensen en behoeften van het werkveld. De polyvalentie die daarbij door de opleiding nagestreefd wordt is daarbij zeer positief.

De opleiding maakt in haar profilering geen keuze tussen een artistieke of een technologische foto-opleiding maar beoogt een gelijkwaardigheid tussen creativiteit, techniek en attitude. Daarnaast wil zij “polyvalente krachten” opleiden en daarom richt ze zich op de volgens haar meest gangbare domeinen binnen de fotografie – studiofotografie, reportagefotografie, architectuurfotografie, modefotografie en foodfotografie – en de verschillende fasen van het productieproces van pre- tot postproductie. De keuze voor deze polyvalente vorming vloeit volgens de opleiding voort uit de kenmerken van de arbeidssituatie waarin afgestudeerden terecht komen. De opleiding is dus breed en niet-specialistisch. Via de stage en het eindwerk kunnen de studenten toch ook diepgang creëren. De commissie kan zich vinden in deze redenering.

De opleiding benadrukt in de gesprekken dat haar personeelsleden het belang van de polyvalente vorming moeten benadrukken bij de kandidaat-studenten. Ze vindt het belangrijk de studenten te wijzen op het niet-specialiserend karakter en de noodzaak om in de verschillende deelgebieden een minimumnorm te halen. De studenten bleken tijdens de gesprekken met de commissie goed op de hoogte van het profiel van de opleiding.

De commissie waardeert dat de opleiding haar profiel vergeleken heeft met gelijkaardige buitenlandse opleidingen. De opleiding stelt dat de meeste opleidingen zich binnen het kunstonderwijs situeren en dat haar eigen positie in het studiegebied industriële wetenschappen redelijk uniek is. Instromende buitenlandse studenten worden door de opleiding vooral ingeschakeld in het praktijkonderwijs. Aangezien deze studenten veelal uit het kunstonderwijs komen, kan de opleiding een meerwaarde bieden door de technische bagage van deze studenten te vergroten. De uitstromende studenten van Narafi kunnen in het buitenland dan weer net hun conceptueel denken verder ontwikkelen. De polyvalente vorming van de opleiding blijkt in de vergelijking ook redelijk uniek en is volgens de opleiding te wijten aan de kleine binnenlandse markt waarin de afgestudeerden terecht kunnen. Polyvalentie is daarom noodzakelijk. Omdat er geen gelijkaardige opleiding bestaat in Nederland en ook daar de markt eerder klein is, trekt de opleiding ook heel wat Nederlandse studenten aan.

De opleiding heeft zich in het zelfevaluatie-rapport ook vergeleken met een aantal Vlaamse fotografieopleidingen. Narafi ziet het onderscheid tussen haar opleiding en de academisch gerichte bachelor- en masteropleidingen Beeldende kunsten: Fotografie in het accent dat deze laatste op artistieke vorming leggen en het feit dat Narafi even veel aandacht aan techniek als aan creativiteit besteedt. In tegenstelling tot de academische opleidingen bevindt de opleiding aan Narafi zich niet in het studiegebied Kunsten, maar in Industriële wetenschappen en technologie. Ook de andere professioneel gerichte bacheloropleiding AVT: Fotografie aan de Karel de Grote-Hogeschool bevindt zich in dit studiegebied. Beiden zijn volgens Narafi polyvalent, maar op een verschillende manier. Voor de opleiding aan de Karel de Grote-Hogeschool slaat de polyvalentie volgens Narafi op het aanbieden van multimedia, video en grafisch ontwerp. Narafi situeert haar polyvalentie in de verschillende domeinen van het beroep die aan bod komen, maar beperkt zich, naast een beperkt aanbod grafisch ontwerp tot zuivere fotografie.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan om in het competentieprofiel meer aandacht te hebben voor zachte competenties.

Oordeel over onderwerp 1, doelstellingen van de opleiding: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 1.1, niveau en oriëntatie: goed

facet 1.2, domeinspecifieke eisen: voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 2 Programma

Facet 2.1 Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Beoordelingscriteria:

- Het programma is een adequate concretisering van de eindkwalificaties van de opleiding qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.
- De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.
- De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De competenties die de opleiding formuleerde zijn gekoppeld aan de opleidingsonderdelen via een competentiematrix. De competentiematrix werd ingevoerd als een zelfcontrole die de docent verplicht om na te denken over de efficiëntie van de gebruikte werkvormen en vakinhouden in relatie tot de eindcompetenties. Doorheen de opleiding worden de competenties opgebouwd volgens verschillende niveaus. Voor elk opleidingsonderdeel vermeldt de matrix het niveau dat de student per competentie dient te behalen.

De vertaling van de eindcompetenties in het programma heeft geleid tot een curriculum dat uit vier blokken bestaat:

- praktijk: Op basis van studiepunten het belangrijkste deel van de opleiding. Vanaf de eerste opleidingsfase besteedt de opleiding aandacht aan het vertalen van de aangeleerde kennis naar competenties in de praktijk. De praktijkbegeleiding wordt in de laatste opleidingsfase uitgebreid met de stage en het eindwerk;
- algemene vorming: Met de algemene vorming wil de opleiding de studenten een referentiekader bijbrengen in opleidingsonderdelen rond kunst en cultuur, fotogeschiedenis en ethiek. Ook de opleidingsonderdelen Beeldanalyse en Beeldcompositie/beeldtaal behoren tot de algemene vorming;
- taal en communicatie: Via de keuzevakken Vaktechnisch Frans en Vaktechnisch Engels kunnen studenten extra vorming in deze talen krijgen. De communicatieve vaardigheden die de opleiding aanleert worden beperkt tot deelgebieden die een directe relevantie hebben voor het uitoefenen van het beroep;
- technische vorming: De opleidingsonderdelen technische vorming brengen de studenten de technische basis aan van professioneel gebruiker van fotografisch materiaal.

Dit programma biedt volgens de commissie de studenten de mogelijkheid om de eindkwalificaties te bereiken. Het niveau van de eerste opleidingsfase kan volgens de commissie wel verhoogd worden na het eerste semester. Uit de gesprekken kon de commissie opmaken dat hiervoor in het eerste jaar ruimte is. De studenten die met de commissie spraken, beseffen dat de opleiding door de diverse instroom rekening moet houden met de verschillende niveaus van de studenten maar menen dat er in het eerste jaar toch meer uitdaging kan zijn. Ze merken een groot niveauverschil tussen het eerste en tweede jaar op. Door het niveau pas na het eerste semester hoger te leggen, kan de opleiding volgens de commissie het diverse niveau van de studenten gedurende het eerste semester gelijktrekken.

De commissie onderschrijft dat de meer gecentraliseerde werking van de hogeschool disciplineoverschrijdende samenwerkingen moet mogelijk maken. Naast de oprichting van het Adviescomité voor het Hoger Professioneel Onderwijs die nieuwe initiatieven moet mogelijk maken, richtte de opleiding een samenwerkingsverband op met de masteropleidingen Architectuur en Interieurarchitectuur in het kader van het keuzeonderdeel Setdesign en art direction. Voor de opdrachten van dit opleidingsonderdeel wordt er ook samengewerkt met een externe opdrachtgever. Met de tweedejaarsstudenten Interieurvormgeving van de Katholieke Hogeschool Mechelen

voeren de studenten een opdracht uit rond het fotograferen van een zitmeubel. De resultaten van de opdrachten maken deel uit van een tentoonstelling.

De opleiding organiseert ook verschillende projectweken, zoals een reportageweek in Ieper in het eerste jaar en een modeweek in het tweede jaar, waarbij gastdocenten heel wat workshops geven en er met behulp van bedrijven uit de fotografiesector tijdelijke studio's worden opgebouwd. De modulaire projectweken zijn volgens de commissie een sterk element in de opleiding en dragen ook bij aan de disciplineoverschrijding van de opleiding. Deze mogen verder uitgebreid worden indien haalbaar.

De commissie stelt vast dat na een externe visitatie in 2009 met vertegenwoordigers van het werkveld en een alumnus onder meer een leerlijn werd opgesteld voor sociale en communicatieve vaardigheden en vonden er verschuivingen plaats in bepaalde theorievakken naar aanleiding van de digitalisering in de fotografie. Over analoge technieken werd beslist om deze toch nog in de opleiding te blijven aanbieden ondanks de verschuiving naar digitale processen. In het werkveld bleek deze technologie immers nog gebruikt te worden. Strikt wetenschappelijke onderdelen werden echter uit het curriculum geschrapt. Andere aanpassingen in het programma hadden betrekking op ondernemen, technische vorming en het werken in thema's. De commissie vernam dat een evaluatie van deze vernieuwing plaatsvond op het einde van het academiejaar 2010-2011.

De commissie vernam dat ook de input vanuit het werkveld tijdens de jaarlijkse jurering van eindwerken en van alumni via een jaarlijkse alumni-enquête door de permanente onderwijscommissie wordt aangegrepen om eventuele aanpassingen in het curriculum door te voeren. Ook via informele contacten tussen de lectoren en het werkveld en de activiteiten van de praktijklectoren in het werkveld kan de opleiding op de hoogte blijven van de nieuwste ontwikkelingen en tendensen.

De opleiding neemt een aantal internationale initiatieven die volgens de commissie hoog is vergeleken met de kleinschaligheid van de opleiding. De studenten van de opleiding kunnen voor internationale uitwisselingen gebruik maken van de programma's Erasmus, UOS en Erasmus Belgica. Informatie over deze programma's kunnen ze terugvinden op het elektronisch leerplatform Toledo. De uitwisselingen worden georganiseerd over één semester. Voor het UOS-programma zoekt de opleiding naar private middelen om de beperkte beurzen aan te vullen. Deze uitwisselingen gebeuren bij voorkeur op voordracht van de onderwijsinstelling en niet van de student zodat er maximaal gewaakt kan worden over de voorbereiding, de kwalitatieve realisatie en de postproductie. De instromende buitenlandse studenten krijgen een aangepast programma met voornamelijk praktijkonderdelen. Sinds het academiejaar 2011-2012 biedt de opleiding ook korte taalopleidingen aan. Recent werd een internationale samenwerking opgestart met de fotografieopleiding in Ravensbourne (college).

Ook in de opleidingsonderdelen vindt de commissie aandacht voor de internationale dimensie. Zo is er onder meer in de theoretische onderdelen aandacht voor niet-westerse kunst, cultuur en fotografie en worden internationale innovaties en ontwikkelingen op technisch vlak opgevolgd en onderwezen.

Aanbevelingen ter verbetering:

Het niveau van de eerste opleidingsfase kan verhoogd worden na het eerste semester.

Facet 2.2 Eisen professionele gerichtheid van het programma

Beoordelingscriteria:

- Kennisontwikkeling door studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroeps- of kunstpraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk, de kunstpraktijk en/of (toegepast) onderzoek.
- Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied/de discipline.
- Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroeps- of artistieke vaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie stelt vast dat de professionele gerichtheid van het programma onder meer dankzij de eigen praktijk van de docenten, dankzij de gastdocenten en dankzij de kwaliteitsvolle stageplaatsen hoog is.

De professionele gerichtheid van het programma wordt volgens de opleiding vooropgesteld in de decretale eisen, de missie van het departement en de bamaprofielen van de associatie. De algemene en beroepsspecifieke competenties beogen de praktijkgerichtheid van de opleiding. De algemeen-vormende opleidingsonderdelen moeten de studenten een referentiekader aanbieden waardoor zij kunnen communiceren met vakgenoten. Het opleidingsonderdeel Ethiek van de media legt dan weer de nadruk op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de student. De kennisoverdracht staat in de opleiding in functie van de bruikbaarheid in de beroepspraktijk. Omwille van de toepasbaarheid gaat kennisoverdracht vaak gepaard met oefeningen, demonstraties en het tonen van beelden, zo stelt de commissie vast. In de praktijkonderdelen worden alle kennis en vaardigheden geïntegreerd om een project tot een goed einde te kunnen leiden. De professionele gerichtheid blijkt volgens de commissie verder uit het feit dat 50% van de contacturen aan praktische vorming wordt besteed.

De commissie stelt vast dat de taal- en communicatieonderdelen gericht zijn op de specificiteit van de communicatie zelf. De technische vorming brengt de student beroepsspecifieke kennis bij die de student in staat stelt om optimaal in het werkveld te kunnen functioneren. In verband met het taalonderwijs onderstreepte het werkveld in de gesprekken het belang van het onderdeel Frans. De bedoeling van de opleiding is dat studenten de keuze maken in de taal die ze nog niet goed beheersen en daarbij is er aandacht voor de technische begrippen. De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de taalonderdelen redelijk laagdrempelig zijn om rekening te houden met de vooropleiding maar dat ze de kennis van de studenten wel bijspijkeren.

Werkveldervaring, zo stelt de commissie vast, kunnen de studenten opdoen tijdens een aantal extra murs-activiteiten waarbij ofwel samengewerkt wordt met het werkveld ofwel een werkveldsituatie gekopieerd wordt. Zo zijn er het eerder vermelde modeseminarie en het project met studenten interieurarchitectuur. Daarnaast realiseren de studenten een kookboek en een Narafimagazine en loopt er een wedstrijd voor muziekgroepen waarbij de studenten van het departement een live-clip opnemen en een shooting doen voor promotiefoto's onder leiding van een professioneel regisseur. De studenten merkten in de gesprekken met de commissie op dat deze activiteiten ook belangrijk zijn om hen te leren omgaan met klanten.

De commissie stelde in de gesprekken vast dat de extra murs-activiteiten gebeuren onder begeleiding van gastdocenten, die ook workshops aan de studenten aanbieden. Andere gastdocenten komen in de opleiding aan bod als gastspreker. In het kader van de opleiding gaan de studenten ook op bezoek bij bedrijven.

Een laatste element dat een grote rol speelt in de professionele gerichtheid van de opleiding is de stage. De commissie waardeert dat tijdens de curriculumherziening in 2009 beslist werd om het aandeel van de stage op te trekken tot ongeveer 200u. De opleiding houdt het tweede semester van de laatste opleidingsfase volledig vrij voor de realisatie van de stage en het eindwerk. Met de herstructurering van het departement werd er een

stagecoördinator aangesteld voor beide opleidingen. Het departement wil hierdoor meer tijd besteden aan stagebezoeken.

De stagecoördinator staat in voor de voorbereiding, de begeleiding en de evaluatie van de stage. Bij de keuze van stageplaats geldt dat de stageplaats relevant moet zijn voor de opleiding en dat het bedrijf actief moet zijn in de professionele branche. In de keuze van het domein zijn de studenten vrij. De stagecoördinator houdt bij de goedkeuring van de stageplaats ook rekening met de meerwaarde van de stage voor de student. Zowel de student als het bedrijf worden op de hoogte gebracht van de verwachtingen en doelstellingen van de stage. Tijdens de stage bezoekt de stagecoördinator de verschillende stageplaatsen.

De commissie merkt op dat de keuze van stageplaats belangrijk is voor de overstap naar het werkveld. Het viel haar in de gesprekken nochtans op dat de studenten geen idee hebben in welk domein van de fotografie ze terecht willen komen, al proberen ze door de polyvalente vorming van al de domeinen.

De opleiding doet aan maatschappelijke dienstverlening, onder meer door de medewerking aan culturele projecten, het maken van reportages voor hulporganisaties en het ter beschikking stellen van infrastructuur.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 2.3 Samenhang van het programma

Beoordelingscriterium:

- Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend opleidingsprogramma.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie is positief over de opbouw in het programma. De competenties worden gaandeweg opgebouwd.

In de structuur van het programma is de opleiding uitgegaan van twee basisprincipes:

- een evenwichtige verdeling van de verschillende beroepsdomeinen: studio, reportage, food, people, architectuur,... die elk als evenwaardig beschouwd worden;
- een horizontale programmering: de domeinen moeten doorheen elke opleidingsfase aan bod blijven komen.

Doorheen de opleiding worden vaardigheden volgens de commissie goed opgebouwd. In een eerste fase worden de beroepsspecifieke basisvaardigheden aangeleerd. In een tweede fase worden de basisvaardigheden uitgediept en aangevuld met nieuwe technieken. In de laatste fase gaat de meeste aandacht naar nieuwe tendensen en technieken en verdieping in de competenties. Daarom programmeert de opleiding ook de meeste gastcolleges in deze laatste fase. De opleiding noemt deze opbouw doorheen het programma "horizontale programmatie".

De commissie waardeert dat de opleiding doorheen het programma ook aandacht heeft voor een verandering in attitude en een grotere zelfstandigheid. Waarbij in de eerste fase attitude voornamelijk slaat op inzet, stiptheid en bereidheid verschuift het accent in de latere fases naar de dialoog met de opdrachtgever. De studenten worden in de laatste fase ook aangemoedigd tot zelfstandig initiatief (in samenwerking en dialoog met de opdrachtgever), terwijl in het begin van de opleiding begeleiding centraal staat.

Na de vierjarige externe visitatie heeft de opleiding beslist om de theorie- en praktijkonderdelen optimaal op elkaar af te stemmen en daarmee de samenhang in het programma te vergroten. Een opleidingsjaar wordt daarom thematisch ingedeeld. Een bepaald thema wordt dan theoretisch benaderd, toegepast in de praktijk en ondersteund met aangepaste technologische kennis. De thema's worden gekozen vanuit de expertise van het docentencorps en lopen gedurende een aantal weken. De thema's zijn voor de theoretische opleidingsonderdelen vooral sturend om de integratie tussen theorie en praktijk zo groot mogelijk te maken. Het is immers niet altijd eenvoudig om de logische opbouw van een theoretische cursus af te stemmen op de specifieke noden van de praktijklessen. De commissie vindt de integratie tussen theorie en praktijk, die ze ook in de projectweken kon vaststellen, een sterk punt van de opleiding.

De studenten gaven in de gesprekken met de commissie aan dat de integratie van theorie en praktijk zeer groot is in de opleiding. Ook de opbouw van het programma is volgens de studenten duidelijk.

Om de sequentiële opbouw van het programma te verzekeren maakte de opleiding voor elk opleidingsonderdeel regels van volgtijdelijkheid op. Het departement heeft beslist om de volgtijdelijkheidsregels tot een minimum te beperken en de student zo een grote vrijheid te geven in de samenstelling van het programma. Ondanks het feit dat de opleiding de flexibiliteit wil stimuleren geeft zij wel toe dat de integratie tussen de theoretische en de praktijkonderdelen hierdoor ondermijnd kan worden. Studenten kunnen immers op elkaar afgestemde opleidingsonderdelen op verschillende momenten in hun studieloopbaan opnemen. De commissie vraagt om bij de flexibele trajecten toch voldoende aandacht te hebben voor de samenhang van het individuele programma.

Omwille van het belang van polyvalentie binnen de opleiding is het aantal keuzevakken erg beperkt gehouden. Het is voor de opleiding immers van belang dat de studenten alle domeinen doorlopen en dus is er nood aan een groot verplicht programma. Enkel Frans en Engels worden als keuzevak aangeboden. De opleiding gaf in de gesprekken met de commissie aan dat ze in de toekomst meer gebruik hoopt te kunnen maken van de mogelijkheden die andere opleidingen binnen de associatie aanbieden zodat studenten een aantal keuzemodules in andere disciplines zouden kunnen volgen, zoals grafisch design en setdressing.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt dat de opleiding voldoende aandacht besteedt aan de samenhang van geïndividualiseerde trajecten.

Facet 2.4 Studieomvang

Beoordelingscriterium:

- De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de studietoestand, bachelor: tenminste 180 studiepunten

Oordeel van de visitatiecommissie: oké

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De professioneel gerichte bacheloropleiding bestaat uit 3 studiejaar van elk 60 studiepunten. In totaal wordt dus een opleidingsprogramma georganiseerd van 180 studiepunten. De opleiding voldoet hiermee aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studietoestand van een professioneel gerichte bachelor.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 2.5 Studielast

Beoordelingscriteria:

- De werkelijke studietijd wordt getoetst en sluit aan bij de normen vastgesteld krachtens decreet.
- Het programma is studeerbaar doordat factoren, die betrekking hebben op dat programma en die de studievoortgang belemmeren zoveel mogelijk worden weggenomen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie stelt vast dat de opleiding studietijdmetingen organiseert.

De opleiding stelt studietijdmetingen te gebruiken om het studeergedrag van de studenten kwantitatief in kaart te brengen. De resultaten geven volgens de opleiding niet alleen een beeld over de relatieve tijdsverdeling bij het studeren, maar leggen ook een verband tussen de gebruikte werkvormen en vakinhouden enerzijds en de inzet van de studenten anderzijds. De werkgroep studietijdmeting van de associatie ontwikkelde de meetmethodes. De opleiding maakt gebruik van het METIS-systeem waarbij de studietijd achteraf ingeschat wordt.

De meting werd ingevoerd in het academiejaar 2007-2008. De meting wordt klassikaal georganiseerd en de resultaten worden besproken op een vergadering van de POC.

De resultaten van de inspanningen per afzonderlijk opleidingsonderdeel werden getoetst aan een kwalitatieve bevraging die de resultaten kan duiden.

Wanneer gekeken wordt naar de correlatie tussen de reële en de begrote studietijd blijkt deze correlatie klein te zijn in de eerste opleidingsfase en veel groter tijdens de twee volgende fases. De opleiding verklaart dit door het feit dat er studenten afvallen na het eerste jaar. In de volgende opleidingsfasen blijken de studenten dus meer inspanningen te doen dan in de eerste fase, maar dit is volgens de opleiding voornamelijk te wijten aan het uitvallen van de zwakke studenten. De gegevens over de afzonderlijke opleidingsonderdelen tonen allemaal ongeveer dezelfde correlatie.

Toch is de commissie van mening dat in het algemeen het niveau van de eerste opleidingsfase verhoogd kan worden (zie facet 2.1). De commissie vraagt dan ook om, voornamelijk in het eerste jaar, een grotere overeenkomst tussen reële en begrote studietijd te voorzien. Uit de kwalitatieve bevraging van de studenten blijkt dat deze de studielast niet als overdreven beschouwen en dat het volume van de leerstof aanvaardbaar is. De commissie zag dit bevestigd in de gesprekken.

De opleiding gaf in het zelfevaluatie rapport aan hoe ze de studietijdmeting wil verfijnen om zo de bekomen resultaten verder te nuanceren. Ze zal daarom werken aan:

- de selectie van statistisch betrouwbare groep van referentiestudenten;
- de introductie van een controlegroep;
- onderzoeken of de resultaten van de studietijdmetingen gekoppeld kunnen worden aan de studieresultaten.

De commissie meent dat de manier van studietijdmeten volgens correlaties wel een beeld geeft over de studiedruk, maar kon geen absolute cijfers terugvinden over de druk per opleidingsonderdeel. Ze vraagt dat de opleiding hier aandacht voor zou hebben, zodat ze de transparantie van de studietijdmeting kan vergroten.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt de opleiding aan om in de eerste opleidingsfase de overeenkomst tussen begrote en reële studietijd te vergroten.

De commissie meent dat de transparantie van het meetsysteem verhoogd kan worden.

Facet 2.6 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Beoordelingscriteria:

- Het didactisch concept is in lijn met de doelstellingen.
- De werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie vernam dat de opleiding ervoor kiest om werkvormen in te zetten die aansluiten bij de situatie in het werkveld en de studenten hierop voorbereiden. Bovendien wordt bij de werkvormen, maar ook de onderwijsmiddelen rekening gehouden met de onderwijsvisie die uitgaat van de integratie tussen praktijk en theorie en de polyvalentie van de opleiding.

De commissie stelt vast dat de hoorcolleges vooral plaatsvinden bij de theoretische onderdelen in de eerste fase. Hun aandeel neemt af naar de laatste fase. Aangezien de opleiding de integratie tussen praktijk en theorie belangrijk vindt, beperkt ze de hoorcolleges niet tot ex-cathedraonderwijs. Om tijdens de lessen via de illustratie van voorbeelden uit de beeldindustrie te kunnen werken, werd er geïnvesteerd in dataprojectoren, dvd-spelers en aansluiting voor computers in de leslokalen.

Projectwerk wordt als werkvorm door de opleiding gebruikt bij een groot deel van de praktijkoefeningen. Deze werkvorm is volgens de opleiding het meest geschikt om de polyvalentie van de opleiding te realiseren waarbij de studenten minimumcompetenties moeten halen van pre- tot postproductie. De commissie onderschrijft dit. Ze zag in de jaarplanning een opeenvolging van uiteenlopende projecten. Positief is dat naast groepswerk, sommige projecten individueel zijn waarbij de studenten volledige inhoudelijke en creatieve verantwoordelijkheid krijgen om een opdracht uit te voeren. De begeleiding van de projecten kan door één of meerdere docenten gebeuren. Studenten leren tijdens het projectwerk ook in dialoog gaan met opdrachtgevers, medestudenten en docenten.

Volgens de commissie maakt de opleiding voor het aanleren van manipulaties van fototoestellen, printers en aanverwante toestellen terecht gebruik van hands-on-training. Deze werkvorm wordt vooral intensief gebruikt in de eerste weken van het academiejaar. Sommige trainingen worden afgerond met een test waarna de student een brevet kan behalen waaruit blijkt dat hij/zij de basisvaardigheden voor de manipulatie van het toestel beheerst. Dit brevet staat de student toe het toestel te ontlenen en te gebruiken. Bij hands-on-training wordt de theorie meteen toegepast op de praktijk. Deze basisvorming gebeurt telkens in de eerste fase van elk semesterdeel. Per semester zijn er zo'n vier à vijf semesterdelen.

Om in het programma rekening te houden met de snel opvolgende technische innovaties maakt de opleiding gebruik van gastcolleges en bedrijfsbezoeken. Als deze evoluties duurzaam blijken, worden ze opgenomen in het curriculum.

De commissie onderschrijft dat als werkmiddel het hoogstaand kwalitatief materiaal voor de opleiding zeer belangrijk is met het oog op de professionele gerichtheid van de opleiding (zie facet 4.1). Bij de aankoop van de

materialen staat dan ook de pedagogische kwaliteit centraal. Wat betreft software gebruikt de opleiding de software die in het professionele werkveld een doorslaggevende factor is.

De opleiding gaf in de gesprekken aan dat ze reeds gestart is met een eindwerk in het tweede jaar dat de studenten op het afstudeerproject moet voorbereiden. Voor het afstudeerproject realiseren de studenten een fotografische werk rond een zelf te kiezen thema en tonen ze hun portfolio. Alle praktijkdocenten kunnen als promotor gekozen worden voor het eindwerk. Samen met de stage behelst het afstudeerproject de helft van de studiepunten in de laatste opleidingsfase. Voor het eindwerk geldt dat:

- de studenten een perfecte koppeling moeten realiseren tussen inhoud en techniek;
- het eindwerk een synthese moet zijn van alle opleidingsonderdelen;
- de studenten zich op inhoudelijk en technisch vlak moeten bewijzen.

De commissie stelt vast dat de opleiding geen schriftelijke onderbouwing van het eindwerk vraagt aan de studenten. Ze beveelt aan dit in te voeren.

De commissie waardeert het gebruik van een portfolio. Het portfolio moet een staalkaart vormen van de competenties die doorheen de opleiding verworven zijn en moet de polyvalentie van de student aantonen. Het portfolio kan zo een aanvulling zijn bij het fotografisch werk om aan te tonen dat de student de minimumcompetenties beheerst.

Het elektronisch leerplatform Toledo wordt volgens de opleiding voornamelijk gebruikt als informatieplatform. De interactieve functies worden minder gebruikt. Naast algemene informatie over de opleiding en de opleidingsonderdelen, wordt voor sommige opleidingsonderdelen ook extra lesmateriaal aangeboden. Op het vlak van e-learning biedt de opleiding ook een aantal websites aan met online videotutorials voor zelfstudie. De studenten gaven in de gesprekken met de commissie aan dat de communicatie via Toledo goed verloopt.

De commissie is positief over de dynamiek die binnen de opleiding is ontstaan waarbij studenten zelf voor lesmateriaal zorgen door hun foto's op een toegankelijk medium als Flickr te publiceren. Door de nieuwe technologie is de interactie tussen studenten en docenten niet langer beperkt tot het leslokaal, maar kunnen de foto's online becommentarieerd worden.

Door de volgorde van de verschillende projecten en de integratie tussen praktijk en theorie maakt de docent zelf de grote meerderheid van de aangeboden cursussen.

De commissie heeft vastgesteld dat er grote niveauverschillen zijn in de leermiddelen die aan de studenten aangeboden worden. Bovendien merkten enkele studenten in het gesprek met de commissie op dat sommige cursussen pas laat ter beschikking worden gesteld wat het quasi onmogelijk maakt om lessen voor te bereiden. De commissie vraagt dan ook dat de opleiding meer aandacht heeft voor de inhoud en vorm van de leermiddelen.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt aandacht voor de leermiddelen.

De commissie beveelt een onderbouwing van het eindwerk aan.

De commissie vraagt om het elektronisch leerplatform meer interactief te gebruiken.

Facet 2.7 Beoordeling en toetsing

Beoordelingscriterium:

- Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat en voor studenten inzichtelijk getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie stelt vast dat de studenten de regelingen rond de evaluaties kunnen terugvinden in het onderwijs- en examenreglement. Zij ontvangen een kopie bij de start van het academiejaar en krijgen toelichting op een infomoment tijdens de onthaaldag. Het examenrooster wordt opgesteld in overleg met de docenten en de studenten. Deadlines voor praktijkopdrachten kunnen de studenten terugvinden op Toledo. De examenvormen zijn opgenomen in de studiegids. De examencommissie wordt opgesteld per opleiding. De studenten kunnen terecht bij de ombuds bij problemen die zich voordoen rond de evaluaties.

Een deel van de theoretische opleidingsonderdelen, voornamelijk gericht op het verwerven van kennis en inzichten, wordt geëvalueerd via schriftelijke examens, zo stelt de commissie vast. Hierbij wordt gebruik gemaakt van meerkeuzevragen, open vragen of een combinatie van beiden. In de latere opleidingsfasen neemt het aandeel mondelinge examens toe. De opleiding gebruikt deze evaluatievorm bij opleidingsonderdelen waar de competentie om de verworven leerstof actief en kritisch te verwerken belangrijk wordt. In de eerste opleidingsfase maakt de opleiding gebruik van mondelinge examens met schriftelijke voorbereiding, wat volgens haar voordeliger is voor beginnende studenten en studenten met een studiebeperking. Daarnaast worden sommige theoretische opleidingsonderdelen geëvalueerd via een paper. Vaak wordt in deze paper de verworven competenties verwerkt via een reële casestudie.

De praktijkonderdelen werken met een systeem van permanente evaluatie. Bij dit systeem gaat de opleiding ervan uit dat:

- er voldoende mogelijkheden zijn tot feedback, mondeling tijdens de contactmomenten, maar ook tussentijds schriftelijk via het evaluatiesysteem Naobi;
- de evaluatie volledig of gedeeltelijk meetelt in de eindevaluatie. De eindevaluatie kan gebeuren in de vorm van een jury waarbij de student het eigen werk verdedigt;
- de evaluatie transparant gebeurt via een eigen beoordelingssysteem ATC;
- evaluatiemomenten georganiseerd worden op regelmatige tijdstippen.

Positief vindt de commissie het ATC-systeem dat de opleiding ontwikkeld heeft om de praktijkevaluatie te laten overeenstemmen met de onderwijsvisie. ATC staat voor de drie gebieden waarop de studenten beoordeeld worden: Attitude, Techniek en Creativiteit. De student moet een minimumnorm halen voor deze drie gebieden om ook te kunnen slagen. Praktisch gezien gebeurt de beoordeling van de opdrachten via specifieke criteria die per opdracht worden vastgelegd, waarbij rekening gehouden wordt met het ATC-systeem. Zoals eerder vermeld (zie facet 1.1) zijn de studenten niet op de hoogte van de competenties die de opleiding vooropstelt. Wel zijn ze op de hoogte van de evaluaties volgens het ATC-principe. De commissie is positief over de verplichte contactmomenten die in functie van de beoordeling plaatsvinden.

De commissie vernam dat het departement een onlinetool, Naobi, ontworpen heeft om de studenten voor de praktijkonderdelen beter te kunnen opvolgen, waarbij elke student door verschillende docenten gevolgd en beoordeeld kan worden. Per oefening kan er een score aan de student gegeven worden op techniek, creativiteit en attitude en kan de docent feedback noteren. De docenten kunnen elkaars beoordeling ook bekijken en zich een goed beeld vormen van de kwaliteit en voortgang van een student. De tool kan ook gebruikt worden om de studenten aan het einde van het jaar feedback te geven. Tijdens het bezoek kon de commissie vaststellen dat het instrument nog niet door alle docenten even gedisciplineerd gebruikt wordt, maar veel docenten er wel erg

enthousiast over zijn. Ook de theori docenten zijn volgens de opleiding vragende partij om het instrument te kunnen gebruiken. De commissie is positief over de eerste stappen die de opleiding gezet heeft met het Naobi-instrument. Ze beveelt aan om dit instrument ook in te zetten in de andere opleidingsonderdelen, zoals de theorieonderdelen en de stage.

De commissie stelt vast dat de evaluatie van de stage gebeurt door de stagecoördinator. Deze beoordeling is gebaseerd op een eerste evaluatie tijdens de 'terugkomdag', het evaluatieformulier dat de coördinator heeft ingevuld tijdens een gesprek met de begeleider op de stageplaats en het stageverslag van de student. Dit stageverslag moet door de student ook geïllustreerd worden met foto's.

De evaluatie van het afstudeerproject gebeurt aan de hand van het ATC-systeem. Het portfolio wordt door de docenten beoordeeld. De evaluatie van het eindwerk gebeurt door een jury van externen uit het vakgebied. De objectiviteit van deze beoordeling is volgens de opleiding wat betreft de technische doelstellingen steeds logischerwijze aanwezig. Om de objectiviteit van de beoordeling van de creatieve aspecten te verzekeren wordt een heterogene jury samengesteld uit minstens vijf personen. Aantal en diversiteit zorgt hier voor de objectiviteit. De commissie stelt vast dat deze beoordeling inderdaad zeer objectief is en vindt dit een sterk punt. De afgestudeerden gaven in de gesprekken aan dat zij dit ook zo ervaren hebben. Ook de studenten toonden er zich in de gesprekken positief over dat hun eindwerk enkel door externe juryleden beoordeeld wordt, omdat dit hen voorbereid op hoe het werkveld hen zal benaderen.

De commissie stelt vast dat de evaluaties door de opleiding afgetoetst worden om overeen te komen met haar doelstellingen. Hierbij wordt onder meer gekeken naar validiteit, relevantie, transparantie, moeilijkheidsgraad, objectiviteit,... Hiervoor stelde een departementale werkgroep een document op waarbij het toetsingsbeleid geduid wordt in functie van de missies van hogeschool en departement, het accreditatiekader en het beleid van de hogeschool. Daarnaast wordt via de studentenbevragingen gepeild naar het oordeel over de examens en worden examenvragen verzameld op het studentensecretariaat. Zo kunnen docenten elkaars vragen toetsen. De commissie is positief over de ingekeken opdrachten en examenvragen.

De commissie meent dat de opleiding nog meer aandacht kan hebben voor alternatieve vormen van examineren zoals peer assessment. De opleiding geeft hier reeds een aanzet toe door in bepaalde gevallen klassikaal foto's te bespreken, maar koppelt hier geen effectieve beoordeling aan.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt Naobi nog ruimer toe te passen in de opleiding.

De opleiding zou meer aandacht kunnen hebben voor alternatieve vormen van examineren zoals peer assessment door het competentieprofiel te koppelen aan het toetsbeleid.

Facet 2.8 Masterproef

Dit facet is niet van toepassing voor een professioneel gerichte bacheloropleiding.

Facet 2.9 Toelatingsvoorwaarden

Beoordelingscriteria:

Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten bachelor:

- diploma secundair onderwijs, diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie of een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese richtlijn of een andere internationale overeenkomst als gelijkwaardig wordt erkend;
- door het instellingsbestuur bepaalde voorwaarden voor personen die niet aan bovengenoemde voorwaarden voldoen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De studenten die met de commissie spraken kozen voor de opleiding van NaraFi omwille van het belang dat de opleiding hecht aan techniek of op aanraden van studenten. De studenten zijn daarbij zeer positief over de informatie die ze kregen van de opleiding via infodagen en Sid-ins.

De commissie stelt vast dat de toelatingsvoorwaarden voor de opleiding de decretaal vastgestelde toelatingsvoorwaarden zijn voor een opleiding in het hoger onderwijs. Hiervan kan afgeweken worden voor de toelating van een examen- of creditcontract. Hiervoor geeft het departementshoofd toelating. De opleiding heeft ook specifieke toelatingsvoorwaarden geformuleerd zodat studenten die niet aan de algemene voorwaarden voldoen door een assessmentcommissie toch tot de opleiding kunnen worden toegelaten.

De opleiding kan formeel geen toelatingsproef organiseren. Dit zou volgens de directie ook een negatief gevolg hebben op de financiering van de opleiding. De commissie vindt het jammer dat de opleiding dit niet mag organiseren. Ze vraagt aan dat de opleiding de inschrijving combineert met een vrijblijvende test en een gesprek om de studenten zeer bewust te maken van de doelstellingen van de opleiding en het toekomstperspectief.

Uit de instroomprofielen die de commissie kon zien, blijkt dat ongeveer de helft van de studentenpopulatie een ASO vooropleiding heeft. Ongeveer een kwart van de studenten heeft een TSO achtergrond en zo'n 20% een KSO achtergrond. Elk jaar schrijven ook enkele BSO-studenten zich in aan de opleiding. Een opvallende vaststelling is dat minder dan de helft van de ingeschreven studenten generatiestudenten zijn. Een meerderheid van de studenten heeft al een vorm van hoger onderwijs genoten.

Om rekening te houden met de vooropleiding van de studenten (uit ASO, KSO, TSO en BSO) heeft de opleiding het curriculum zo opgebouwd dat in de eerste opleidingsfase geen bijzondere vooropleiding of voorkennis vereist is voor de verschillende opleidingsonderdelen. In de eindtermen van het secundair onderwijs zijn de elementaire begrippen van beeldgrammatica niet opgenomen en in de vooropleiding van de grootste groep studenten (ASO en TSO) wordt er nauwelijks aandacht besteed aan beeldopvoeding. De opleiding gaat er dus van uit dat de studenten die zich aan de opleiding inschrijven geen voorkennis hebben. In de lessen Frans en Engels wordt wel rekening gehouden met de voorkennis van de studenten. Studenten met een laag basisniveau kunnen een aantal algemeen inleidende lessen volgen.

Een probleem bij de instroom blijkt de moeite die studenten hebben in de omschakeling naar zelfstandig werken. De commissie vindt dat de opleiding een aantal adequaat ondersteunende activiteiten organiseert:

- de studenten worden tijdens de onthaaldag geïnformeerd over de beste manier om de opleiding tot een goed einde te brengen;
- elke klas krijgt een studiementor waarop de student onmiddellijk beroep kan doen;
- elke week is minstens één docent "standby" om de studenten te helpen met studievoortgang;

- om de zes weken worden de studenten van het eerste jaar opgeroepen voor een “roundup” met de studiementor. Deze overloopt met hen de evolutie van hun opdrachten.

De opleiding voorziet een schakelprogramma naar de masteropleiding Beeldende kunsten van de Hogeschool Sint-Lucas Brussel en de Katholieke Hogeschool Limburg die beiden in de associatie zitten. De studenten bleken in de gesprekken op de hoogte van deze verdere studiemogelijkheden. De omvorming tot School of Arts bevestigt volgens de opleiding de bestaande schakelmogelijkheden.

Jaarlijks blijken een aantal studenten over te schakelen tussen de twee professioneel gerichte bacheloropleidingen AVT: Fotografie omdat ze zich meer herkennen in het profiel van de andere opleiding. De studenten die naar Narafi overstappen, kunnen volgens de opleiding heel wat credits mee overnemen doordat de opleidingsonderdelen van beide opleidingen vaak gelijklopend zijn. Via een EVC- en EVK-procedure kunnen onder meer studenten uit de academisch gerichte bachelor- en masteropleiding Beeldende kunsten de overstap maken naar deze opleiding. EVK-procedures komen zeer regelmatig voor in de opleiding aangezien heel wat studenten reeds een (gedeeltelijke) vooropleiding gevolgd hebben. EVC-procedures zijn eerder zeldzaam. De opleiding volgt hiervoor de procedures die door de associatie zijn vastgelegd.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan dat de opleiding de inschrijving combineert met een vrijblijvende test en een gesprek.

Oordeel over onderwerp 2, programma: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 2.1, relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma:	voldoende
facet 2.2, eisen academische gerichtheid van het programma:	goed
facet 2.3, samenhang van het programma:	goed
facet 2.4, studieomvang:	oké
facet 2.5, studielast:	voldoende
facet 2.6, afstemming tussen vormgeving en inhoud:	voldoende
facet 2.7, beoordeling en toetsing:	goed
facet 2.8, masterproef:	n.v.t.
facet 2.9, toelatingsvoorwaarden:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 3 Inzet van het personeel

Facet 3.1 Kwaliteit van het personeel

Beoordelingscriterium:

- Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie heeft tijdens het bezoek een zeer enthousiast en hecht team aangetroffen met een grote affiniteit voor het vak. Ze schat de kwaliteit van het personeel hoog in.

De commissie stelt vast dat de grondslagen voor het personeelsbeleid in de beleidsverklaring van de hogeschool en de missie van het departement liggen. Hierin ligt het accent op de bekwaamheid en inzet van de personeelsleden en de kans om kennis en vaardigheden te ontplooien en te actualiseren. In het protocol met de evaluatiecriteria worden de competenties, attitudes en gedragskenmerken vermeld waarover het personeel dient te beschikken.

Aanwervingen gebeuren volgens vastgelegde regels conform de decretale verplichtingen en de regels van de hogeschool. Een departementale selectiecommissie beoordeelt de sollicitaties. Het departementshoofd beslist na advies van de departementsstaf over de aanstelling van gastdocenten en contractuele personeelsleden.

De commissie vindt het positief dat de opleiding van zowel theorie- als praktijkdocenten verwacht dat zij voldoende ervaring in het beroep opgedaan hebben. Daarnaast is er bij de selectie aandacht voor disciplinegerichte competenties en gedragscompetenties als communicatievaardigheden en onderwijsgerichtheid.

De commissie stelt vast dat de opleiding geen voltijdse docenten aanneemt voor de praktijkonderdelen. De opleiding bevestigt in de gesprekken de opmerking van de commissie dat de kwaliteit en betrokkenheid bij deeltijdse personeelsleden soms moeilijker te waarborgen is. Daarom tracht ze meer in modules te werken, zodat de betrokkenheid bij de opleiding vergroot en benadrukt ze de rol die de opleidingscoördinator speelt om een goede communicatie te verzorgen. Om gastdocenten makkelijker te kunnen inschakelen probeert de opleiding deze in een gebundelde periode te laten werken eerder dan eenmaal per week. Ook de verschillende locaties maken het volgens de opleiding niet altijd even makkelijk om alles op elkaar af te stemmen. Het overleg gebeurt voornamelijk in de permanente onderwijscommissie en tussen docenten onderling.

De commissie vernam dat iedere docent jaarlijks van het departementshoofd een functiekaart met functieomschrijving krijgt. Voor de start van het academiejaar kunnen de docenten hun voorkeur aangeven over onder meer de te doceren opleidingsonderdelen, de praktische organisatie en het lessenrooster. De opleidingsondersteunende opdrachten zoals internationalisering en stages worden door docenten uitgevoerd naast hun kernopdrachten en de onderwijsgebonden taken worden in functie hiervan in de mate van het mogelijke verminderd. De taakverdeling van het ATP worden bepaald door het departementshoofd in overleg en op basis van de functieomschrijvingen.

Uit de gesprekken blijkt dat het departement besliste om jaarlijkse functioneringsgesprekken in te voeren vanaf het academiejaar 2011-2012. Dit nieuwe gegeven leidt volgens de opleiding tot een omvangrijk project aangezien de functiekaart, die de basis vormt van het gesprek, van alle personeelsleden in vraag gesteld moet worden. Het

departementshoofd is recent gestart met het voeren van functioneringsgesprekken. Volgens de docenten gaat het in eerste instantie om inleidende gesprekken.

De evaluatie van statutaire personeelsleden gebeurt op basis van het hogescholendecreet en op basis van protocollen voor het onderwijzend personeel en het administratief-technisch personeel. De commissie waardeert dat bij deze evaluaties ook rekening wordt gehouden met de regelmatige evaluaties van de docenten door de studenten.

Binnen het departement geldt de regel dat lectoren enkel tot hoofdlector bevorderd kunnen worden. Deze bevorderingen zijn beperkt tot 20% van het personeelsbestand en gebeuren enkel op basis van extra verantwoordelijkheden. 72% van het personeelsbestand kan benoemd worden. Dit gebeurt volgens een protocol op basis van dienstanciënniteit en een recente positieve evaluatie. Voor de benoeming van ATP is er een afzonderlijk protocol. Het benoemingspercentage ligt in de opleiding onder het decretaal toegelaten maximum. De opleiding gaf in de gesprekken aan dat dit onder meer te wijten is aan het groot aantal deeltijdsen dat in de opleiding actief is.

De commissie apprecieert dat professionalisering wordt gezien als behorend tot de reguliere opdracht van elk personeelslid. Naast vaktechnische opleidingen hecht de opleiding belang aan professionalisering in verband met didactiek, kwaliteitszorg en andere opleidingsgebonden competenties. In het kader van de professionalisering van de personeelsleden nemen volgens de opleiding de vormingsactiviteiten binnen het kader van de associatie een steeds belangrijker rol in. Uit de gesprekken blijkt dat het navormingsbeleid verder vorm zal krijgen binnen de adviescommissie voor de professionele bachelors. Dit verliep tot nog toe eerder ad hoc, vaak op voorstel van de docenten. De vaktechnische opleiding krijgen veel docenten doordat ze nog steeds professioneel werkzaam zijn. Toch gaven de docenten in de gesprekken aan dat zij ook door de opleiding aangemoedigd worden vaktechnische opleidingen te volgen. De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat sommige docenten deel hebben genomen aan pedagogische opleidingen. De procedures voor het volgen van opleidingen staan beschreven in het vademecum. 25% van de personeelsleden bezit een pedagogisch diploma en nog eens 25% heeft didactische navormingsactiviteiten gevolgd georganiseerd door de associatie.

De opleiding besteedt volgens de commissie ook aandacht aan de didactische competenties van het personeel. Zo heeft het departement een pedagogische coach aangesteld. Deze zal in een eerste fase op vrijwillige vraag van docenten lessen bijwonen en feedback geven over vorm en inhoud van de lessen. In een tweede fase zal de coach personeelsleden begeleiden bij werkpunten die uit de studentenenquête naar voren kunnen komen. De coach staat ook in voor de begeleiding van nieuwe docenten. Nieuwe docenten krijgen ook een vademecum met alle informatie.

Het departement is ook een Official Training Centre van Apple. De certified trainers van de hogeschool mogen opleidingen over Apple software geven aan professionals en moeten zelf in het buitenland opleiding volgen. De contacten die zij er leggen met collega's uit de hele wereld moeten volgens de opleiding tot uitwisseling van kennis en ervaringen leiden. Het departement stelt het organiseren van deze trainingen op dit moment evenwel ter discussie, omwille van de gebondenheid aan Apple. De opleiding geeft ook aandacht aan de communicatie met het personeel. Vanuit de stafvergadering van het departement werd een vademecum opgesteld voor de personeelsleden. Hierin zijn standaardprocedures vermeld voor uiteenlopende zaken zoals een aanvraag voor een gastcollege, de aankoop van boeken en info over verzekeringen. De opleiding ziet dit vademecum als belangrijkste informatiekanal voor frequent voorkomende vragen van de personeelsleden.

Een communicatiewegwijzer moet docenten en studenten wegwijs maken om de juiste informatie via de verschillende informatiebronnen (Toledo, Intranet, Wenkmail, Facebook,...) te kunnen terugvinden.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 3.2 Eisen professionele gerichtheid

Beoordelingscriterium:

- het onderwijs wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroeps- of kunstpraktijk.
- bij de daartoe in aanmerking komende opleidingen dient daarenboven voldoende personeel te beschikken over kennis en inzicht in de desbetreffende beroeps- of kunstpraktijk.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie vindt het positief dat de meeste personeelsleden in de praktijk actief zijn. Van de docenten wordt tijdens de selectie verwacht dat zij reeds jaren actief zijn in het betreffende werkveld. De opleiding staat er ook op dat, vooral praktijkdocenten, actief blijven in het werkveld. Veel docenten worden dan ook deeltijds aangeworven. Ook voltijdse docenten blijven, door een soepele toepassing van de cumulregeling, minimaal professioneel actief. Door de contacten van de docenten in het werkveld hebben zij volgens de opleiding toegang tot erg gespecialiseerde vaktechnische opleidingen binnen het bedrijfsleven.

De gastdocenten brengen extra professionele gerichtheid bij aan het programma. Voor de gastdocenten was in 2010 een budget voorzien van 40.600 euro.

Internationale contacten hebben de docenten onder meer via hun praktijk. Verschillende docenten voeren opdrachten uit voor buitenlandse of Franstalige opdrachtgevers. Daarnaast hebben de docenten veel contacten met de Franstalige zusterschool Inraci. Er zijn ook de contacten in het kader van internationale studentenuitwisselingen. Via de partnerinstellingen worden ook internationale sprekers aangetrokken en internationale seminars georganiseerd.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de opleiding geen projectmatig wetenschappelijk onderzoek voert en vraagt hiervoor aandacht. Binnen het adviescomité voor de professionele opleidingen wordt gekeken naar mogelijke onderzoeksprojecten in het kader van PWO. De opleiding kondigde tijdens het visitatiebezoek aan dat ze binnenkort in samenwerking met een bedrijf een onderzoek zal opstarten rond niveaudifferentiatie in het leerproces.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt aandacht voor projectmatig wetenschappelijk onderzoek.

Facet 3.3 Kwantiteit personeel

Beoordelingscriterium:

- Er wordt voldoende personeel ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

In totaal beschikt het departement over 25 statutaire onderwijzende personeelsleden en 3 vaste gastlectoren voor een totaal van 17,75 VTE en 4 ATP leden voor elk 1 VTE. Dit personeelskorps wordt aangevuld met gastdocenten.

Voor de realisatie van de onderwijskundige taken beschikt het departement over 15,1 VTE waarvan 5,50 in de opleiding fotografie. Voor het vaststellen van de ratio student/docent is de opleiding niet uitgegaan van het aantal studenten, maar het aantal voltijdse equivalenten aan studenten in de opleiding. Immers niet alle 119 studenten (het aantal in referentiejaar 2009) waren voltijdse studenten.

Daarbij kwam de opleiding tot een ratio van 116,48 op 5,50 oftewel 21,18 voltijdse studentenequivalent per voltijdse docentequivalent. In deze ratio is geen rekening gehouden met eventuele gastdocenten. De kwaliteit van de opleiding kan volgens de commissie nog verhoogd worden door de student-docentratio te verlagen. Volgens de opleiding is het juiste evenwicht vinden tussen voldoende personeelsleden en investeringen in dure apparatuur een moeilijke oefening. Vooral in de eerste opleidingsfase, wanneer de begeleiding van de studenten belangrijk is, zou de opleiding meer VTE OP kunnen gebruiken. Hiervoor is de financiering echter te beperkt.

Van de 5,50 VTE in de opleiding heeft 1,50 het statuut van lector, 3,90 het statuut van praktijklector en 0,10 het statuut van gastlector. 22,73% van de onderwijzende personeelsleden zijn voltijds in dienst. 77,72% deeltijds. Qua leeftijdsstructuur is het merendeel van de VTE terug te vinden in de categorie 30-39 jaar. Ongeveer telkens 1 VTE is te situeren in de categorieën 40-49 en 50-59. De man-vrouwverhouding in de opleiding is 58,18% mannen tegenover 41,82% vrouwen. Bij het ATP is deze verhouding evenwichtig. De opleiding heeft volgens de commissie een gunstige mix inzake leeftijds- en genderverhoudingen.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt de opleiding te onderzoeken op welke manier de student-docentratio kan verlaagd worden.

Oordeel over onderwerp 3, inzet van het personeel: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 3.1, kwaliteit personeel:	goed
facet 3.2, eisen professionele gerichtheid:	goed
facet 3.3, kwantiteit personeel:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1 Materiële voorzieningen

Beoordelingscriterium:

- De huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie is heel positief over het materiaal dat door de studenten gebruikt en uitgeleend kan worden en over de computerfaciliteiten. De locatie draagt volgens haar bij tot het aangenaam karakter van de opleiding. Het zou de opleiding volgens de commissie zeker ten goede komen als er nog meer studioruimte beschikbaar was.

Het departement beschikt over financiële middelen die komen uit de enveloppe ter beschikking gesteld door de hogeschool volgens dezelfde parameters als de hogeschoolenveloppe, inschrijvings- en ateliergelden en AGION-middelen die door de hogeschool worden toegekend. Hiermee worden de personeels-, de werking- en de investerings- en huisvestingskosten gefinancierd. Op het vlak van huisvesting en investeringen zoekt het departement zoveel mogelijk synergie met de Franstalige zusterschool. In 2010 beschikte het departement over een totaalbudget voor investeringen van 200.000 euro. Voor de opleiding fotografie bedroeg dit 80.000 euro, wat de commissie behoorlijk vindt. De opleiding geeft in het actualiseringrapport aan dat de financiële middelen van de hogeschool gedaald zijn, onder meer door een relatief kleinere stijging van studentenaantallen en onvoldoende indexering van de werkingsenveloppe. Deze onzekere situatie verplicht het departement tot een voorzichtig financieel beleid.

In het gebouwencomplex is naast het departement Narafi en de Franstalige zusterschool Inraci ook een secundaire school gehuisvest. Het vastgoed wordt voor de drie instellingen beheerd door een vzw en is ook haar eigendom. Het kasteel wordt gehuurd van de Koninklijke Schenking.

De lokalen in het kasteel zijn in eerste instantie voor gebruik van het departement. De zusterschool krijgt beschikking over de andere vrije lokalen. In 2005 werd door de hogeschool een nieuw gebouw aangekocht in de Besmelaan. Dit wordt momenteel gebruikt voor burelen voor docenten, leslokalen en een cafetaria voor de studenten. De leslokalen worden gebruikt voor praktijkbegeleiding. De bedoeling is om ook extra praktijkruimtes te voorzien. Op dit moment wordt een studie uitgevoerd om noodzakelijke renovatiewerken in kaart te brengen. In het kasteel is er ook een cafetaria voor de studenten. In de kelder van het kasteel is een lounge-ruimte voor de studenten die ook voor tentoonstellingen gebruikt kan worden.

Bepaalde lokalen worden exclusief door het departement Narafi gebruikt. Op het kasteel gaat het om burelen, een labo multimedia en de bibliotheek. In de gebouwen Jupiter/Besme gaat het om burelen, een digilab, een fotostudio, een labo multimedia en een uitleendienst. De theoretische cursussen gaan door in gedeelde lokalen op het kasteel. Ook het labo zwart/wit wordt gebruikt door het departement en haar zusterschool. De leslokalen zijn uitgerust met dataprojectoren, DVD-spelers en aansluitingen voor bronnen als blu-ray en computers. In één lokaal heeft de opleiding geïnvesteerd in een vertoningslokaal met verduistering en HD-projector.

Sinds het academiejaar 2011-2012 werd de uitleendienst van de opleiding ondergebracht in een aparte ruimte en werd er een aparte verantwoordelijke aangesteld voor de uitleendienst, wat de commissie een verbetering vindt. Voordien bevond de dienst zich in de fotostudio en dit stoorde tijdens de opdrachten en zorgde voor een beperkte openingsuren. De studenten kunnen online hun materiaal reserveren. De studenten kunnen gebruik maken van

verschillende soorten camera's en deze ook uitlenen. De uitleendienst biedt verder verschillende materialen aan zoals flitslichtmeters, statieven,...

De opleiding beschikt over twee labo's multimedia, die goed uitgerust zijn met MAC-computers, respectievelijk 25 en 15, onder meer uitgerust met Photoshop. In het digilab zijn ook MAC-computers aanwezig, 6 fotoprinters en een grootformaatprinter en scanner. De fotostudio beschikt over vijf opnamesets met professionele flitsinstallatie, een digitaal werkstation en een achtergrondsysteem. De opleiding gaf in de gesprekken aan op zoek te zijn naar meer studioruimte. Een mogelijke verhuys van Inraci kan een oplossing zijn.

Het zwart/witatelier bestaat uit een afwerkruimte, materiaalruimte en 2 donkere kamers.

De opleiding stelt een laptop ter beschikking van de docenten, die voor minstens 50% aan de opleiding verbonden zijn.

Om de toegang voor studenten tot de departementale bibliotheek/mediatheek te verbeteren werd de bibliotheek opgenomen in het nieuwe studentencentrum. Dit werd ondergebracht in het studentensecretariaat, net als de mediatheek en de dienst internationalisering. De catalogus is online raadpleegbaar. Alle documenten van de bibliotheek/mediatheek zijn opgenomen in een database. Het jaarlijkse budget voor de mediatheek bedraagt zo'n 5000 euro. Het departement beschikt volgens de commissie over een goede collectie met zo'n 2900 boekmaterialen en 900 audiovisuele werken. In de mediatheek vinden de studenten naslagwerken, tijdschriften en artikelen en een collectie films en documentaires. De studenten gaven in de gesprekken aan dat ze zeer weinig gebruik maken van deze middelen.

Positief is dat in de mediatheek de studenten Apple-computers en printers ter beschikking hebben. Deze kunnen gebruikt worden voor opzoekingswerk en om de aangeleerde software in te oefenen. De hogeschool wil op deze manier vermijden dat studenten verplicht zijn een computer aan te kopen om de opleiding tot een goed einde te kunnen brengen.

De studenten hebben toegang tot de mediatheek, de ateliers, montageruimtes en labo's met een elektronische toegangskaart. De studenten toonden zich in de gesprekken positief over het beschikbare materiaal en de studioruimte. Volgens hen is er genoeg ruimte en kunnen ze vanaf het tweede jaar ook extra studiobeurten krijgen. De studenten zijn ook positief over de verbeteringen die de opleiding heeft aangebracht in de uitleendienst, zoals de mogelijkheid tot online reservatie.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt de opleiding op zoek te gaan naar meer studioruimte.

De commissie vraagt het gebruik van de mediatheek aan te moedigen.

Facet 4.2 Studiebegeleiding

Beoordelingscriteria:

- De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten zijn adequaat met het oog op de studievoortgang.
- De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De Sid-inbeurzen zijn voor de opleiding naast de website één van de belangrijkste infokanalen om potentiële studenten te bereiken, zo vernam de commissie. Het departement heeft als experiment studenten opgenomen in de infostand en de resultaten hiervan waren voor de opleiding zeer bevredigend. De opleiding heeft ook een jaarlijkse infodag en een opendeurdag die voor haar de belangrijkste communicatiemomenten met kandidaat-studenten uitmaken.

Bij de start van het academiejaar wordt door de opleiding een onthaaldag georganiseerd. De studenten krijgen er info over de opleiding en kunnen er kennis maken met de docenten, de infrastructuur en de organisatie.

De commissie vernam dat het departement recent de website vernieuwde. Deze is nu gelinkt aan de overkoepelende website met het onderwijsaanbod van de hogeschool waardoor de studieprogramma's steeds up-to-date zijn. Om in te spelen op de mogelijkheden rond flexibele trajecten, zijn naast de vakinhouden, docenten en doelstellingen ook de begintermen en volgtijdelijkheid opgenomen in de website. Verder voorziet de website ook illustrerend beeldmateriaal en zijn sociale media geïntegreerd. Positief vindt de commissie de communicatiewegwijzer die docenten en studenten wegwijs moet maken om de juiste informatie via de verschillende informatiebronnen (Toledo, Intranet, Wenkmail, Facebook,...) te kunnen terugvinden.

De commissie stelt vast dat de studiebegeleiding persoonlijk is en op maat van de student.

Studenten kunnen beroep doen op het monitoraat wanneer zij moeilijkheden ondervinden bij het verwerven van bepaalde vaardigheden. Wekelijks is minstens één docent beschikbaar om de studenten te helpen bij studiegerelateerde problemen. Daarnaast heeft elke groep studenten een studiementor, die het eerste aanspreekpunt vormt voor de problemen van de studenten. De docenten zijn voor de examens beschikbaar voor bijkomende uitleg en na de examens voor het bespreken van de resultaten.

De studenten kunnen tijdens het jaar en tijdens de examens met problemen ook terecht bij de departementale ombuds. Ze gaven in de gesprekken aan dat ze de ombudsdienst kennen. Tijdens het jaar ziet de ombuds slechts enkele studenten. Vooral tijdens de examenperiode contacteren de studenten deze dienst

De begeleiding in verband met flexibele leertrajecten gebeurt door opleidings- en departementshoofd.

Voor financiële en psychosociale problemen kunnen de studenten terecht bij de dienst Studentenvoorzieningen: Stuvo. Het departement kan geen professionele hulp bieden, maar wijst indien nodig de studenten voor psychosociale problemen door naar een gespecialiseerde dienst van de Hogeschool Sint-Lukas Brussel. Toch kan er volgens de commissie in samenwerking met de andere WENK-opleidingen meer aandacht zijn voor sociale voorzieningen. De zeer beperkte eigen dienst Studentenvoorzieningen van het departement zou volgens de commissie beter geïntegreerd kunnen worden in een overkoepelende Stuvo-dienst van de hogeschool.

Studenten met functiebeperkingen worden opgevolgd door de studentenadministratie. Die houdt in verband hiermee ook contact met de docenten.

Voor de inkomende en uitgaande studenten in het kader van internationale uitwisselingen wordt er door het departement specifieke begeleiding voorzien door de verantwoordelijke internationalisering. Het departement ondersteunt ook taalvoorbereidingsinitiatieven en komt hiervoor deels financieel tussen.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie vraagt meer aandacht voor sociale voorzieningen in samenwerking met de andere opleidingen binnen de hogeschool.

Oordeel over onderwerp 4, voorzieningen: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 4.1, materiële voorzieningen: goed

facet 4.2, studiebegeleiding: goed

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1 Evaluatie resultaten

Beoordelingscriterium:

- De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie meent dat er een begin gemaakt is aan formele kwaliteitszorg. Ze kon in de gesprekken vaststellen dat deze verder uitgebouwd wordt in de opleiding en het departement dankzij de samenwerking met de centrale dienst van de hogeschool. De commissie ondersteunt deze verdere formele uitwerking van de kwaliteitszorg met ondersteuning van de hogeschool.

De opleiding gaf in de gesprekken met de commissie aan dat ze veel aan kwaliteitszorg werkt, maar dat voor een verdere professionalisering nood is aan ondersteuning door de hogeschool. Die is hier recent mee gestart. De organisatie van de kwaliteitszorg in de hogeschool was een doorslaggevend element om de hogeschool meer centraal te sturen. Op hogeschoolniveau werd recent een kwaliteitszorgcomité opgericht waarin de kwaliteitszorgverantwoordelijken van de verschillende departementen zetelen en die aangestuurd wordt door een centrale kwaliteitszorgcoördinator. Deze verantwoordelijke kwaliteitszorg zal de tools ontwikkelen waarmee de opleiding verder aan de slag kan. Specifiek zullen er algemene instrumenten aangeboden worden waarop het departement eigen aanvullingen kan maken, zoals dit reeds gebeurt bij het onderwijs- en examenreglement van de hogeschool.

De kwaliteitszorg van het departement werd op het moment van de visitatie aangestuurd vanuit de wekelijkse stafvergadering, zo vernam de commissie. De permanente onderwijscommissie van de opleiding is verantwoordelijk voor de implementatie van de kwaliteitszorgprocessen. De opleiding beschikt daarvoor over een actieplan dat geïmplementeerd wordt aan de hand van PDCA's. Deze procedures zijn volgens de opleiding soms nog te vrijblijvend en ook hier moet dus aan formalisering gewerkt worden. De input voor deze actieplannen komt in de eerste plaats uit de resultaten van enquêtes en uit de vierjaarlijkse visitatie door werkveld en afgestudeerden.

Het departement ging in het eigen beleid uit van de vijf pijlers die de associatie vooropstelt om een onderwijskwaliteitssysteem uit te bouwen:

- explicitering van visie en beleid;
- aandacht voor randvoorwaardelijke basisvoorzieningen;
- afbakening van cruciale activiteiten die de kwaliteit van het onderwijs in hoge mate beïnvloeden, verheldering van verantwoordelijkheden ter zake en explicitering van basisafspraken met betrekking tot het gewenste procesverloop;
- uitbouw van een systematische evaluatie van werkwijze en resultaat, doelmatigheid en doeltreffendheid;
- vertaling van evaluatieresultaten naar optimaliserings- en innovatietrajecten.

De kwaliteitszorg die in de opleiding plaatsvindt, werd in deze vijf pijlers ingepast. Hoe het beleid en de structuur er zullen uitzien vanaf de sturing vanuit de hogeschool was op het moment van het visitatiebezoek nog niet duidelijk.

De resultaten uit de vierjaarlijkse visitatie werden eerder in de verschillende facetten van dit rapport besproken. Een meting rond personeelstevredenheid heeft nog niet plaatsgevonden, maar de opleiding gaf in de gesprekken aan dit in de toekomst wel van plan te zijn.

De bevraging van de studenten over de opleiding en de docenten heeft jaarlijks plaats. Deze vragenlijst wordt online ingevuld en heeft twee varianten voor theorieonderdelen en praktijkonderdelen. De studenten geven een score op een schaal van uitermate slecht tot uitermate goed.

De commissie kon in de gesprekken met de studenten vaststellen dat zij slechts een aantal opleidingsonderdelen hebben mogen beoordelen. Eén student die met de commissie sprak heeft tijdens zijn studieloopbaan wel de kans gekregen alle onderdelen te kunnen evalueren. De commissie beveelt aan dat de beoordeling van de opleidingsonderdelen door de studenten uitgebreid wordt naar alle opleidingsonderdelen.

De globale resultaten van de studentenbevraging worden besproken in de permanente onderwijscommissie, de individuele resultaten per docent worden enkel bezorgd aan de docent en het departementshoofd, dat in functie van de resultaten, maatregelen kan voorzien.

Uit de globale resultaten van de bevragingen van de studenten blijkt dat ze de studielast als redelijk beschouwen. Ook de moeilijkheidsgraad van de examens is redelijk en de studenten zijn goed geïnformeerd over het verloop ervan. Het uurroostersysteem en het examenrooster worden positief geëvalueerd. Ook het materiaal, de mediatheek, de computers, de software en het personeel krijgen een positieve evaluatie. De docenten zijn volgens de resultaten educatief bekwaam en doen voldoende inspanningen om de doelstellingen van het onderwijs toe te lichten. Het personeel is aanspreekbaar en de opleiding is voldoende persoonlijk ondanks het aantal studenten.

Aandachtspunten die naar voren kwamen zijn onder meer de diverse instroom, onaangepast verwachtingspatroon, de druk in de praktijkonderdelen en het gebruik van Toledo en de informatiedoorstroming in het algemeen. Ook bleek er nood aan maatregelen voor de integratie van mensen met specifieke leermoeilijkheden.

Tijdens de jaarlijkse diploma-uitreiking neemt de opleiding een enquête af bij de afgestudeerden. Hierbij wordt niet allen gepeild naar de gevolgde opleiding, maar ook naar tewerkstelling.

Uit de laatste resultaten die de opleiding de commissie kon bezorgen (afgestudeerden 2010) blijkt dat de afgestudeerden redelijk positief zijn over de gevolgde opleiding. Volgens de afgestudeerden is het programma evenwichtig met een goede balans tussen theorie en praktijk. Ook over de kwaliteit van de docenten zijn de afgestudeerden positief. Aandachtspunten hebben meestal te maken met informatiedoorstroming en de sociale voorzieningen. De resultaten van de bevraging bevestigen de opmerking van de commissie uit facet 2.1 dat het niveau verhoogd kan worden. Naast een specifieke opmerking hierover in de resultaten, ziet niemand van de afgestudeerden de opleiding als te moeilijk.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie ondersteunt de verdere uitwerking van de kwaliteitszorg met ondersteuning van de hogeschool.

De commissie beveelt aan om in de studentenbevragingen aandacht te hebben voor alle opleidingsonderdelen.

Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering

Beoordelingscriterium:

- De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie stelt vast dat de opleiding heel wat maatregelen ter verbetering doorvoert in het curriculum en de organisatie, onder meer via input van studenten en mensen uit het werkveld.

Zoals eerder vermeld, voerde de opleiding via de permanente onderwijscommissie heel wat veranderingen door in het curriculum op basis van de vierjaarlijkse visitatie in 2009. Er vonden onder meer maatregelen plaats om de sociale en communicatieve vaardigheden te vergroten, in het curriculum vonden er verschuivingen plaats naar aanleiding van de digitalisering en het curriculum kreeg een indeling in vier blokken.

Daarnaast voerde de opleiding ad hoc verschillende verbetermaatregelen door. Zo werd onder meer om de informatiedoorstroming te verbeteren een communicatiewegwijzer opgemaakt en verhuisde de bibliotheek naar de studentenadministratie. Andere genomen maatregelen hebben bijvoorbeeld betrekking op het sneller afsluiten van stagecontracten, de optimalisatie van de uitleendienst en het invoeren van een jobbeurs (zie facet 6.1).

In de aanvulling op het zelfevaluatie rapport formuleerde de opleiding een actieplan met een aantal actiepunten die in uitvoering zijn, zoals onder meer:

- het uittekenen van een nieuwe beleidsstructuur voor het departement. Hierbij werd ook de functieomschrijving van stafleden herzien. Met de hervorming beoogde het departement ook een grotere responsabilisering van medewerkers. De hogeschool werkte een systeem uit met financiële delegaties en budgetverantwoordelijken waardoor er meer transparantie moet komen bij de opleidingshoofden in de toegekende middelen;
- de verdere uitbouw van de internationalisering, met evenveel aandacht voor Erasmus Belgicaprojecten;
- de herziening van het kwaliteitszorgbeleid binnen de hogeschoolstructuur;
- de ontwikkeling van een meer systematische alumniwerking;
- de opstart van recurrente functioneringsgesprekken.

De opleiding formuleerde ook de verbetermaatregelen die zij genomen heeft naar aanleiding van het visitatierapport van de vorige visitatiecommissie uit 2003, zoals bijvoorbeeld:

- de opleiding kocht een nieuw gebouw aan om meer ruimte te voorzien voor het lesgevend personeel;
- de leslokalen werden gerenoveerd en uitgerust met hedendaagse apparatuur;
- er werd werk gemaakt van maatregelen in verband met digitale fotografie;
- er is meer aandacht voor de stage.

De vorige commissie merkte reeds op dat de fotostudio te beperkt is (zie ook facet 4.1). De opleiding heeft dit trachten te verhelpen door meer opdrachten op locatie te organiseren en hiervoor het nodige uitleenmateriaal te voorzien. Een ander punt dat de vorige commissie maakte, betreft het formaliseren van de kwaliteitszorg, een punt waarvan deze commissie heeft vastgesteld dat de opleiding hiermee begonnen is (zie facet 5.1).

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Beoordelingscriterium:

- Bij de interne kwaliteitszorg zijn medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie stelt vast dat de betrokkenheid van de docenten en studenten groot is. De alumni en het werkveld kunnen wel meer bij de opleiding betrokken worden via informele evenementen. De commissie is positief over de vierjaarlijkse visitatie door alumni en werkveld. Deze kan verder uitgebreid worden door bijvoorbeeld de resultaten op een meer transparante manier beschikbaar te stellen voor alle betrokkenen.

In de departementale raad zetelen naast studenten ook vertegenwoordigers van het personeel en een vertegenwoordiger uit het werkveld. De departementale raad vaardigt een vertegenwoordiger uit naar de academische raad, een adviesorgaan van de hogeschool. Docenten zijn ook vertegenwoordigd in het departementale onderhandelingscomité en de departementale commissie onderwijskwaliteit. Op opleidingsniveau zijn de docenten betrokken via de permanente onderwijscommissie.

De studenten worden bij de kwaliteitszorg betrokken via de studentenbevragingen en de departementale raad en hebben daarnaast een grote informele betrokkenheid via het contact met de docenten.

De opleiding tracht contact te houden met de alumni via de website en LinkedIn. De website biedt volgens de opleiding een portaalfunctie aan de alumni aan door de steeds vernieuwde informatie. Laatstejaarsstudenten worden aangemoedigd om een LinkedIn-profiel te maken en lid te worden van de alumnigroep op deze sociale netwerksite. Daarnaast worden de afgestudeerden via de alumni-enquête betrokken bij de kwaliteitszorg.

Het werkveld is volgens de opleiding voornamelijk betrokken via de deeltijdse docenten die ook actief zijn in het werkveld. Daarnaast is er de vierjaarlijkse visitatie waarbij het werkveld uitgenodigd wordt samen met een afgestudeerde.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan de betrokkenheid van alumni en werkveld te vergroten.

De commissie meent dat de visitatie door werkveld en alumni kan uitgebreid worden.

Oordeel over onderwerp 5, interne kwaliteitszorg: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 5.1, evaluatie resultaten:	voldoende
facet 5.2, maatregelen tot verbetering:	goed
facet 5.3, betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1 Gerealiseerd niveau

Beoordelingscriterium:

- De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde competenties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie heeft in de gesprekken vastgesteld dat het werkveld positief is over de kwaliteit van de afgestudeerden. Zo worden bijvoorbeeld de technische competenties erg gewaardeerd. Het werkveld merkte in de gesprekken met de commissie op dat de studenten wel een aantal commercieel gerichte competenties missen, bijvoorbeeld rond prijszetting.

De afgestudeerden die met de commissie spraken menen dat ze over de juiste competenties beschikten om het werkveld in te gaan. De commissie heeft in de gesprekken ook vastgesteld dat de curriculumbijsturingen een verhoogde tevredenheid bij de alumni hebben bewerkstelligd.

Ook de commissie is erg positief over de kwaliteit van de eindwerken maar meent dat het algemeen niveau van de de schriftelijke toelichting van de eindwerken verhoogd kan worden (zie facet 2.6).

Om de studenten voor te bereiden op de instap in het werkveld heeft de opleiding een aantal maatregelen genomen, die de commissie waardeert. Ze nodigt gastsprekers uit die over het werkveld komen vertellen en biedt via de alumnigroep op LinkedIn informatie aan over festivals, tentoonstellingen en opleidingen en een sectie met jobaanbiedingen. Vanaf het huidige academiejaar voert de hogeschool een jobbeurs in, na een geslaagd experiment in 2011. Naast een publieke vertoning kunnen studenten persoonlijk hun portfolio aan geïnteresseerden uit het werkveld voorstellen.

De opleiding gaf in de gesprekken met de commissie aan dat bedrijfsbeheer in het programma meer aan bod zou kunnen komen en meer toegepast op de situatie van de zelfstandige fotograaf. De opleiding tracht wel in verschillende commerciële opdrachten aandacht te hebben voor het werken met klanten door de studenten een offerte te laten voorbereiden. De afgestudeerden gaven in de gesprekken aan dat er ook met de docenten in de lessen gesproken wordt over de zelfstandige activiteiten van een beroepsfotograaf. Om de studenten nog beter voor te bereiden op de instap in het werkveld stelt de commissie voor dat de opleiding bijvoorbeeld een event met afgestudeerden kan organiseren die hun ervaringen rond het werken als zelfstandige met de studenten kunnen delen.

De commissie merkt ook op dat de studenten in functie van de instap in het werkveld meer gestimuleerd kunnen worden om hun sterktes en interesses terug te laten komen in stage en eindwerk. Uit de gesprekken bleek immers dat de studenten vaak geen idee hadden over het domein waarin ze willen werken (zie facet 2.2).

De alumni-enquête van de opleiding gaf tot nog toe weinig bruikbare resultaten door de beperkte respons. Door deze lage respons kon de opleiding geen sluitend antwoord geven aan de commissie over de tewerkstelling van de afgestudeerden. Ook het zeer beperkt aantal afgestudeerden dat met de commissie sprak, kon dit beeld niet vervolledigen. De afgestudeerden die met de commissie spraken werken voornamelijk als zelfstandige, zij het niet allemaal voltijds.

De commissie is positief over de resultaten van de internationalisering. Om de internationale uitwisselingen van de studenten te stimuleren integreerde het departement het internationaliseringbureau op in het studentencentrum. Dit moet volgens de opleiding de drempel voor studenten verlagen om een uitwisseling aan te gaan. Om de instroom van internationale studenten te vereenvoudigen wordt de vernieuwde website vanaf de zomer 2012 ook in het Engels aangeboden. Om uitwisselingen met andere instellingen te faciliteren werden keuzeopleidingsonderdelen gecreëerd van wisselende omvang zodat de studieprogramma's van de verschillende instellingen beter op elkaar afgestemd kunnen worden. De praktijkvakken die over lange periodes lopen bemoeilijkten voordien deze afstemming.

Sinds kort laat de opleiding ook uitwisselingen toe in de tweede opleidingsfase en niet enkel in de laatste. De commissie stelde tijdens het visitatiebezoek een grote bereidheid vast bij de studenten om op internationale uitwisseling te gaan. Jaarlijks gaat ongeveer een vijfde van de laatstejaarsstudenten naar het buitenland via Erasmus en Erasmus Belgica. In het academiejaar 2011-2012 waren er twee uitgaande Erasmusstudenten, drie inkomende Erasmusstudenten en twee studenten die via Erasmus Belgica op uitwisseling zijn gegaan. Het aantal inkomende studenten is volgens de opleiding meestal beperkter door de strenge taalwetgeving die tot nu toe decretaal gehanteerd werd.

Tijdens het academiejaar 2010-2011 zette de opleiding een eerste uitwisselingsprogramma op in het kader van docentenuitwisselingen. Dit gebeurt aan de hand van masterclasses die uitgewisseld worden met de Ravensbourne. Drie docenten gingen in 2011-2012 naar Ravensbourne en één van de plaatselijke docenten kwam naar de opleiding in Brussel. De opleiding spreekt met een aantal andere buitenlandse instellingen om de docentenmobiliteit te verhogen.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt aan het niveau van de eindwerken via de schriftelijke onderbouwing nog verder te verhogen.

De commissie vraagt aandacht voor het stimuleren van de sterktes en interesses van de individuele studenten.

Facet 6.2 Onderwijsrendement

Beoordelingscriteria:

- Voor het onderwijsrendement zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met relevante andere opleidingen.
- Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Vlaanderen heeft geen traditie in het verzamelen van slaagcijfers per studiegebied en/of opleiding over de jaren heen. Uit ervaring blijkt dat de globale slaagcijfers voor generatiestudenten op Vlaams niveau tussen de 45 en de 50% liggen. Noch de evolutie over de jaren heen, noch de situatie per opleiding of studiegebied wordt opgevolgd. Daardoor kan de opleiding geen streefcijfers formuleren in vergelijking met relevante andere opleidingen.

De commissie stelt een relatief laag rendement vast in het tweede jaar. Ze merkt op dat dit te maken heeft met de diverse instroom en de toelatingsvoorwaarden en het redelijk groot niveauverschil tussen het eerste en het tweede jaar waardoor zwakkere studenten ook in het tweede jaar terecht kunnen komen. De aanbeveling van de commissie bij facet 2.1 zou hiervoor een oplossing kunnen bieden.

De gemiddelde slaagcijfers voor de academiejaren 2008-2011 zien er als volgt uit:

Van de gemiddeld 70 eerstejaarsstudenten slagen 18 erin om alle credits te behalen voor de opgenomen studiepunten. 16 studenten behalen meer dan 75% van de credits, 8 studenten behalen tussen 50% en 75% credits en 28 studenten halen minder dan 50%.

De opleiding gaf in de gesprekken aan dat na het eerste jaar 40% van de studenten definitief afvalt. De eerste opleidingsfase heeft volgens de opleiding dan ook een (niet-bedoelde) filterfunctie. De eerste confrontatie met de kernaspecten van het beroep doen volgens de opleiding de studenten ervaren of hun studiekeuze al dan niet juist was.

Bij de opgenomen studiepunten tussen 60 en 120 (de tweede opleidingsfase) en tussen 120 en 180 (de laatste opleidingsfase) liggen de slaagcijfers hoger. In de tweede opleidingsfase haalt ongeveer twee-derde van de studenten meer dan 75% van de credits. Het grootste deel van deze studenten behaalt alle credits. Van het overige derde haalt meer dan de helft minder dan 50% van de credits.

In de laatste opleidingsfase behaalt het merendeel van de studenten alle credits. Jaarlijks zijn er enkele studenten die meer dan 75% van de credits halen en occasioneel haalt een student minder dan 50% van de credits in het laatste jaar.

Wat betreft de studieduur stelt de commissie vast dat de opleiding een normale studieduur heeft. De gemiddelde cijfers voor de periode 2006-2011 zijn de volgende: 86% van de studenten haalt het diploma binnen de vooropgestelde drie jaar. 11% van de studenten doet vier jaar over de studie, 2% doet er vijf jaar over. Het overige procent haalt via vrijstellingen het diploma in 2 jaar.

De opleiding vraagt aan de studenten die zich uitschrijven om een exit-gesprek te voeren met het opleidingshoofd. Hieruit blijkt dat voornamelijk verkeerde verwachtingen de oorzaak zijn om de opleiding stop te zetten. Soms gaat het ook om tekorten op theoretisch of creatief gebied.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Oordeel over onderwerp 6, resultaten: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 6.1, gerealiseerd niveau:	goed
facet 6.2, onderwijsrendement:	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Globaal oordeel

De visitatiecommissie baseerde haar oordeel en motivering op de volgende bronnen:

- het zelfevaluatie rapport van de opleiding en de bijhorende bijlagen, de gevoerde gesprekken met de betrokkenen,
- de documenten ter inzage tijdens het bezoek,
- de opgevraagde documenten,
- de reactie van de opleiding op het opleidingsrapport.

Op basis van de oordelen over:

onderwerp 1, niveau en oriëntatie:	voldoende
onderwerp 2, programma:	voldoende
onderwerp 3, personeel:	voldoende
onderwerp 4, voorzieningen:	voldoende
onderwerp 5, interne kwaliteitszorg:	voldoende
onderwerp 6, resultaten:	voldoende

is de commissie van mening dat er voldoende generieke kwaliteitswaarborgen in de opleiding aanwezig zijn.

Overzichtstabel van de oordelen

	score facet	score onderwerp
Onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding		voldoende
Facet 1.1: Niveau en oriëntatie	goed	
Facet 1.2: Domeinspecifieke eisen	voldoende	
Onderwerp 2: Programma		voldoende
Facet 2.1: Relatie doelstelling en inhoud	voldoende	
Facet 2.2: Eisen professionele gerichtheid	goed	
Facet 2.3: Samenhang	goed	
Facet 2.4: Studieomvang	oké	
Facet 2.5: Studietijd	voldoende	
Facet 2.6: Afstemming vormgeving en inhoud	voldoende	
Facet 2.7: Beoordeling en toetsing	goed	
Facet 2.8: Masterproef	n.v.t.	
Facet 2.9: Toelatingsvoorwaarden	voldoende	
Onderwerp 3: Inzet van personeel		voldoende
Facet 3.1: Kwaliteit personeel	goed	
Facet 3.2: Eisen professionele gerichtheid	goed	
Facet 3.3: Kwantiteit personeel	voldoende	
Onderwerp 4: Voorzieningen		voldoende
Facet 4.1: Materiële voorzieningen	goed	
Facet 4.2: Studiebegeleiding	goed	
Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg		voldoende
Facet 5.1: Evaluatie resultaten	voldoende	
Facet 5.2: Maatregelen tot verbetering	goed	
Facet 5.3: Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	voldoende	
Onderwerp 6: Resultaten		voldoende
Facet 6.1: Gerealiseerd niveau	goed	
Facet 6.2: Onderwijsrendement	voldoende	

De oordelen zijn van toepassing voor:

LUCA LUCA School of Arts

- professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

bijlage 1 curriculum vitae van de commissieleden

Naomi Banken

(1991) is laatstejaarsstudente Fotografie aan de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst. Zij studeerde Audiovisuele vormgeving in de kunsthumaniora.

Karl Bruninx

(1973) behaalde het diploma van meester in de fotografie aan het KASK. Sinds 1994 werkt hij als zelfstandig fotograaf. Hij is vast medewerker bij diverse magazines en hij heeft ook meegewerkt aan een twintigtal kookboeken.

Wim Daneels

(1968) is oud-student van de opleiding Fotografie van de Karel de Grote-Hogeschool. Sinds zijn afstuderen in 1995 werkt hij als zelfstandig fotograaf.

Oliver Holz

(1970) volgde de universitaire opleiding Pedagogische wetenschappen, Psychologie en Lichamelijke Opvoeding aan de Technische Universiteit van Chemnitz (D). In 1998 behaalde hij zijn doctoraat in de Algemene Pedagogische Wetenschappen. Van 1999 tot 2003 was hij - eerst als wetenschappelijk medewerker, daarna als docent - verbonden aan de Technische Universiteit van Chemnitz. In 2003 begon hij bij de Hogeschool-Universiteit Brussel te werken als programmacoördinator onderwijs van het groepscentrum permanente vorming. Sinds 2006 is hij projectcoördinator en docent aan de HUBrussel bij de Specifieke lerarenopleiding. Hij heeft diverse publicaties op zijn naam staan, is lid van onder meer het "Gesellschaft für Vergleichende Pädagogik" en mede-uitgever van het tijdschrift "Philosophie in der Schule".

Steve Massy

(1987) is tweedejaarsstudent Fotografie aan de Karel de Grote-Hogeschool. Daarvoor volgde hij aan de Universiteit van Berlijn gedurende twee jaar Nederlands en Portugees binnen de opleiding Taal en letterkunde

Bob Van Mol

(1978) studeerde fotografie aan de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst. Na zijn studies startte hij als fotograaf voor diverse dag- en weekbladen. Hij heeft ook opdrachten voor de Vlaamse gemeenschap uitgevoerd. Daarnaast heeft hij leservaring in het deeltijds kunstonderwijs en in het volwassenenonderwijs.

Beslissing van de Erkenningscommissie Hoger Onderwijs n.a.v. de aanvraag tot bekrachtiging van de samenstelling van de visitatiecommissie voor de professionele bacheloropleiding in de audiovisuele technieken: fotografie in het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie

1. Algemeen

De Erkenningscommissie Hoger Onderwijs ontving op 20 februari 2012 (elektronisch) vanwege de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) een aanvraag, gedateerd op 20 februari 2012 tot bekrachtiging van de samenstelling van een visitatiecommissie ter beoordeling van de professionele bacheloropleiding in de audiovisuele technieken: fotografie in het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie.

De Erkenningscommissie dient zich voor dergelijke aanvragen uit te spreken binnen een termijn van 30 dagen na ontvangst ervan. De beoordeling van de aanvraag en de bekrachtiging van de samenstelling betreffen enkel de onafhankelijkheid van de visitatiecommissie.

Het voorgelegde dossier omvat alle nodige informatie.

Bij de visitatie van de opleiding zijn de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst en de Karel de Grote-Hogeschool betrokken.

2. Nazicht van de criteria van onafhankelijkheid, vervat in het besluit van de Erkenningscommissie van 20 oktober 2004.

2.1. Art. 2 – Algemene onafhankelijkheid van de visitatiecommissies

De regels vastgesteld in de “Handleiding onderwijsvisitaties VLIR/VLHORA” die geldt als protocol voor de onderwijsvisitaties georganiseerd ten behoeve van universiteiten en hogescholen, garanderen in voldoende mate de onafhankelijkheid van de werking van de visitatiecommissies tegenover de VLHORA en tegenover de betrokken hogescholen en de opleidingsverantwoordelijken in de verschillende stadia van de visitatie en in de redactie van het verslag.

Art. 3 – Procedurele regels voor de samenstelling van de visitatiecommissie

De procedure voor de samenstelling van visitatiecommissies vastgesteld in de vermelde handleiding voldoet aan de voorwaarden gesteld in het vermelde besluit van de Erkenningscommissie.

Uit de meegedeelde documenten met betrekking tot de raadpleging van de opleidingsverantwoordelijken, de samenstelling van de lijsten van kandidaat-voorzitters, van kandidaat-vakdeskundige leden en van kandidaat-onderwijsdeskundige leden, blijkt dat een ruime raadpleging omtrent mogelijke leden van de visitatiecommissie plaatsvond.

2.2. Art. 4 – Onverenigbaarheden of andere bindingen met te visiteren opleidingen

Er blijken geen eigenlijke onverenigbaarheden aanwezig te zijn in hoofde van de aangeduide leden van de visitatiecommissie.

2.3. Art. 5 – Onafhankelijkheidsverklaringen

Alle leden hebben de onafhankelijkheidsverklaring ondertekend.
De ondertekende onafhankelijkheidsverklaringen zijn aan het dossier toegevoegd.

Conclusie

De Erkenningscommissie bekrachtigt de samenstelling van de visitatiecommissie voor de hogervermelde professionele bacheloropleiding
De commissie is als volgt samengesteld (Raad van Bestuur VLHORA 27 januari 2012)

Voorzitter:
Wim Daneels,

Leden:

Bob Van Mol, vakdeskundige
Karl Bruninx, vakdeskundige
Oliver Holz, onderwijsdeskundige
Naomi Banken, student aan de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst (bezoek aan KdG)
Steve Massy, student aan Karel de Grote-Hogeschool (bezoek aan WenK)

Brussel, 28 februari 2012

J.O. Jaap van Marle
SECRETARIS

Namens de Erkenningscommissie Hoger Onderwijs,
Prof. Dr. Jaap van Marle,
Voorzitter

bijlage 3 onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer / mevrouwNaomi Banken

Ondergetekende verbindt zich ertoe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediten opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuursorgaan van VLIR en/of VLHORA hiervan op de hoogte te brengen.

Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

.....
.....
.....
.....

naam: Naomi Banken

datum: 12 februari 2012

handtekening:

OV - AVT fotografie.docx

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer/- mevrouw Naomi Banken

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisiteerde opleiding(en) en de visitatie te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisiteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditere opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie.

naam: Naomi Banken

datum: 28 november 2012

handtekening:

Document1

Vlaamse Hogescholenraad

VLHORA

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer / mevrouw

Ondergetekende verbindt zich ertoe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediten opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuursorgaan van VLIR en/of VLHORA hiervan op de hoogte te brengen.

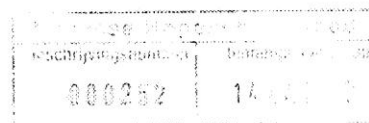
Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

.....

naam: Karl Bruninx

datum: 12/02/2012

handtekening:

VLHORA.jpg

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer / mevrouw Karl Bruninx

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisiteerde opleiding(en) en de visitatie te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisiteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediten opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie.

naam: Karl Bruninx

datum: 27 november 2012

handtekening:

Document1

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer / mevrouw Wim DANEELS

Ondergetekende verbindt zich ertoe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediten opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuursorgaan van VLIR en/of VLHORA hiervan op de hoogte te brengen.

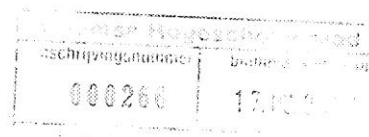
Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

.....
.....
.....
.....

naam: Wim DANEELS

datum: 05/01/12

handtekening: [Handwritten Signature]

Document 1

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer / mevrouw W. M. Dierckx

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisiteerde opleiding(en) en de visitatie te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisiteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditere opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie.

naam: W. M. Dierckx

datum: 06/02/2012

handtekening: W. M. Dierckx

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer Oliver Holz

Ondergetekende verbindt zich ertoe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediten opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuursorgaan van VLIR en/of VLHORA hiervan op de hoogte te brengen.

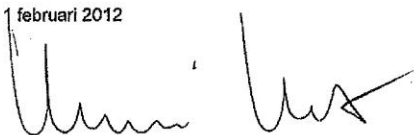
Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

.....
.....
.....
.....

naam: Oliver Holz

datum: 1 februari 2012

handtekening:

OV - AVT fotografie

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer Oliver Holz

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisitteerde opleiding(en) en de visitatie te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisitteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

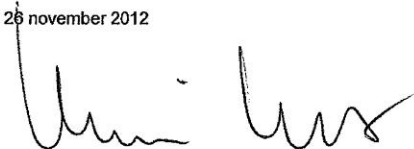
Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditere opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie.

naam: Oliver Holz

datum: 26 november 2012

handtekening:

OV na bezoek

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer / mevrouw STEVE MASSY

Ondergetekende verbindt zich ertoe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediteren opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuursorgaan van VLIR en/of VLHORA hiervan op de hoogte te brengen.

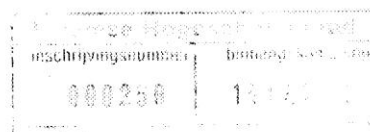
Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

.....
.....
.....
.....

naam: Steve Massy

datum: 10/02/2012

handtekening: Steve Massy

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer / mevrouw Steve Massy

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisiteerde opleiding(en) en de visitatie te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisiteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditere opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie.

naam: Steve Massy

datum: 26/11/2012

handtekening: Massy

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer / mevrouw Bob Van Mel

Ondergetekende verbindt zich er toe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditieren opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuur van VLIR en/of VLHORA hiervan op de hoogte te brengen.

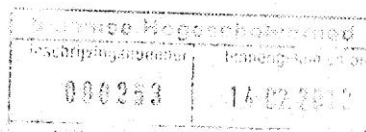
Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

.....

naam: Bob Van Mel

datum: 06/02/12

handtekening: Nancie Mel

OV - AVT fotografie

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professioneel gerichte bacheloropleiding Audiovisuele technieken: fotografie

van de heer / mevrouw

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisiteerde opleiding(en) en de visitatie te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisiteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditere opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere betoningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie.

naam:

Bob Van Mal

datum:

26/11/2012

handtekening:

Bob Van Mal.

bijlage 4 bezoekschema's

bezoekschema – Karel de Grote-Hogeschool

dag 1

09.30-10.30	samenkomst in de hogeschool en inzage werkdocumenten
10.30-12.00	rondleiding en bezoek aan de labo's
12.00-16.00	lunch, voorbereidende vergadering en inkijken werkdocumenten
16.00-16.30	kennismaking met de algemeen directeur, het departementshoofd
16.30-16.45	intern werkoverleg
16.45-18.15	opleidingsverantwoordelijken, opstellers ZER en een student betrokken bij het onderwijskundig overleg (o.m. bespreking referentiekader)
18.15-18.30	intern overleg
18.30-19.30	informeel ontmoetingsmoment
19.30	avondmaal voor de commissie

dag 2

08.30-09.00	intern overleg
09.00-09.45	kwaliteitsverantwoordelijke(n) en verantwoordelijke(n) onderwijsontwikkeling (van de opleiding, het departement en/of de hogeschool)
09.45-10.00	intern overleg
10.00-10.45	studenten eerste jaar en tweede jaar (max. 12 representatief samengesteld uit de beide opleidingen, inclusief de studentenvertegenwoordigers)
10.45-11.00	intern overleg
11.00-11.45	studenten derde jaar (max. 10 representatief samen-esteld, inclusief de studentenvertegenwoordigers)
11.45-14.00	intern overleg en lunch voor de commissie
14.00-15.45	lectoren eerste en tweede jaar (max. 12 representatief samengesteld, inclusief de personen betrokken bij onderwijskundig en/of beleidsoverleg)
15.45-16.00	intern overleg
16.00-16.45	lectoren derde jaar (max. 10 representatief samengesteld uit de beide opleidingen inclusief de personen betrokken bij onderwijskundig en/of beleidsoverleg)
16.45-17.30	intern overleg en inzage werkdocumenten
17.30-18.15	vertegenwoordigers werkveld (max. 10, gedifferentieerd samengesteld volgens het medialandschap en de afstudeerrichtingen, personen die afgestudeerden in dienst hebben of fungeren als stagementoren en die niet ingeschakeld zijn in het programma)
18.15-18.30	intern overleg
18.30-19.15	afgestudeerden (max. 10 uit de drie laatste afstudeerjaren, representatief samengesteld uit de opleidingen en afstudeerrichtingen)
19.15-19.30	intern overleg
19.30	avondmaal voor de commissie

dag 3

08.30-09.00	administratief-technisch personeel
09.00-09.45	ombudsperso(n)en, verantwoordelijken studieadvies en -begeleiding
09.45-10.00	intern overleg
10.00-10.30	verantwoordelijke internationalisering (van de opleiding, het departement en/of de hogeschool)
10.30-11.15	begeleiders stage- en eindwerken (max. 10 representatief samengesteld uit de beide opleidingen en afstudeerrichtingen)
11.15-12.30	intern werkoverleg
12.30-13.30	lunch voor de commissie

13.30-14.00	opleidingsverantwoordelijke(n)
14.00-15.00	vrij spreekuur
15.00-17.00	voorbereiding mondelinge rapportering
17.00	mondelinge rapportering

bezoekschema – LUCA School of Arts

dag 1

09.30	aankomst in de hogeschool
09.30-12.00	voorbereidende vergadering en inzage documenten
12.00-13.00	lunch voor de commissie
13.00-15.15	inzage werkdocumenten
15.15-15.45	kennismaking met de algemeen directeur, het departementshoofd
15.45-16.00	intern werkoverleg
16.00-17.30	opleidingsverantwoordelijken, opstellers ZER en een student betrokken bij het onderwijskundig overleg (o.m. bespreking referentiekader)
17.30-17.45	intern overleg
17.45-18.30	kwaliteitsverantwoordelijke(n) en verantwoordelijke(n) onderwijsontwikkeling (van de opleiding, het departement en/of de hogeschool)
18.00- 18.30	intern overleg
18.30-19.30	informeel ontmoetingsmoment
19.30	avondmaal voor de commissie

dag 2

08.30-09.00	intern overleg
09.00-09.45	studenten eerste jaar en tweede jaar (max. 12 representatief samengesteld uit de beide opleidingen, inclusief de studentenvertegenwoordigers)
09.45-10.00	intern overleg
10.00-10.45	studenten derde jaar (max. 10 representatief samen-esteld, inclusief de studentenvertegenwoordigers)
10.45-11.00	intern overleg
11.00-12.30	rondgang en bezoek lokalen
12.30-14.00	lunch voor de commissie
14.00-15.45	lectoren eerste en tweede jaar (max. 12 representatief samengesteld, inclusief de personen betrokken bij onderwijskundig en/of beleidsoverleg)
15.45-16.00	intern overleg
16.00-16.45	lectoren derde jaar (max. 10 representatief samengesteld uit de beide opleidingen inclusief de personen betrokken bij onderwijskundig en/of beleidsoverleg)
16.45-17.30	intern overleg en inzage werkdocumenten
17.30-18.15	vertegenwoordigers werkveld (max. 10, gedifferentieerd samengesteld volgens het medialandschap en de afstudeerrichtingen, personen die afgestudeerden in dienst hebben of fungeren als stagementoren en die niet ingeschakeld zijn in het programma)
18.15-18.30	intern overleg
18.30-19.15	afgestudeerden (max. 10 uit de drie laatste afstudeerjaren, representatief samengesteld uit de opleidingen en afstudeerrichtingen)
19.15-19.30	intern overleg
19.30	avondmaal voor de commissie

dag 3

08.30-09.00	administratief-technisch personeel
09.00-09.45	ombudsperso(o)n(en), verantwoordelijken studieadvies en -begeleiding
09.45-10.00	intern overleg

10.00-10.30	verantwoordelijke internationalisering (van de opleiding, het departement en/of de hogeschool)
10.30-11.15	begeleiders stage- en eindwerken (max. 10 representatief samengesteld uit de beide opleidingen en afstudeerrichtingen)
11.15-12.30	intern werkoverleg
12.30-13.30	lunch voor de commissie
13.30-14.00	opleidingsverantwoordelijke(n)
14.00-15.00	vrij spreekuur
15.00-17.00	voorbereiding mondelinge rapportering
17.00	mondelinge rapportering

bijlage 5 lijst van afkortingen en letterwoorden

AKUL	Associatie van de K.U.Leuven
ASO	Algemeen secundair onderwijs
ATC	Attitude-techniek-creativiteit
ATP	Administratief en technisch personeel
AUHA	Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen
AVT	Audiovisuele technieken
BAMA	Bachelor/Master
BSO	beroepssecundair onderwijs
ECTS	European Credit Transfer System
EFQM	European Foundation for Quality Management
EVC	elders verworven competenties
EVK	eerder verworven kwalificaties
HOR	Hogeronderwijsregister
ict	internet- en communicatietechnologie
IKZ	interne kwaliteitszorg
IWT	Industriële wetenschappen en Technologie
KdG	Karel de Grote-Hogeschool
KSO	Kunstsecundair onderwijs
KUL	Katholieke Universiteit Leuven
KZ	(integrale) kwaliteitszorg
LUCA	LUCA School of Arts (voorheen Hogeschool voor Wetenschap & Kunst)
NVAO	Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	onderwijs en examenreglement
OO	onderwijsontwikkeling
OP	onderwijzend personeel
PBA	professionele bacheloropleiding
PDCA	letterwoord voor: 'Plan Do Check Act'

POC	Permanente onderwijscommissie
PWO	projectmatig wetenschappelijk onderzoek
SID-in	studie- informatiedagen
TSO	Technisch secundair onderwijs
UA	Universiteit Antwerpen
UOS	Universitaire ontwikkelingssamenwerking
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLOR	Vlaamse Onderwijsraad
VTE	voltijds equivalenten
WOPST	Waardering onderwijsprocessen Studenten
ZER	zelfevaluatie rapport